

Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde måndagen den 4 november 2024

Tid:

kl. 16:00-21:46

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-28

Justerat den 11 november 2024 Anslaget den 12 november 2024

Olle Burell

Cecilia Brinck

Sara Stenudd

Karin Jöback
Sekreterare

ÄRENDELISTA

- §1 Interpellation av Jan Jönsson (L) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om de högerextrema slagsmålsklubbarna
- §2 Interpellation av Jan Jönsson (L) till utbildnings-, arbetsmarknads- och skolborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om lärarbehörigheten i Skärholmen
- §3 Interpellation av Åsa Nilsson Söderström (L) till förskole-, barn- och fritidsborgarrådet Alexandra Mattsson (V) om förskolläraryrket i Skärholmen
- §4 Interpellation av Dennis Wedin (M) till bostads- och fastighetsborgarrådet Clara Lindblom (V) angående uteblivna fastighetslöften
- §5 Bordläggning av interpellationer
- §6 Nya interpellationer
- §7 Frågestund
- §8 Mötet öppnas
- §9 Närvaro
- §10 Justering
- §11 Anmälningsärenden till kommunfullmäktige år 2024
- §12 Valärenden i kommunfullmäktige 2024
- §13 Förskolerapport 2023, Förskola i Stockholm 2023
- §14 Program för kompetensförsörjning inom förskolan i Stockholms stad
- §15 Ändring av Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun gällande nya hundrastgårdar i Rågsveds naturreservat och Högdalen inom Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde
- §16 System för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg för Stockholms stad

- §17 Riktlinjer för markanvisning
- §18 Överenskommelse om exploatering med försäljning, för bostäder inom fastigheten Hjorthagen 1:3 i Norra Djurgårdsstaden med Nya Hem NYAB 43 AB – projekt Terrasskvarteren
- §19 Detaljplan för del av Hjorthagen 1:3, Terrasskvarteren i Norra Djurgårdsstaden i stadsdelen Östermalm (ca 66 lgh), DP 2021-12441
- §20 Detaljplan för Östermalm 2:118 i stadsdelen Östermalm (Torg, gata), DP 2023-08343
- §21 Ny utbredning för parkeringstaxeområde 1 och 2
- §22 Motion om att rädda Rissneskogen från exploatering
- §23 Motion om friköp av tomträtter
- §24 Motion om narkotikafria skolor - en självklarhet för en trygg skolmiljö och en given förutsättning för att bryta rekrytering till kriminella gäng
- §25 Motion om att utveckla stadens markprismodell
- §26 Bordläggning av motioner
- §27 Nyväckta motioner
- §28 Mötet avslutas

§ 1

**Interpellation av Jan Jönsson (L) till finansborgarrådet
Karin Wanngård (S) om de högerextrema
slagsmålsklubbarna**

KS 2024/660

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Borgarrådet Jönsson (L) har ställt en interpellation om de högerextrema slagsmålsklubbarna.

Kommunfullmäktige beslutade den 27 maj 2024 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Wanngård (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 2

Interpellation av Jan Jönsson (L) till utbildnings, arbetsmarknads- och skolborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om lärarbehörigheten i Skärholmen

KS 2024/661

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Borgarrådet Jönsson (L) har ställt en interpellation om
lärarbehörigheten i Skärholmen.

Kommunfullmäktige beslutade den 27 maj 2024 att interpellationen
fick ställas.

Borgarrådet Bjuggren (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 3**Interpellation av Åsa Nilsson Söderström (L) till förskole-, barn- och fritidsborgarrådet Alexandra Mattsson (V) om förskolläraryrket i Skärholmen**

KS 2024/742

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Åsa Nilsson Söderström (L) har ställt en interpellation om förskolläraryrket i Skärholmen.

Kommunfullmäktige beslutade den 2 september 2024 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Mattsson (V) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 4

Interpellation av Dennis Wedin (M) till bostads- och fastighetsborgarrådet Clara Lindblom (V) angående uteblivna fastighetslöften

KS 2024/743

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Borgarrådet Wedin (M) har ställt en interpellation om uteblivna fastighetslöften.

Kommunfullmäktige beslutade den 2 september 2024 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Lindblom (V) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**§ 5
Bordläggning av interpellationer**

Kommunfullmäktig bordlägger interpellationerna med nummer 1-4, 7 och 10-16 i kungörelsen.

§ 6 Nya interpellationer

Beslut

1. Interpellationerna får ställas.
2. Interpellationerna bordläggs.

Nya interpellationer

1. Interpellation av Andréa Hedin (M) till utbildnings-, arbetsmarknads-, och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om skolans förutsättningar för skydda elever från heders- och uppfostringsresor.
Rotel III. Dnr KS 2024/1099
2. Interpellation av Dennis Wedin (M) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om Östlig Förbindelse.
Rotel I. Dnr KS 2024/1100
3. Interpellation av Per Rosencrantz (M) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om det försämrade företagsklimatet i Stockholms stad.
Rotel I. Dnr KS 2024/1101
4. Interpellation av Nike Örbrink (KD) till socialtrygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) angående företagares trygghet i Stockholm.
Rotel IV. Dnr KS 2024/1109
5. Interpellation av Nike Örbrink (KD) till äldre- och kulturborgarrådet Torun Boucher (V) med anledning av hotet mot den privata hemtjänsten.
Rotel VI. Dnr KS 2024/1112
6. Interpellation av Nike Örbrink (KD) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) om uteblivna arvodesutbetalningar till stadens gode män.
Rotel IV. Dnr KS 2024/1132

§ 7 Frågestund

Fråga 1

Andrea Hedin (M) ställer en fråga om socialtjänsten i Skärholmen.

Borgarrådet Ojanne (S) svarar på frågan.

Fråga 2

Tapani Juntunen (SD) ställer en fråga om hur borgarrådet och majoriteten ser på större kulturevenemang i Stockholms stad.

Borgarrådet Boucher (V) svarar på frågan.

Fråga 3

Borgarrådet Jönsson (L) ställer en fråga om varför majoriteten inte utnyttjar stadens ekonomiska muskler.

Borgarrådet Wanngård (S) svarar på frågan.

Fråga 4

Kristin Jacobsson (C) ställer en fråga om likvärdigt stöd för barn med autism.

Borgarrådet Mattsson (V) svarar på frågan.

Fråga 5

Nike Örbrink (KD) ställer en fråga om de 41 elever som saknas efter sommarlovet.

Borgarrådet Bjuggren (S) svarar på frågan.

Fråga 6

Borgarrådet Wedin (M) ställer en fråga om stadens förutsättningar för småföretagare.

Borgarrådet Strömgren (MP) svarar på frågan.

Fråga 7

Åke Nordström (SD) ställer en fråga om hur borgarrådet ser på säkerhetsläget vid Stockholm Norvik hamn med tanke på rådande omvärldsläge.

Borgarrådet Lindblom (V) svarar på frågan.

§ 8
Mötet öppnas

§ 9
Närvaro

Närvaro, se bilaga 2.

**§ 10
Justering**

Förste vice ordföranden Cecilia Brinck (M) och andre vice ordföranden Sara Stenudd (V) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Olle Burell (S). Justering sker den 11 november 2024.

**§ 11
Anmälningssärenden till kommunfullmäktige år 2024**

KS 2024/12

Beslut

Följande ärenden anmäls till kommunfullmäktige och noteras i protokollet:

Rapportering av ej verkställda beslut enligt Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt Socialtjänstlagen (SoL), kvartal 2 2024
Dnr KS 2024/1149.

Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 2 år 2024
Dnr KS 2024/1157.

Anmälda skrivelser till kommunfullmäktige
under tiden 10/10 2024 – 30/10 2024

Länsstyrelsen Stockholm

Länsstyrelsens beslut 2024-10-17 om ny ersättare för ledamot i kommunfullmäktige för Vänsterpartiet efter avgången ledamot Tobias Johansson.
KS 2024/11-17.

Länsstyrelsens beslut 2024-10-17 om ny ersättare för ledamot i kommunfullmäktige för Vänsterpartiet efter avgången ersättare Henric Börefelt Axell.
KS 2024/11-18.

Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen

Slutligt beslut (ej särskilt uppsatt) (2024-10-23) med anledning av kommunfullmäktiges beslut 2024-06-17 § 12 för detaljplan för del av Aspudden 2:1 vid Blommensbergsvägen i stadsdelen Aspudden; nu fråga om avvisning av överklagande.
Mark- och miljödomstolen avvisar överklagandena från vissa överklagande.
Mål nr P 5966-24.

§ 12
Valärenden i kommunfullmäktige 2024

KS 2024/8

Beslut

1. Avsägelse och entlediganden godkänns med tilläggförslag av Sara Svanström (L)
2. Val förrättas för att utse ny person till uppdrag enligt valberedningens förslag.
3. Om inte annat framgår inträder den senast valda ersättaren sist till tjänstgöring för sitt parti.
4. Om en ersättare/suppleant utses till ordinarie ledamot, utses en ny ersättare/suppleant.
5. För avsägelse i kommunfullmäktige hemställs om ny sammanräkning hos länsstyrelsen.
6. Vakanser bordläggs.

Sammanfattning av ärendet

Ärendet delas ut på sammanträdet.

Ärendet

Valärenden i kommunfullmäktige den 4 november 2024 behandlas.

Förslag till beslut

Sara Svanström (L) föreslår att kommunfullmäktige godkänner nomineringen av Rolf Tardell (L) och Christina Näsholm (L) som nämndemän i Stockholms tingsrätt.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens och valberedningens förslag med tilläggförslag från Sara Svanström (L). Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

§ 13**Förskolerapport 2023, Förskola i Stockholm 2023**

Framställan från förskolenämnden

KS 2024/657

Beslut

Förskolerapport 2023, Förskola i Stockholm 2023, bilaga till utlåtandet, godkänns.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Förskolerapport 2023, Förskola i Stockholm 2023.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Ewa Carlsson Hallberg (S), borgarrådet Mattsson (V), Sara Grolander (MP) och Sophia Granswed Baat (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Anders Lindman (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Åsa Nilsson Söderström (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Ismail Ali (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 14

Program för kompetensförsörjning inom förskolan i Stockholms stad

Framställan från förskolenämnden

KS 2024/580

Beslut

Program för kompetensförsörjning inom förskolan i Stockholms stad godkänns i enlighet med bilaga 1 till utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Program för kompetensförsörjning inom förskolan i Stockholms stad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Ewa Carlsson Hallberg (S), borgarrådet Mattsson (V) och Sophia Granswed Baat (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Michaela Hollis (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 15

Ändring av Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun gällande nya hundrastgårdar i Rågsveds naturreservat och Högdalen inom Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde

Hemställan från Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd
KS 2024/555

Beslut

1. Ändringar i Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun, i enlighet med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnds förslag godkänns, bilagorna 1 och 2 till utlåtandet.
2. Beslutet anmäls till Länsstyrelsen Stockholm.
3. Föreskrifter kungörs genom att det på kommunens digitala anslagstavla tillkännages att protokoll för de beslutade föreskrifterna har justerats.
4. Beslutet gäller från kungörandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas.

Utlåtandet gäller Ändring av Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun gällande nya hundrastgårdar i Rågsveds naturreservat och Högdalen inom Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 16**System för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg för Stockholms stad**

KS 2023/310

Beslut

1. Ett system för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg införs för stadens nämnder och godkänns i enlighet med utlåtandet från och med den 1 januari 2025.
2. Samtliga nämnders tjänsteresor med flyg beläggs med ett internt kostnadspåslag om 50 procent som används för att subventionera klimatfrämjande åtgärder och systemet för intern klimatväxling i Stockholms stad, i enlighet med utlåtandet.
3. Kommunstyrelsen ska ansvara för att ta fram anvisningar för ett system för intern klimatväxling.
4. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del samt att även ge stadens alla bolagsstyrelser i uppdrag att upprätta egna system för intern klimatväxling enligt motsvarande principer som gäller stadens nämnder enligt punkt 1-2 ovan.
5. Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.
 1. Stadsdirektören ska ansvara för att ta fram anvisningar för ett system för intern klimatväxling.
 2. Stadsdirektören ska fördela ansvaret för hantering av systemet för intern klimatväxling.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller System för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg för Stockholms stad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Wanngård (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Fritz Lennaárd (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Tapani Juntunen (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 17

Riktlinjer för markanvisning

Hemställen från exploateringsnämnden

KS 2023/1442

Beslut

Riktlinjer för markanvisning godkänns enligt bilaga 1 till utlåtandet.

Markanvisningspolicy 2015, dnr 123-1344/2015 upphör därmed att gälla.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Riktlinjer för markanvisning.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Lindblom (V), Aidin Zandian (V), Martin Hansson (MP) och Cecilia Obermüller (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Anders Edin (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 18**Överenskommelse om exploatering med försäljning, för bostäder inom fastigheten Hjorthagen 1:3 i Norra Djurgårdsstaden med Nya Hem NYAB 43 AB – projekt Terrasskvarteren**

Genomförandebeslut

Hemställan från exploateringsnämnden

KS 2024/933

Beslut

1. Exploateringsnämnden medges rätt att genomföra exploatering inom fastigheten Hjorthagen 1:3 i Norra Djurgårdsstaden, projekt Terrasskvarteren, till en projektutgift om 126 miljoner kronor, en projektinkomst om 5 miljoner kronor och en total försäljningsinkomst om cirka 211 miljoner kronor.
2. Utgifterna för år 2024 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2025.
3. Försäljning av mark inom fastigheten Hjorthagen 1:3 till Nya Hem NYAB 43 AB med en preliminär köpeskilling om cirka 211 miljoner godkänns.
4. Överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark inom fastigheten Hjorthagen 1:3 enligt bilaga till utlåtandet godkänns och exploateringsnämnden medges rätt att träffa överenskommelsen.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Överenskommelse om exploatering med försäljning, för bostäder inom fastigheten Hjorthagen 1:3 i Norra Djurgårdsstaden med Nya Hem NYAB 43 AB – projekt Terrasskvarteren.

Kommunstyrelsens utlåtande, dnr KS 2024/933 sambehandlas i gemensam överläggning med utlåtande, dnr KS 2024/896.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Valeskog (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 19

Detaljplan för del av Hjorthagen 1:3, Terrasskvarteren i Norra Djurgårdsstaden i stadsdelen Östermalm (ca 66 lgh), DP 2021-12441

Hemställan från stadsbyggnadsnämnden

KS 2024/896

Beslut

Detaljplan för del av Hjorthagen 1:3, Terrasskvarteren i Norra Djurgårdsstaden i stadsdelen Östermalm (ca 66 lgh), DP 2021-12441, antas.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Detaljplan för del av Hjorthagen 1:3, Terrasskvarteren i Norra Djurgårdsstaden i stadsdelen Östermalm (ca 66 lgh), DP 2021-12441

Kommunstyrelsens utlåtande, dnr KS 2024/896 sambehandlas i gemensam överläggning med utlåtande, dnr KS 2024/933.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Valeskog (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Handlingar i ärendet

Utlåtande, KS 2024/896-3

Plankarta 2024-07-01, KS 2024/896-1.2

Planbeskrivning 2024-07-01, KS 2024/896-1.3

Samrådsredogörelse GDPR 2017-05-22, KS 2024/896-1.4

Granskningsutlåtande GDPR 2023-11-02, KS 2024/896-1.5

§ 20

Detaljplan för Östermalm 2:118 i stadsdelen Östermalm (Torg, gata), DP 2023-08343

Hemställan från stadsbyggnadsnämnden

KS 2024/1051

Beslut

Detaljplan för Östermalm 2:118 i stadsdelen Östermalm (Torg, gata),

DP 2023-08343, antas.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Detaljplan för Östermalm 2:118 i stadsdelen Östermalm (Torg, gata), DP 2023-08343.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Valeskog (S) och borgarrådet Strömgren (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Kristina Lutz (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Handlingar i ärendet

Utlåtande, KS 2024/1051-2

Plankarta 2024-04-15, KS 2024/1051-1.2

Planbeskrivning 2024-09-05, KS 2024/1051-1.3

Samrådsredogörelse 2024-03-22, KS 2024/1051-1.4

Granskningsutlåtande, 2024-08-23, KS 2024/1051-1.5

§ 21**Ny utbredning för parkeringstaxeområde 1 och 2**

Hemställan från trafiknämnden

KS 2024/977

Beslut

Utbredningen av parkeringstaxeområde 1 och 2 fastställs i enlighet med trafiknämndens förslag.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Ny utbredning för parkeringstaxeområde 1 och 2.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Ulf Walther (S), Maria Mustonen (V) och borgarrådet Strömgren (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) och Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas och Kristdemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Anders Lindman (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Sara Svanström (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 22**Motion om att rädda Rissneskogen från exploatering**

Motion av Dennis Wedin (M)

KS 2024/149

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att rädda Rissneskogen från exploatering.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Elvir Kazinic (S), Anders Göransson (S) och Maria Mustonen (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) och Anders Edin (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas och Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 23

Motion om friköp av tomträtter

Motion av Dennis Wedin (M)

KS 2024/241

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om friköp av tomträtter.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Emil Bustos (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 24**Motion om narkotikafria skolor - en självklarhet för en trygg skolmiljö och en given förutsättning för att bryta rekrytering till kriminella gäng**

Motion av Leif Söderström (SD)

KS 2023/1136

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om narkotikafria skolor - en självklarhet för en trygg skolmiljö och en given förutsättning för att bryta rekrytering till kriminella gäng.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Bjuggren (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Leif Söderström (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 25**Motion om att utveckla stadens markprismodell**

Motion av Dennis Wedin (M)

KS 2024/336

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att utveckla stadens markprismodell.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Emil Bustos (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) och Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 26
Bordläggning av motioner**

Motionerna med nummer 37, 41 och 43-84 i kungörelsen bordläggs.

§ 27 Nyväckta motioner

Följande motioner väcktes under perioden 15 oktober till 4 november 2024:

1. Motion av Jonas Naddebo (C) om att förbättra Blasieholmstorg Rotel VIII. Dnr KS 2024/1131
2. Motion av Nike Örbrink (KD) om införandet av anhörigluncher Rotel VI. Dnr KS 2024/1169
3. Motion av Andrea Hedin (M) om att staden behöver ny handlingsplan mot heders- och uppfostringsresor Rotel III. Dnr KS 2024/1179
4. Motion av Andrea Hedin och Sophia Granswed Baat (båda M) angående språktest i förskolan Rotel VII. Dnr KS 2024/1180
5. Motion av Dennis Wedin (M) om att omfördela stödet som skulle ha betalats ut till Ibn Rushd til Svenska kommittén för antisemitism (SKMA). Rotel VI. Dnr KS 2024/1181
6. Motion av Tom Hedrup (M) om valmöjligheter för gymnasieelever Rotel III. Dnr KS 2024/1182
7. Motion av Aleks Sakala och Dennis Wedin om flytt av busshållsplatsen på Danmarksgatan Rotel VIII. Dnr KS 2024/1197

§ 28
Mötet avslutas

Plats	Ledamot	Ersättare	Parti	Ankom	Utgick
48	Burell, Olle §§ 8-15, 22-28		S	18:02	21:46
77	Brinck, Cecilia §§ 1-7, 18-21		M	15:59	21:46
47	Stenudd, Sara §§ 16-17		V	17:51	21:46
56	Abdullahi Ali, Nassir		S	18:00	21:46
105	Ali Hassan, Shamso		V	16:02	21:46
42	Ali, Ismail		C	17:27	21:46
102	Aranda de Gutiérrez, Norma	Brandt, Jakob	S	17:54	21:46
92	Armstad, Stian		S	17:10	21:46
89	Badeli, Aida	König, Felix	MP	17:50	21:46
96	Bengtsson, Frida		S	15:59	21:46
23	Bjuggren, Emilia		S	15:59	21:46
8	Boucher, Torun		V	16:04	21:46
93	Bustos, Emil		S	16:06	21:46
58	Carlsson Hallberg, Ewa		S	16:09	21:46
94	Carlsson, Alma		S	15:59	21:46
13	Cederschiöld, Anna		M	17:43	21:46
80	Edin, Anders		SD	16:27	21:46
53	Edlund, Ingela		S	15:59	21:46
40	Elfvén, Anne-Lie		L	17:33	21:46
67	Elmlund, Annika	Randquist, Theréz	M	16:08	21:46
95	Finnveden, Felix		S	15:59	21:46
14	Forslund, Maurice		KD	17:48	21:25
69	Friberg, Annika	Sakala, Aleks	M	17:19	21:46
12	Granswed Baat, Sophia		M	16:20	21:46
103	Güler, Esme	Stark, Emelie	S	17:03	21:46
52	Göransson, Anders		S	15:59	21:46
51	Hansson, Martin		MP	16:23	21:46
4	Hedin, Andréa		M	16:56	21:46
66	Hedrup, Tom		M	17:49	21:46
61	Heinonen, Johan		S	15:59	21:46
34	Hellström, Anette		M	16:40	21:46
106	Herrström, Cecilia		V	16:10	21:46
37	Hollis, Michaela		KD	17:55	21:46
107	Holm, Jens		V	17:48	21:46
70	Hökmark, Christoffer	Virro, Henrik	M	17:32	21:46
43	Ibrahim, Ashna	Ershad Sarabi, Hamid	C	17:02	21:46
19	Jacobsson, Kristin		C	16:07	21:46
30	Jama, Hassan		V	18:00	21:46
88	Jama, Mansur		MP	17:41	21:46
39	Jonlund, Rasmus	Wistrand, Hanna	L	17:38	21:46

Kommunfullmäktige
2024-11-04

					Sida 39 (147)
79	Juntunen, Tapani		SD	16:50	21:46
18	Jönsson, Jan		L	15:59	21:46
101	Kazinic, Elvir		S	16:13	21:46
62	Kratz, Tina		V	16:59	21:46
86	Kroon, Gabriel	Nordström, Åke	SD	15:59	21:46
81	Kroon, Julian	Löfgren, Roine	SD	16:56	21:46
104	Körhan, Özlem		V	17:57	21:46
36	Lennaárd, Fritz		M	17:42	21:46
99	Lind, Andreas		S	16:49	21:46
7	Lindblom, Clara		V	16:48	21:46
60	Lindgren, Jimmy		S	15:59	21:46
71	Lindström, Therese		M	16:52	21:46
45	Linusson, Svante	Kling, Johan	C	16:16	21:46
64	Ljuslin, Maria	Pittuco, Charlotte Lilja	V	16:54	21:46
97	Lorentzi, Ulrika		S	15:59	21:46
11	Lutz, Kristina		M	17:55	21:46
9	Mattsson, Alexandra		V	16:10	21:46
31	Mayr, Marre	Ehrnström, Thomas	V	17:29	21:46
63	Mjörnberg, Robert		V	15:59	21:46
38	Modig, Aron		KD	17:58	21:46
28	Mohammed, Rashid	Zandian, Aidin	V	17:09	21:46
29	Mustonen, Maria		V	17:57	21:46
20	Naddebo, Jonas		C	16:11	21:46
41	Nilsson Söderström, Åsa		L	16:34	21:22
32	Nilsson, Johan	Erbe, Torbjörn	M	15:59	21:46
10	Nilsson, Jonas		M	17:43	21:46
44	Nyberg, Claes		C	17:01	21:46
87	Obermüller, Cecilia		MP	17:59	21:46
24	Ojanne, Alexander		S	15:59	21:46
33	Paccamonti, Johan		M	17:47	20:26
100	Palm, Ulrika		S	16:27	21:46
91	Risberg, Eva		S	16:17	21:46
72	Rosencrantz, Per		M	17:55	21:46
90	Runsten, Magnus	Grolander, Sara	MP	17:27	21:46
83	Salnikov, Sergej		SD	16:19	21:46
27	Salvo, Maria-Elsa		S	15:59	21:46
65	Sharaf Abdi, Ahmed		V	17:42	21:46
54	Sjöberg, Ulla		S	15:59	21:46
35	Sjölander, Henrik		M	17:35	21:46
17	Smedberg-Palmqvist, Isabel		L	17:59	20:51
98	Snis Sigtryggsson, Bjarne		S	15:59	21:46
57	Stavling, Margareta		S	16:03	21:46

Kommunfullmäktige
2024-11-04

					Sida 40 (147)
50	Strömgren, Lars		MP	17:39	21:46
74	Svanström, Sara		L	17:47	21:46
84	Söderström, Leif		SD	17:01	21:46
75	Tufvesson, Christina		L	16:28	21:46
22	Valeskog, Jan		S	17:56	21:46
26	Vikman Rindevall, Arvid		S	16:18	20:28
85	Vinge, Linnéa	Lindman, Anders	SD	16:09	21:46
55	Walther, Ulf		S	17:57	21:46
21	Wanngård, Karin		S	15:59	21:46
82	Wassermann, Emelie		SD	17:36	21:46
5	Wedin, Dennis		M	16:11	21:46
68	Wejke Norberg, Lou-Ann		M	17:20	21:46
73	Werner, Hanna		M	17:56	21:46
46	Wihlman, Thomas	Bessner, Linn	C	17:39	21:46
78	Åkerlund, Liliane		SD	16:13	21:46
15	Örbrink, Nike		KD	16:33	21:46
25	Österberg, Anders		S	15:59	21:46
59	Österman, Gustav		S	16:54	21:46
6	Fjellner, Christofer		M	18:03	21:46
49	Lindhagen, Åsa		MP	18:00	21:46

Yttranden 2024-11-04

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 4 november 2024

§ 1 Interpellation av Jan Jönsson (L) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om de högerextrema slagsmålsklubbarna

Anförande nr 1

Borgarrådet Wanngård (S): Ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Tack, borgarrådet, för det utförliga svaret på denna interpellation – det är faktiskt två och en halv sida långt! Vi är mycket tacksamma för att våra frågor tas seriöst.

Detta är en väldigt viktig fråga. Det kanske inte än så länge är det allvarligaste fenomen som är synligt i staden, men det kan likväl på sikt bli ett minst lika stort problem som det gängvåld vi ser i dag. I andra europeiska länder är just detta med högerextrema slagsmålsklubbar ett ganska påtagligt problem. Det gäller stora delar av Östeuropa, men det gäller också Frankrike och delar av Tyskland. Det finns också vissa beröringspunkter mellan den högerextrema miljön och gängkriminaliteten. Om den blir mer vapenför, så att säga, kan detta skapa stora samhällshot mot oss på sikt.

Vi ställde, precis som finansborgarrådet beskriver, en interpellation under 2023 därför att vi hade uppmärksamats på denna problematik av Expo. Vi tyckte att det i det svaret inte var riktigt tydligt om staden kände till att vi har den här problematiken eller om det sågs som ett fenomen som existerar någon annanstans.

Sedan inträffade incidenten där ett arrangemang av Miljöpartiet och Vänsterpartiet angreps. Huruvida det är kopplat till detta vet inte jag, men i anslutning till det upptäckte man också att en sådan här slagsmålsklubb hade tagit sig in i en av stadens idrottshallar och tränade där. Vi kan också se på internet att till exempel en grupp som heter Gym XIV lägger ut filmer där de tränar och har läger i Stockholm. Även en grupp som heter White Boys har lagt ut bilder och filmer från organiserade slagsmål med framför allt fotbollshuliganer, kopplat till Stockholm.

Jag tänker att det väl inte finns så mycket politisk oenighet i denna fråga, men det vore väldigt intressant att veta vad som kan göras i förebyggande syfte av staden som helhet och vad vi vet om omfattningen i staden i nuläget.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 3

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Tack så väldigt mycket, Jan Jönsson, för att du återigen lyfter denna fråga! Det här är ett oerhört viktigt ämne. I och med att vi är väldigt tydliga med att vi vill öppna upp fler idrottslokaler och idrottshallar kopplade till skolan finns viss risk att detta blir ett ökat problem. Men vi är beredda att ändå tillgängliggöra fler inomhushallar även om vi vet om risken med högerextrema slagsmålsklubbar.

Vad kan då staden göra? Det finns ett fall där en privatperson har hyrt en lokal av staden, där det naturligtvis inte framkommit att den personens egennamn var kopplat till en slagsmålsklubb. När detta sedan kom fram blockerades naturligtvis den aktuella personen från möjligheten att boka igen. Vi tittade också över stadens kontrollrutiner – vi ska i ökad utsträckning kontrollera enskilda individers bokningar i framtiden. Som jag vet att borgarrådet Jönsson har noterat har vi också skjutit till pengar under kommunstyrelsen för att öka kontrollen, och jag ser också att detta glädjande nog finns med även i Liberalernas budgetalternativ.

Vi måste verkligen ha hårda kontroller och regler för att detta inte ska kunna ske. Jag kan naturligtvis inte stå här och lova att det aldrig kommer att ske igen, för detta är en risk när man ökar tillgängligheten. Vi är beredda att öka tillgängligheten men också öka kontrollen och skärpa våra regelverk så att vi så fort något sådant här uppdrag kan spetsa våra rutiner än mer.

Sedan är frågan om vi känner till omfattningen. Detta är ett samarbete med polisen, och de har inte rapporterat någon ökad omfattning. Vi har naturligtvis regelbundna möten med polisen. Det är inte bara stadens lokaler som råkar illa ut, utan detta sker också i offentliga miljöer.

Anförande nr 4

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Tack, borgarrådet, för det utvecklande svaret!

Vi är ibland lite fundersamma kring hur informationen går från polisen till staden. Vi har ett annat exempel som inte är kopplat till det här men som handlar om att vi vet att våldsutsattheten bland prostituerade har ökat ganska kraftigt. Men när vi ställde frågor till socialförvaltningen, som i sin tur ställde frågan till polisen, kom beskedet att man inte kunde se något sådant. Alla som jobbar på fältet kan dock direkt säga att de ser en väldigt tydlig ökning. Då blir man lite osäker på vad som stämmer.

När man pratar med till exempel Expo, som hela tiden följer den här arenan, slagsmålsklubbarna, hör man att de är väldigt bekymrade över utvecklingen. Man behöver kanske ibland från stadens sida ställa lite extra frågor så att vi verkligen säkerställer att vi får de svar vi behöver för att kunna göra vårt arbete. Detta är inte

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

någon skuld som läggs på finansborgarrådet, men det kan vara ett bra medskick; vi ser ibland den typen av differenser.

Just detta med kontroll är något vi har diskuterat tidigare. Våra demokratikriterier kanske inte alltid är tillräckliga för att komma åt både den här typen av aktiviteter och även andra odemokratiska organisationer, till exempel den verksamhet som har fått husera i Järva Folkets Hus och lett till upplöpp, och andra sådana verksamheter. Jag vet att finansborgarrådet flera gånger har sagt att vi behöver se över regelverket; det behöver skärpas mer än vad som gjordes under förra mandatperioden.

Har det kommit något konkret ur detta nu? Om ambitionen är att fler ska kunna låna våra lokaler, vilket jag instämmer i, behöver vi också ha verktyg för att snabbt få bort dem om man upptäcker att de inte följer demokratiska värderingar. Här har vi en del andra exempel, kanske inte vad gäller just lokaluthyrning men vad gäller verksamhetsbidrag inom kulturområdet, där till exempel kulturförvaltningen själva svarar att de inte kan granska exempelvis andra- och tredjehandshyresgäster eller uppdragstagare. Men det måste de rimligtvis kunna göra om vi ska komma åt detta eftersom jag kan tänka mig att man kan använda ganska avancerade upplägg.

Anförande nr 5

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Jag kan ta vid där borgarrådet Jönsson slutade. Dessa active clubs har väldigt avancerade upplägg. Det är klart att de är väl medvetna om att vi inte vill ha dem i våra lokaler och att de håller på med verksamhet som vi på inget sätt accepterar. Vid mitt senaste möte med Expo betonades att de organiserar sig i små, fristående klubbar och företag för att komma lite i skymundan så att vi inte kan ha ögonen på dem. Vi måste förlita oss på polisen, som i större utsträckning har en underrättelseverksamhet som staden aldrig kommer att kunna bedriva på det sättet – vi är beroende av polisens information. Men vi är också, som på många andra områden, beroende av aktiva medborgare som säger till när man ser att något sådant här skulle kunna förekomma.

Jag tror att det är svårt att bara förlita sig på demokrativillkor och regelverk och tro att dessa faktiskt ganska olagliga sammansättningar då kommer att upphöra. De är, som jag sa, väl medvetna om att vi inte vill att de ska existera, så oavsett vad vi skriver fram kommer de att hitta sätt att ta sig fram. Därför är jag övertygad om att vi behöver tätare kontroller. Nu när vi öppnar upp fler idrottshallar behöver vi kunna kontrollera verksamheterna i större utsträckning, det vill säga genomföra riktade kontroller och också ha en väldigt tydlig sanktion om sådana här verksamheter förekommer i stadens lokaler.

Sedan är ju detta en väldigt stor fråga, för det handlar till syvende och sist om att vi måste förhindra att ungdomar radikaliseras och går med i de här grupperna – att man helt enkelt vill gå runt och slå på andra människor. Samtidigt har vi ett

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

kampsportsförbund som vi verkligen vill stötta. Dessa frågor innebär alltså svåra gråzoner. Detta är en miljö som vi behöver ha ögonen på. Staden gör mycket, men vi är som sagt var också beroende av polisens arbete.

Anförande nr 6

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Tack så mycket, borgarrådet, för det inlägget! Jag tänker att det kanske under nästa mandatperiod kommer att komma någon form av initiativ kring detta med demokratikriterierna och en uppskärpning av dem. Jag håller verkligen med om att detta inte kommer att räcka, utan det handlar om själva det arbete som sker med dem. Men som jag uppfattar det upplever våra förvaltningar nu att de blir lite bakbundna av att kriterierna kanske inte är riktigt tillräckligt tydliga när det gäller hur långt man får gå i de olika leden för att undersöka vad olika organisationer kopplade till huvudorganisationen har för demokratisk värdegrund.

Mitt sista inlägg tänkte jag ägna lite åt hur vi utbildar vår personal i att se tecknen på denna typ av radikaliserings när det specifikt gäller de högerextrema slagsmålsklubbar. Enligt Expo – det gläder mig att finansborgarrådet har träffat dem – är det om man inte kan symbolerna, olika ord och annat som används, väldigt svårt att veta vad som är på gång i en ung människas liv. Men om man har koll på dem kan man ganska snabbt identifiera början på en sådan här radikaliseringsprocess. Min upplevelse när jag är ute är att kunskapen på skolor och inom socialtjänsten är väldigt låg. De flesta lärare och även elevhälsopersonalen, som kanske är en primär målgrupp, vet inte så mycket om just det här fenomenet. Även fritidsgårdspersonal har, upplever jag, blivit lämnad lite vid sidan om när det gäller att upptäcka sådana här saker.

Min sista fråga är därför om finansborgarrådet ser möjligheter i att göra någon form av större fortbildningssatsning gällande just detta. Kanske kan det kombineras med andra tecken på radikaliserings kopplat till islamism, vänsterextremism eller alla möjliga andra obehagliga ismer som vi tyvärr får leva med i vårt samhälle.

Anförande nr 7

Borgarrådet Wangård (S): Ordförande och fullmäktige! Tack så mycket, Jan Jönsson, för din klarsynthet i denna fråga! Din fråga till mig tolkar jag som att du kommer in på fortbildning. Det handlar om fortbildning som staden håller i, men jag tänker också spontant på folkbildning. Vi behöver organisationer som Expo och andra fantastiska organisationer som verkligen har bred kunskap och gärna delar med sig av den. Det är därför det är så viktigt att vi har ett aktivt föreningsstöd men också att man satsar en högre andel även av statliga medel på just folkbildning så att sådan här information och kunskap kommer fram. Allt kommer kanske inte vi från kommunal förvaltning att kunna utbilda kring när det gäller dessa frågor, men det finns fantastiska människor som är aktiva både på ideell basis och i andra typer av organisationer.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Det är klart att det är min absoluta uppfattning att vi inte ska ha denna typ av sammankomster i stadens lokaler. När det sedan gäller hur vi når dit och varför detta faktiskt har skett handlar det om att vi behöver kontrollera, men vi behöver också det som borgarrådet Jönsson är inne på: Vi behöver kunna se, för det är inte så lätt att bara gå in i en lokal och veta att det rör sig om en active fight club. Detta är inte helt enkelt om man inte ska börja smyga på människor, och sådan verksamhet ska vi inte hålla på med. Det är alltså problematiskt att hitta de här klubbarna och den aktiva verksamheten.

Men vi gör verkligen så gott vi kan. Vi kan säkert göra mer, och det är därför vi också skjuter till pengar till denna typ av kontroller i nästa års budget – för att det ska bli ännu tydligare att staden absolut inte accepterar dessa sammankomster och gör allt vi kan för att förhindra dem, i våra egna lokaler men också överallt annars i samhället där de sker. Man ska vara medveten om att de också sker på andra platser och inte enbart i stadens lokaler.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

§ 2 Interpellation av Jan Jönsson (L) till utbildnings-, arbetsmarknads- och skolborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om lärarbehörigheten i Skärholmen

Anförande nr 8

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 9

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Tack så mycket, borgarrådet, för detta klargörande svar! Jag har alltså interPELLERAT om lärarbehörigheten i Skärholmen, som enligt utbildningsförvaltningens egna siffror är väsentligt lägre än stadens genomsnitt. Det här svaret är väldigt klargörande, för det visar sig att detta verkar bero på att just skolorna i Skärholmen har en väldigt hög andel egna modersmåslärare anställda. De har inte alltid behörighet, vilket drar ned siffrorna. Man får väl på ett sätt säga att det var lite glädjande att det var så.

Min ena fråga är om utbildningsborgarrådet kan säga hur det ser ut om man räknar bort dessa modersmåslärare. Kommer man då upp på motsvarande nivå som i övriga skolor i staden?

Min andra fråga handlar om att det är olyckligt om det sprids en orättvisande bild av skolorna i Skärholmen, eller kanske för den delen på andra håll, när det gäller behörighetsnivå, om just den här personalstyrkan, modersmåslärare, så kraftigt påverkar siffrorna över behörighetsgraden i övriga ämnen. Har borgarrådet några funderingar kring om man skulle behöva ändra redovisningssystemet i tertialrapporter och andra dokument från förvaltningen? Detta kan ju faktiskt påverka föräldrars val. Det ger dessa skolor ett obefogat rykte, och jag upplever ändå att de kämpar väldigt mycket – inte minst Sätterskolan gör fantastiska resultat.

Jag nöjer mig med dessa två frågor inledningsvis.

Anförande nr 10

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack för frågan, Jan Jönsson! Detta är en väldigt relevant fråga att ställa. Även jag studsade högt när jag först såg siffrorna över lärarbehörigheten i Skärholmen, för min bild – och den stämmer ju – är att vi har en hög andel behöriga lärare på de kommunala skolorna i Stockholms stad. De ligger högt både om man jämför med riket och om man jämför med de fristående skolorna i vår region. Så det är klart att man studsar när man ser att det sticker ut åt fel håll i ett område där vi dessutom vet att eleverna kanske behöver extra mycket bra stöd. Därför var det, precis som du också påpekar, Jan Jönsson, ganska betryggande att se att detta beror just på att man har en så stor andel modersmåslärare anställda på framför allt en av skolorna, vilket drar ned snittet.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Skolverket publicerar också statistik över lärarbehörigheten, där de inte räknar med modersmålslärarna. Om man tittar på skola för skola i Skärholmen ser man att våra skolor ligger bra till. Siffran är inte 100 procent ännu men inte heller alltför långt ifrån. Detta är en jätteviktig del för att säkerställa att alla elever får det stöd de har rätt till och behöver för att kunna klara grundskolan och ta sig vidare genom hela skolsystemet.

Men det är klart att detta också väcker frågor om hur vi redovisar vår statistik. Vi är helt eniga om att vi ska visa upp objektiva kriterier för att säkerställa att föräldrar känner sig trygga med att placera sina barn i våra skolor. Skärholmen är ett sådant område där vi vet att ungefär hälften av barnen i dag inte går i stadens egna skolor. Detta får konsekvenser inte bara för skolgången, utan det gör också att arbetet runt omkring, med fritidssysselsättning och samverkan med socialtjänsten – allt det som är så otroligt viktigt för att ge barn och ungdomar trygga och stabila uppväxtvillkor och gör att vi kan fånga upp ungdomar tidigt om de till exempel har hög frånvaro eller andra utmaningar som riskerar att ställa till det – blir lite svårare än om vi har dem i våra lokala skolor, där både skolan och samhället runt omkring känner dem.

Vi tittar därför på frågan om statistiken. Vi vill att den ska vara rättvisande, och vi vill att det ska synas att alla våra skolor runt om i staden är riktigt bra, med behöriga lärare i alla ämnen.

Anförande nr 11

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Tack för de svaren, borgarrådet! Som borgarrådet skriver i interpellationssvaret är likväl det största problemet i våra skolor i dag ojämlikheten och kunskapsglappet mellan de elever som presterar bäst och de som har sämst förutsättningar hemifrån.

Om vi tittar på just Skärholmen ser vi att de tyvärr under 2024 har tappat ganska rejält. Bredängsskolan hade 2023 en behörighetsnivå på 89,4 och ligger nu på 77,3. Slättgård gick också till 77,3, från 92,1. Lillholm gick från 91,5 till 53,8 – det är en väldigt låg siffra. Sätterskolan gick mot trenden; det är trevligt att min egen gamla grundskola går bra. De gick från 72,7 till 89,1 och har för övrigt förbättrat sina resultat från år till år de senaste åren. Mycket glädjande!

Men detta tyder ändå på att något är bekymmersamt i skolorna i Skärholmen. Vad jag har förstått handlar det i Lillholmsskolan framför allt om att eleverna inte klarade ämnet matematik. Vad gör vi åt det? Hur kan vi lyfta trenden för Skärholmsskolorna? Vi vet att det nu råder en väldigt pressad situation i hela stadsdelen. Det har varit en helt förfärlig våldsvåg som har påverkat eleverna väldigt starkt. Jag tror att alla klasser som jag har träffat i de olika skolorna i Skärholmen har tagit upp detta spontant – hur de påverkas på olika sätt och upplever skottlossningar och annat. Vi hade i helgen en

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

ny skjutning i en frisersalong, vid fyratiden på eftermiddagen. Det var väldigt obehagligt med två skottskadade.

Socialtjänsten larmar om att de är under väldigt stark press och inte får ekonomin att gå ihop. Då är det klart att det inte är bra om också skolorna följer en negativ trend. Detta kan ju vara en tillfällig fluktuation, men vi behöver ta det här på allvar redan nu så att inte ännu fler barn och ungdomar dras in i det elände som gängkriminaliteten innebär. Skolan är trots allt den viktigaste skyddsfaktorn, och jag undrar hur utbildningsborgarrådet ser på den saken.

Anförande nr 12

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ojämligheten i svensk skola i dag är kanske den största utmaning vi har. Vi ser att föräldrarnas utbildningsbakgrund är det som får störst genomslag när det gäller hur det går för barn i skolan. Det finns inget annat sätt att säga detta på än att säga att vi misslyckas med det kompensatoriska uppdraget i våra skolor – något som Sverige historiskt har varit bland de bästa i världen på är vi nu inte särskilt bra på. Det är klart att vårt huvudfokus är att se till att alla barn i Stockholm får den utbildning de har rätt till och behöver för att klara sig ut i livet.

Därför har vi gjort många tydliga insatser. Bland annat har vi efter omorganisationen av grundskoleområdena i Stockholm nu en egen grundskolechef för just Skärholmen och Farsta för att man då kan fokusera på skolor med liknande utmaningar. Jag kan komma med ett glädjande besked apropå att det är tufft att också tvingas slita med ekonomin när man behöver fokusera på skolresultaten. Det är väldigt glädjande att det nu ser ut som att alla våra skolor i Skärholmen kommer att ha en ekonomi i balans vid årets slut. Trots att man på vissa av skolorna har haft stora elevtapp har vi fått organisationer på plats som har ordning och reda i sina skolor.

Precis som Jan Jönsson säger såg vi att vi på ett flertal av skolorna i Skärholmen tyvärr hade ett resultat tapp i nian det här året. Dessvärre var detta inte helt oväntat, utan vi har under några år sett att resultaten i årskurs 6 har halkat efter. Det är därför vi har lagt så mycket fokus på de tidiga årskurserna, för vi vet att även om vi gör stora insatser med kompensatoriska åtgärder, sommarskolor och särskilda undervisningsgrupper i de högre åldrarna är det grunden – att läsa, räkna och skriva – som krävs för att man ska ta sig genom hela skolgången.

Vi kommer också, eftersom det precis som Jan Jönsson nämnde finns skolor i området som sticker ut, där en stor andel framför allt flickor inte klarar idrott och matematik, att gå in med det som kallas för samverkan för bästa skola. Det är en utarbetad metod som också används framgångsrikt på Järvafältet för att verkligen få en riktig analys av var vi brister och vad som krävs för att vi ska kunna åtgärda bristerna. Det har fluktuerat mycket över åren, och det är inte en acceptabel förklaring. Vi kan inte konstatera att det verkar vara lite olika utfall från år till år, utan vi måste se till att vi

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

får positiva utfall alla år. Jag känner mig stärkt i att det nu finns en plan för att ta tag i de utmaningar som har funnits.

Anförande nr 13

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Det är bra att skolorna nu har en ekonomi i balans. För Bredängsskolan har detta dock inneburit en ganska knepig situation i själva skolan, för de har fått skala av mycket särskilt stöd och annat. Detta behöver man vara observant på så att det inte sedan leder till följd effekter vad gäller elevernas resultat och liknande. Det tänker jag att vi behöver hålla koll på.

Något som jag också uppmärksammar mycket när jag är ute i de här skolorna är att det fortsatt kommer en hel del kritik från rektorshåll vad gäller samverkan mellan skolor och socialtjänst. Man upplever bland annat att socialtjänsten inte riktigt agerar när det handlar om omfattande skolfrånvaro, även när det gäller ungdomar som är indragna i kriminalitet. Det är, tänker jag, också något som vi måste sätta luppen på, inte minst mot bakgrund av den situation som råder i Skärholmen, som är väldigt rörig och oroväckande. Socialsekreterare berättade så sent som i går i SVT att de befarar att unga människor kommer att dö om de tvingas vidta vissa åtgärder. Detta ligger ju lite utanför den här interpellationen, men eftersom det kändes som att mycket av svaren redan var uttömda passar jag på att göra detta medskick i mitt sista inlägg.

Anförande nr 14

Borgarrådet Buggren (S): Jag är glad att du lyfter detta med samverkan, för det är en av de frågor som såklart påverkar barn och ungdomar även i deras skolgång. Vi vill att våra skolor ska fokusera på undervisning och på att ge barn de kunskaper de behöver, men för att de ska kunna göra det måste det finnas ett aktivt stöd runt omkring för att säkerställa trygghet och framtidshopp för våra barn. Därför har detta varit ett av de huvudfokus vi har haft från den dag då jag fick förmånen att utses till skolborgarråd: att ha fokus på just samverkan i Skärholmen.

Den bild jag får när jag är ute på våra skolor och hör rektorerna men också i min dialog med grundskolechefen är att samverkan med socialtjänsten i Skärholmen går åt rätt håll. Man har stabilare upparbetade kontakter. Det är långt ifrån färdigt, men vi tar steg i rätt riktning.

När det gäller fritidssamarbetet har det utvecklats enormt. På Sätmaskolan har man till exempel själva fritidsverksamheten tillsammans med stadsdelen, och man tittar på om detta går att göra på fler skolor. Vi har en egen referensgrupp med representanter från stadsdelsförvaltning, stadsdelsnämnd och skolsidan för att jobba med att se till att våra ungdomar även efter skoltiden ska ha en trygg plats med närvarande vuxna och stimulerande aktiviteter och såklart också kunna få extra pedagogiskt stöd.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Då kommer vi också tillbaka till frågan om 50 procent. Det är en utmaning att så många av barnen i Skärholmen inte finns i våra skolor. Vi har alltså ingen naturlig, självklar kontaktyta till de här barnen. De sprids, ibland till riktigt bra fristående verksamheter och ibland till inte lika bra fristående verksamheter. Vi vet att en del fristående skolor är bra på att upprätthålla kontakterna med socialtjänsten. Men väldigt många har också väldigt många stadsdelar och till och med kommuner att samverka med, och detta är ett återkommande problem.

Där kommer vi också tillbaka till det här med statistiken och vad vi visar upp. En av de viktigaste saker vi kan göra är att ha riktigt bra skolor och att kunna visa för föräldrarna att de är så bra så att ännu fler barn finns i våra skolor och vi får all möjlighet att använda vår samverkan både i det sociala arbetet och i det rent förebyggande och åtgärdande arbetet med att ta hand om våra barn och ungdomar och ge dem en riktigt bra grund att stå på inför sina kommande liv.

Jag är helt säker på att vi kommer att återkomma till denna fråga. Är det något som ska vara i fokus hela tiden är det att se till att vi får likvärdiga förutsättningar i hela staden, i alla våra skolor, så att alla barn i Stockholm får chansen att nå sina drömmar och växa upp till självständiga, starka individer.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

§ 3 Interpellation av Åsa Nilsson Söderström (L) till förskole-, barn- och fritidsborgarrådet Alexandra Mattsson (V) om förskolläraryrket i Skärholmen

Anförande nr 15

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 16

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Fru ordförande och ledamöter! Vi liberaler var drivande bakom att skapa den nya förskolenämnden. Anledningen till att vi gjorde det är att vi tycker att det är otroligt viktigt att höja kvaliteten i de kommunala förskolorna och framför allt att få koll på hur det egentligen ser ut i våra kommunala förskolor.

Nu ser vi med förskräckelse i årets förskolerapport att förskolläraryrket går ned i hela staden. Det är 53 barngrupper som saknar legitimerade förskollärare, och därmed uppfyller vi inte de krav som ställs i lagen. Lägst är förskolläraryrket skrämmande nog i den stadsdel som nu är mest utsatt, Skärholmen. I Skärholmen har man 16,7 barn, nästan 17 barn, per legitimerad förskollärare. Det är högst i hela staden och långt över alla andra. Näst sämst är Hägersten-Älvsjö, med 16 barn per förskollärare, och motsvarande siffra i min stadsdel Järva är 14,1. Därför har vi frågat Alexandra varför förskolläraryrket i Skärholmen är så lågt och vilka åtgärder hon vidtar för att höja förskolläraryrket i Skärholmen.

Anförande nr 17

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Tack så mycket för frågan! Jag tycker att det är jättebra att belysa den här frågan: Varför ser det ut som det gör? Gällande Skärholmen är vi inte nöjda. De ligger sämre till när det gäller förskolläraryrket. De tilldelas inte heller lika mycket resurser som till exempel Järva eftersom vårt system för att nyckla ut resurser inte slår på samma sätt som i Järva. Även när man hör om socialtjänsten i Skärholmen handlar det om hur vi fördelar resurser, och just när det gäller Skärholmen tror jag inte att de socioekonomiska faktorerna fångas upp så bra som vi skulle vilja.

En annan förklaring när det gäller just Skärholmen och förskollärarna är att de har organiserat förskollärare som så kallade pedagogiska utvecklingsledare, som inte räknas in i den här statistiken. De arbetar ute i barngrupp men räknas inte in i statistiken. Man kan säga att förskolläraryrket på riktigt ser bättre ut än i de här siffrorna. Jag önskar att det gick att utläsa i den här rapporten, men så är det i alla fall.

Men med tanke på den pressade ekonomiska situationen i kommunen de senaste åren är jag ändå glad att det inte ser värre ut. Läget har varit tufft, och överlag har vi klarat förskolläraryrket i staden 2023, när vi nu ser i rapporten hur det har gått. Det är jag ändå glad över.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Vi behöver dock jobba ännu hårdare. Det är också därför vi har skärpt målen för första gången på tio tjugo år i det här huset. Här i Stadshuset har målen gällande barngruppernas storlek och förskollärartätheten aldrig skärpts som vi nu gör i nästa års budget. Det är jätteviktigt för kvaliteten i förskolan.

Anförande nr 18

Åsa Nilsson Söderström (L): Det är nog första gången som jag i den här talarstolen hör att det går för mycket pengar till Järva – eller kanske inte *för* mycket. Jag ska inte raljera, för vi är båda överens om att situationen i förskolan måste bli bättre både i Skärholmen och i Järva. Men jag funderar ändå. Om vi nu har ett pengafördelningssystem som gynnar Järva och missgynnar Skärholmen, hur kommer det sig då att majoriteten under hela det senaste året och som jag förstår det även i nästa års budget har ett sådant enormt fokus på Järva? Det är inte bara Järva som far illa i dagens Stockholm. Vi behöver sprida gracerna och se till att det läggs pengar även i söderort.

Anförande nr 19

Borgarrådet Mattsson (V): Jag tänker inte att vi ska ha en debatt där vi ställer olika stadsdelar mot varandra. Vi kan konstatera att ingen majoritet har skruvat så mycket på just de här nycklarna i alla fall så länge jag har suttit här. Vi har under året sett över den ekonomiska tilldelningen när det gäller förskolan – vi får återkomma till det.

När det gäller det socioekonomiska tillägget vill vi verkligen ha kvar det. Men vi vill också se att det ger resultat. Vi behöver framöver styra mer mot att det blir en bättre förskollärartäthet och mindre barngrupper där det behövs som mest. För mig har målet om en kompensatorisk förskola varit oerhört viktigt. Vi tar fram det första programmet för barnhälsa, till exempel, och en del av det är hur man kan använda det socioekonomiska tillägget. Nu har nästan alla stadsdelar barnhälsoteam och liknande, och det är jag jätteglad för.

Sammanfattningsvis tror jag att när det gäller Skärholmen kan en del av dessa siffror förklaras av att de har en annan organisering som inte räknar in de pedagogiska utvecklingsledarna i statistiken i rapporten, och det är olyckligt. Sedan kan jag dock konstatera att när det gäller de fristående förskolorna i Skärholmen har de 21 barn per förskollärare. Det är betydligt sämre än i våra kommunala verksamheter. Det är trots allt så att vi kan skärpa tillsynen hur mycket som helst, men det behövs en skarpare lagstiftning för att komma till rätta med det problemet.

Anförande nr 20

Åsa Nilsson Söderström (L): Det är glädjande att det ser bättre ut än vad siffrorna visar. Men så fort vi pratar om förskola pratar du alltid om de fristående

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

och säger att de är dåliga. Visst, det kan finnas siffror som är sämre. Men om man kollar på kommunala förskolor i Sverige ser man att Stockholm ligger långt efter överallt. Och när man kollar på våra fristående förskolor i Stockholm ser man att de generellt är lika bra som fristående förskolor i resten av landet. Det vi till syvende och sist kan påverka mer är ju de kommunala.

Jag och Liberalerna menar alltså att vi måste lägga mycket större tonvikt på att få till en kompensatorisk förskola och se till att det blir mer likvärdigt i staden, för ni ser hur detta förstärks. Det är mer utbildad personal och mindre barngrupper i innerstaden medan det är sämre i ytterstaden, helt enkelt. Så får det inte vara, för i Liberalernas – och jag hoppas också i Vänsterpartiets – Sverige ska de bästa skolorna och förskolorna finnas där barnens behov är som störst.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

§ 4 Interpellation av Dennis Wedin (M) till bostads- och fastighetsborgarrådet Clara Lindblom (V) angående uteblivna fastighetslöften

Anförande nr 21

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag skulle vilja hänvisa till det utskickade svaret.

Anförande nr 22

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det är fantastiskt att få vara borgarråd i den här staden. Nu är jag oppositionsborgarråd – det var ännu roligare att styra. När jag var fastighetsborgarråd hade jag den unika möjligheten att få vara med och ställa om fastighetskontoret till att bli mer ansvarstagande, mer långsiktigt och mer ekonomiskt hållbart. Det var en resa, och mycket av detta har den här majoriteten byggt vidare på, vilket jag är glad över. Det finns givetvis mycket som vi är oense om och sådant som jag tycker att man borde göra bättre och mer, men det är viktigt med långsiktighet. Vi har ett brett fastighetsbestånd, en väldigt stor portfölj som är svår att styra. Exempelvis finns en stor underhållsskuld, och att vi sitter i det läget faller på olika block i den här salen.

Något jag noterade efter ett tag som fastighetsborgarråd var att det i en så bred portfölj är mycket som kan falla mellan stolarna. Jag märkte att en sak som är viktig att uppmärksamma är när man inte prioriterar rätt inom underhållet, det vill säga att sådant som är viktigt faller mellan stolarna, men också att det ibland är något som står övergivet och har fallit mellan stolarna så att man faktiskt inte ens ser potentialen hos en byggnad eller en plats som skulle kunna komma stockholmarna till gagn men inte gör det av olika anledningar. Då handlar det ibland egentligen om en resursfråga – att styra och peka rätt och säga: Hallå, det här måste vi göra något åt! Jag har några exempel i huvudet på när vi lyckats med detta. Annexet vid Rålis är ett. Där stod det en helt öde byggnad – i dag är det liv och rörelse och en krog.

Jag nämner i den här interpellationen några av de saker som jag är orolig över. Vi tog några första, stapplande steg under förra mandatperioden för att faktiskt förverkliga och åtgärda dem, och jag är orolig över att man inte har kommit längre.

En sådan sak är parkleken Guldet, som vi kollade på förra mandatperioden och som, menar jag, har goda förbindelser till kollektivtrafik och cykelparkering. Den ligger bra i stadsdelen och är väldigt populär lokalt. Jag besökte den och noterade att det verkligen fanns ett underhållsbehov. Vi i den grönbå majoriteten konstaterade att vi måste göra något åt detta.

Min efterträdare Clara Lindblom säger i interpellationssvaret att stadsdelsnämnden har varit tydlig med att de planer som vi presenterade då inte är aktuella. Detta tycker jag är väldigt beklagligt. Det är mycket anmärkningsvärt att det rödgröna styret lokalt inte har tagit upp de planer som vi faktiskt lokalt och centralt sa var viktiga. Så om jag

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

börjar med parkleken Guldet, kan Clara Lindblom hålla med om att vi måste ta upp den kontakten och göra något åt den?

Anförande nr 23

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det här är, tror jag, den andra interpellation jag får den här mandatperioden, så jag är lite ovan. Men jag tycker att det är väldigt roligt att få interpellationer, så tack så mycket för frågorna!

Vi kan börja med Guldet. Om det är något som ligger mig varmt om hjärtat är det givetvis parklekar. Jag har spenderat alldeles för många timmar för mitt eget bästa på parklekar med mina två döttrar. Det är en otroligt viktig verksamhet, och det är bra att den finns nära hemmet. Detta är också en fråga som är väldigt prioriterad, som man jobbar med ute i stadsdelarna och som vi jobbar med. Det gäller parkleksstrategin, att vi lyfter upp frågan och att det finns stimulansmedel och investeringsmedel i budgeten och så vidare.

Som Dennis egentligen vet är det dock stadsdelarna som beställer. Fastighetskontoret och fastighetsnämnden jobbar alltså utifrån beställningar från stadsdelarna. Motsvarande gäller för idrotten. Det är idrottsförvaltningen och idrottsnämnden som beställer från fastighetskontoret, som sedan uppför nya anläggningar.

I fallet med Guldet kan jag konstatera att någon sådan beställning till fastighetskontoret inte finns. Skulle man komma in med en beställning – det är en fråga som Moderaterna jättegärna får driva på i Hässelby-Vällingbys fastighetsnämnd – kommer vi givetvis att hantera den. Jag hoppas också att man i så fall tittar noga på parkleksstrategin, där vi pratar om vikten av samlokalisering: att man kanske kan ha både öppen förskola, fritidsverksamhet och parkleksverksamhet. Något som jag personligen tycker är väldigt viktigt är att vi också öppnar våra parklekar på kvällstid. Jag skulle tycka att det var helt fantastiskt om vi fick aptusbrickor och bokningar så att parklekarna inte stänger klockan 17.00 utan gör plats för det lokala föreningslivet, PRO, scouterna och så vidare.

Det jag också kan konstatera, Dennis, är att för att stadsdelar ska kunna beställa behöver de också driftsmedel till hyran, för att kunna ha en verksamhet. Om man tittar på Moderaternas oppositionsbudgetar de senaste åren och även den ni presenterade alldeles nyligen kan man konstatera att ni i ert budgetförslag skär ned på området barn, kultur och fritid med 96,3 miljoner kronor. Man kan alltså konstatera att det är bra att den här majoriteten satsar på parklekar, för med er budget hade det dessvärre inte funnits några pengar alls för nya beställningar. Då hade vi snarare sett väldigt stora nedläggningar av bland annat parkleksverksamhet.

Jag är alltså jätteöppen för fler parklekar. Men detta kräver också pengar till stadsdelarna, och som tur är får de det med vår budget. Resten är upp till den enskilda stadsdelen och inte fastighetskontoret – det vet ju du också.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 24

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Anledningen till att jag vet det är att jag som fastighetsborgarråd faktiskt satte mig ned med mina kollegor lokalt – vilket Clara Lindblom uppenbarligen inte har gjort – för att säkerställa att vi lokalt lade pengarna precis där de hör hemma, i det här fallet på parkleken Guldets. Jag kan också konstatera att när jag presenterade denna satsning tillsammans med min dåvarande lokala partikollega uttalade sig nuvarande finansborgarrådet i medierna och sa att den inte var tillräcklig. Men det man nu har gjort från det rödgröna styret är alltså att stoppa den här satsningen, som den grönblå majoriteten tillkännagav. Det tycker jag är anmärkningsvärt.

Det här är inte en budgetdebatt, så jag går inte in i det. Men kopplat till våra utmaningar i fastighetsbeståndet kan jag konstatera att det, när man från ett styre eller från fastighetskontoret säger att en fastighet har stora brister, kan bli knepigt och väldigt konstigt när det kommer in en ny majoritet. Jag säger inte att detta inte har hänt tidigare; det kan mycket väl vara så att olika block har betett sig felaktigt kring detta bakåt. Något kan vara akut att göra år ett. Men sedan, efter ett maktskifte år två, är det inte längre akut. Då kan personalen vistas i lokalerna helt fritt för att någon annan har gjort en annan prioritering.

Jag kan tycka att det är konstigt när det gäller exempelvis den planering för simhallar som jag presenterade tillsammans med idrottsborgarrådet förra mandatperioden. Då gav vi tidsplaner och sa att det här datumet kommer taket att falla samman på Eriksdalsbadet, exempelvis. Här måste vi alltså göra något. Sedan kommer ett nytt styre in, och då är det helt plötsligt andra tidsplaner som gäller.

Det är något väldigt märkligt med hur vi betar oss i styrningen kopplat till fastighetskontoret. Jag vet – det är ekonomiska prioriteringar som måste göras. Men det är faktiskt märkligt hur tidsplanerna kan vara olika och att man kan skjuta på frågor som ibland rent av handlar om säkerhet när det gäller våra fastigheter.

I fallet med parkleken Guldets var man inte förrän jag ställde den här interpellationen tydlig lokalt med att detta faktiskt är planer som är skrotade.

En annan fråga där jag såg potential under förra mandatperioden gällde af Chapman, som har genomgått dyra förändringar. Stockholmarna älskar den här båten när det handlar om vår skyline, men den är dyr för skattebetalarna. Jag såg potential i att vi skulle kunna ha en mer publik verksamhet, som exempelvis att man skulle kunna ta en biff eller en öl sent på kvällen och nyttja den här båten på ett tydligare sätt. Då skulle vi kunna få in intäkter som sedan skulle kunna gå tillbaka till båten. Jag hoppas att man håller i detta. Jag tycker mig kunna uttyda att man faktiskt jobbar lite med det fortfarande, och det gläder mig. Här finns uppenbar potential: Vi kan använda skeppet på ett tydligare sätt men också få in intäkter till något som är väldigt dyrt för skattebetalarna.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 25

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Ordförande! Sitt fastighetsägaransvar måste man alltid ta, men sedan kan man göra det på olika sätt. Vad gäller Eriksdalsbadet kan man antingen lägga extremt mycket pengar på en totalupprustning och sedan ändå inte få så mycket idrott för pengarna och dessutom behöva göra sig av med ett väldigt populärt äventyrsbad. Eller så kan man göra ett omtag och gå in med förstärkt underhåll under tiden för att upprätthålla den tekniska livslängden. Det finns alltså olika sätt att göra detta på.

Jag har som sagt en väldigt nära dialog med alla stadsdelar men framför allt med borgarråd med ansvar för olika frågor. Parkleksbeställningarna ligger inte hos mig, men jag kan återigen konstatera att det är en väldigt tur för våra stadsdelar att de inte har ett moderat borgarråd eller en moderat budget. Då hade detta varit en icke-fråga. Med nedskärningar på 100 miljoner är frågan snarare hur många parklekar vi ska lägga ned än vilka vi ska rusta upp. Det är alltså väldigt bra för stadsdelarna att det inte är Moderaterna som lägger fram budgeten för Stockholms stad.

Vad gäller af Chapman håller jag verkligen med dig. Det är ett fantastiskt läge. Generellt sett tycker jag att hela det området skulle kunna leva upp väldigt mycket mer. Jag tycker att Statens fastighetsverk ska tänka lite mindre museum och lite mer liv och rörelse. Men jag kan också konstatera att vi har avtalsförhållanden. Har du ett avtal med någon kan du inte rimligtvis kasta ut dem hur som helst bara för att du vill ändra inriktning. Vad gäller af Chapman har avtalsförhållandet alldeles nyligen löpt ut, så nu har vi faktiskt möjlighet att ändra inriktning – det hade vi inte för ett år sedan. Jag ser verkligen framför mig att vi kan göra något väldigt bra på den platsen.

Som sagt, jag ser jättemycket fram emot att göra någonting bra med af Chapman, och det kan vi göra nu när avtalsförhållandet har löpt ut. Vi kommer nu att kunna se till att roliga saker händer på den platsen. Men avtalsjuridik är avtalsjuridik. Det spelar ingen roll hur ivrigt fastighetsborgarråd man har; vissa saker måste man respektera.

Anförande nr 26

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Som sagt, det är glädjande om man fortsätter hålla linjen i alla fall kring af Chapman. Jag går jättegärna hand i hand med min efterträdare till Statens fastighetsverk eller någon annanstans för att se till att skeppet används på ett mycket bättre sätt än i dag. Det vore bra för Stockholm och för skattebetalarna om vi faktiskt lyckades med en sådan lösning. Det vore bra om vi kunde sitta där och ta en biff eller en öl sent på kvällen.

Men för att komma till fyrverkerierna – de kommer ju till nyår och inte till nyårsmiddagen – går vi över till Granby gård. Jag noterade att en av de igenbommade fastigheter som vi såg, som var en skamfläck för Stockholms fastighetsbestånd, var just Granby i Järva. Här såg jag att det fanns stor potential. Det går inte att stycka av

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

så att det exempelvis kan bli en bostad, så vi sa att vi måste hitta en hyresgäst; det är så vi kan få liv i den här byggnaden. Jag var så mån om att komma till skott med detta att jag exempelvis gick ut i lokaltidningen och efterlyste en hyresgäst, vilket är väldigt ovanligt.

Efter mycket slit kom vi fram till att scouterna hade intresse för den här byggnaden. Då såg vi till att skriva en avsiktsförklaring. Ja, det var tyvärr sent i mandatperioden – Clara Lindblom påstår att det handlade om ett vallöfte som var orealistiskt. Men det berodde på att vi letade så mycket efter en hyresgäst, och här hittade vi någon som vi faktiskt trodde på. En avsiktsförklaring innebar också att fastighetskontoret sa att utifrån denna tidsram kan vi göra den här investeringen, och det var därför detta presenterades. Utifrån den tidsplanen utgick också scouterna från att staden faktiskt konstaterade att vi kunde få detta gjort.

Men jag kan konstatera att byggnaden fortfarande står tom. Om man googlar på hur lång tid det tar att bygga ett helt nytt hus ser man att det tar under ett år. Men nu har det snart gått tre år, och scouterna har fortfarande inte fått den här lokalen renoverad. Ja, det kanske var så att renoveringsbehovet var större än vi tänkte när vi gjorde avsiktsförklaringen, men det innebär ju inte att detta inte ska göras. Som jag tolkar min efterträdare fortsätter man att säga att scouterna ska vara i den här byggnaden. Det ärliga svaret är att ni ignorerade den här fastigheten. Det är därför det inte har hänt någonting. Annars skulle Granby gård ha renoverats och scouter skulle ha funnits i den här fastigheten i dag.

Ingen är gladare än jag om jag får klartecken här i dag om att linjen fortsätter gälla och scouterna ska in. Jag hoppas då att jag genom påtryckningar i medierna och här i talarstolen verkligen kan säkerställa att detta också blir av. Det är så här man ibland måste göra när det gäller fastighetsbeståndet. Man måste lysa åt ett håll för att säkerställa att någonting faktiskt händer – det beror i grunden på att vi har ett så stort fastighetsbestånd. Men det gäller att komma till skott, och då måste avtal följas. Här har vi en avsiktsförklaring. Scouterna är taggade på att finnas på den här platsen. Då ska vi givetvis också säkerställa detta.

Anförande nr 27

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Vad gäller Granby gård, för att spara det bästa till sist, håller jag helt med. Granby gård ska inte stå tom. Detta är en plats som jag har passerat på cykel under hela min uppväxt. Det är en fantastiskt fint placerad fastighet. Att föreslå att man ska riva den här byggnaden bara för att snabbt få upp något på platsen tycker jag är ganska hårresande.

Jag förstår verkligen, och jag ser det verkligen framför mig, Dennis. Du var väldigt ambitiös och ville framåt, men viljan att komma snabbt fram ledde tyvärr till en

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

situation som får en att tänka på den typ av bilhandlare man ska akta sig för på Blocket, som står och säljer in någonting som otroligt mycket bättre än vad det är.

Om man läser avsiktsförklaringen ser man att det också står att möjligheten ska utredas – detta ska understrykas. Det var väl det som inte gjordes. Det gjordes ingen teknisk besiktning, togs inte fram några sedvanliga systemhandlingar och gjordes ingen behovsanalys, utan det var pang på rödbetan. Det var valrörelse och man ville få ut detta. Och så står man och lovar Järvaborna och scouterna att de ska få en snabb inflyttning. Det står till och med i avsiktsförklaringen att man ska göra fördjupade tekniska undersökningar, och det var det man gjorde. Man konstaterade att bjälklagen är ruttna. All el behöver bytas ut. Avloppet fungerar inte, och ventilationen fungerar inte. Fastigheten lever inte ens upp till brandskyddskraven.

Jag har levt med en scout under väldigt många år. Detta är en fastighet som man hade tänkt använda för hajk. För er som inte vet vad en hajk är kan jag berätta att det inbegriper övernattnig. Att stå och lova en fastighet med snabbt inträde där man över huvud taget inte får övernatta känns som en ganska dålig insäljning, Dennis.

Jag träffade scouterna på mitt rum senast för typ två veckor sedan. Vi har en väldigt bra dialog kring detta, men vi måste ha en fastighet som faktiskt funkar för deras verksamhet. Det är klart som korvspad att de måste kunna sova över i en fastighet som ska användas för hajk. Detaljplanen tillåter inte ens föreningsverksamhet i dag, utan bara bostäder. Du stod och lovade scouterna snabbt tillträde till en kåk som är fallfärdig. Man kan inte bara ta en gammal Skoda, måla om den och kalla den Lamborghini. Det är inte sjyst, och det är inte ansvarsfullt.

Vi kommer att se till att vi får en fastighet på plats som når upp till alla brandskyddskrav, är förenlig med detaljplanen och uppfyller tillgänglighetskrav. Vi ska inte riva en gammal 1700-talskåk, Dennis – det kan du väl inte på fullaste allvar mena.

Scouterna ska ha en fastighet som funkar för deras verksamhet. Vi ska se till att göra detta så fort det bara går. Men att stå och lajva bilhandlare – så jobbar inte jag. Det är klart att de ska ha sin gård. Vi är helt överens om att scouterna ska in i Granby. Men kåken måste också funka och vara tillgänglig, brandskyddad och framför allt inte möjlig.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

§ 7 Frågestund

Fråga nr 1. Socialtjänsten i Skärholmen

Anförande nr 28

Borgarrådet H e d i n (M): Efter det fasansfulla mordet på Mikael i Skärholmen lovade majoriteten att man skulle arbeta intensivt för att vända utvecklingen i Stockholms mest otrygga stadsdel. Tyvärr har avsaknaden av infriandet av dessa löften resulterat i en katastrofal situation. Vi är många som nyligen fick ta del av ett brev från socialtjänsten om hur allvarligt läget är. De hinner alltså inte längre arbeta förebyggande, utan allt handlar om akuta åtgärder. Samtidigt kunde vi höra på radio i dag att socialsekreterare och chefer känner sig pressade att av budgetskäl avsluta placeringar. Tungt gängkriminella flyttas hem, och det är bara en tidsfråga innan någonting nytt allvarligt händer.

Min fråga är därför: Hur ser socialborgarrådets plan ut, vecka för vecka fram till jul, för att vända utvecklingen?

Anförande nr 29

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Jag tackar för frågan. Det är en spänd situation inom socialtjänsten i hela staden, och det är framför allt de stora placeringskostnaderna som äter upp en stor del av stadsdelarnas budget. Vi kan framför allt se den nära samverkan med polisen och det trefasarbete som vi har startat upp i Skärholmen. Där sitter vi på regelbunden basis ned tillsammans med polis och socialtjänst och frivården, kriminalvården, för att gå igenom de riskindivider som finns i miljön. Det leder till att vi får upp fler barn och unga på radarn, och fler behöver placeras. Vi har även placerat socialsekreterare på alla stadens poliskontor, vilket också leder till att vi får upp fler barn och unga på radarn. Det leder också till ökade placeringskostnader runt om i hela staden.

Det här har vi tagit höjd för i budgeten. Vi gjorde en ganska stor omplacering från ordningsvakter till socialtjänsten. Vi har hittills skjutit till 135 miljoner i ökade placeringskostnader i budget. Man kan säga att det här inte räcker och att vi borde skjuta till mer. Men vi ser också att det viktigaste här är att ekonomiska skäl aldrig ska vara en anledning till att man inte placerar. Det har vi varit otroligt tydliga med från dag ett.

Det finns en sak som jag är lite orolig för, och den kommer vi att ta upp i budgetdebatten. Det handlar om att Moderaterna i den budget som de går fram med väljer att ta bort 100 miljoner från placeringar i staden. Det skulle skapa en helt ohållbar situation ute i stadsdelarna. Kan du stå för det?

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 30

Borgarrådet H e d i n (M): Det stämmer att vi tar en del av de här pengarna och lägger på förebyggande arbete i stället för att fylla på med mer pengar till placeringskostnader. Detta är en av de stora socialpolitiska skillnaderna mellan dig och mig: Du ser omhändertagande av barn som en förebyggande åtgärd. Jag gör inte det, för då har det gått alldeles för långt. Med det sagt är det barnens bästa som måste få styra besluten. Ett barn eller en ungdom som riskerar att bli skjuten eller att skjuta ska aldrig tas hem från en placering i förtid; det borde du och jag kunna vara överens om.

Att vända en negativ trend kan ta tid. Men det är inte det som sker här, utan tvärtom. Utvecklingen går åt fel håll i Skärholmen. Man jobbar mindre förebyggande. I stället säger chefer och medarbetare upp sig, och snart kommer en ny socialtjänstlag på det. Vilka konkreta åtgärder kommer Skärholmen att mötas av?

Anförande nr 31

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Sedan vi tillträdde har vi ökat budgeten för barn och unga inom enheten individ och familj med 38 procent, från 116 miljoner till 160 miljoner. Vi har gjort kraftiga uppräknings på området, och det har vi gjort för att vi förstår att man måste placera när behovet finns. Det är här ni inte förstår att om man tar bort 100 miljoner från placeringskostnader kommer det att leda till att personer som när som helst kan skjuta eller riskera att bli skjutna i stället kommer att gå på våra gator och torg.

Det är också den situation som vi har hamnat i just nu när det har varit fullt på Sis. Vi har just nu 16 personer, 16 barn och unga, som står i kö för att komma in till Sis och som när som helst skulle kunna begå ett våldsdåd. De behöver låsas in. Om ni då tar bort 100 miljoner – vad tror du att det kommer att leda till? Kommer det att leda till fler eller färre placeringar? Kommer det att vara fler eller färre farliga individer på våra gator och torg?

Anförande nr 32

Borgarrådet H e d i n (M): Den nedmontering som nu sker av det förebyggande arbetet i Skärholmen sker under din tid som socialborgarråd. Det som sker nu kan inte ses som någonting annat än en kris som kommer att få långtgående och allvarliga konsekvenser om utvecklingen inte vänds. Det här kommer att cementeras och drabba barn och unga under lång tid.

Hur tänker sig borgarrådet att man ska jobba med de här ungdomarna när resurserna faktiskt inte finns och när medarbetare säger upp sig på löpande band? Jag har inte hört om en enda ny åtgärd eller ett enda nytt verktyg från socialborgarrådet under den här frågestunden, samtidigt som medarbetarna skriker i alla kanaler att de går på knäna. Vad är din plan, Alexander?

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 33

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Att kalla en uppräknings på 38 procent för en nedmontering tycker jag är lite magstarkt. Det är klart att vi gör fler insatser än så. Vi har skjutit till när det gäller förstärkningsteamet ut till Skärholmen. Vi kommer att öka antalet erfarna socialsekreterare från förstärkningsteamet dit ut. Vi tar signalerna om att man anser att man behöver avsluta placeringar i förtid på allvar. Jag är dock trygg med att så inte sker, och det är det som förvaltningsledningen har förklarat för oss. Men för att ta det säkra för det osäkra tillsätter vi också en extern utredning för att titta på det här. Finns det någon sanning i det som sägs? Det får den externa utredningen titta på och sedan återkomma till oss i sedvanlig ordning.

Frågan kvarstår: Tror du att det blir bättre och tryggare om vi placerar färre?

Fråga nr 2. Hur ser borgarrådet och majoriteten på större kulturevenemang i Stockholms stad?

Anförande nr 34

T a p a n i J u n t u n e n (SD): Jag vill fråga lite grann om kulturevent – större kulturevent här i Stockholm. Jag saknar lite vattenfestivaler och sådant där, och jag skulle vilja se några lite större och återkommande årliga event. Det skulle förmodligen behöva vara på sommaren, för det är lite svårt att göra det på vintern. Vi har ju våra väderleksförhållanden att förhålla oss till.

Jag skulle vilja veta hur ni i majoriteten tänker kring större event. Jag tänker mig att man skulle kunna ha ett event där man kan få in ungefär ett par hundratusen personer i Stockholm, om det är möjligt. Jag tänker inte säga exakt vad det skulle vara, men det bör ju vara rikligt med mat och en ganska blöt tillställning om man ska få till någonting riktigt brett som slår. Det gäller liksom allmogen, det vill säga gemene man. Jag vill veta hur du tänker du kring det, Torun Boucher?

Anförande nr 35

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige och eventuella åhörare! Det är klart att jag är superpositiv till större kulturevent i Stockholms stad. Vi har ju redan några. Vi har Kulturfestivalen, som drog 1,7 miljoner personer i somras. Det var bra väder, men det var också väldigt trevlig stämning. Det var inga incidenter. Folk kom från hela staden, hela länet och från andra delar av Sverige och andra länder. Det var verkligen en fantastisk samling!

Vi har också Kulturnatten i Stockholms stad, som kulturnämnden arrangerar. Vi betalar inte precis allting, men vi arrangerar Kulturnatten, som drog 200 000 personer en kväll i Stockholm. Det var i och för sig bra väder då också, men det var också en väldigt trevlig stämning. Kulturnatten ägde inte bara rum i centrala Stockholm, utan

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

det var verkligen över hela staden. Jag inledde Kulturnatten i Midsommarkransen. Man kan absolut fortsätta att utveckla det konceptet, men deltagarandelen har ökat och även de deltagande kulturaktiviteterna har ökat år för år. Detta är alltså någonting som växer, och det är naturligtvis fantastiskt bra. Jag har inget annat att säga om det

Men du vill alltså ha fler festivaler och event. Vi har ju flera! Vi har också en parkteater som är överallt, och det handlar inte bara om de stora parkteaterscenerna. Det är även mindre saker som händer på torg ute i hela staden, även i förorter, och det bidrar också till en trygg stämning och en gemenskap som är svår att uppnå på något annat sätt i Stockholm. Så jag säger: Mer kultur åt folket över hela staden och gärna hela året! Jag är hundra procent på när det gäller detta.

Anförande nr 36

T a p a n i J u n t u n e n (SD): Det låter ju positivt. Jag tycker ändå att idén med Vattenfestivalen var väldigt trevlig. Det blir liksom en snackis. Jag upplever att till exempel Kulturnatten inte riktigt blir någon snackis, utan det gäller kanske mer här i Stockholm. Men jag tänker också att vi befinner oss i Sveriges huvudstad och att vi därför borde försöka att tänka ut något. Det är naturligtvis svårt att konstruera det här, men vi borde ha event som gör att man får hit folk. Då kan det komma dalmasar hit som tänker: Nu ska vi åka till Stockholm och gå på lite fest och ha lite röj! Det tycker jag skulle vara mycket trevligare. Vad tycker du om lite mer röj i Stockholm?

Anförande nr 37

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag hade också skrivit att kultur bidrar till en levande och trygg stad. Det är ju det kulturen gör, och det var också Kulturfestivalen ett så fantastiskt bra exempel på. Det fanns alkoholserveringar, men det var också lugnt, tryggt och roligt och det var många människor. Jag tror, till skillnad från en del andra partier här, att det kanske har större betydelse för att göra en rolig stad roligare än vad alkoholen i sig själv har. Jag tror att kultur verkligen är nyckeln till både roligt och tryggt, och det behöver inte utesluta alkohol. Men jag tror att det är viktigare att sprida kultur än att sprida alkohol för att göra den här staden rolig.

Om du vill ha Vattenfestivalen specifikt tycker jag att Kulturfestivalen som den såg ut nu i somras är all time high också när det gäller folk som kommer från väldigt många ställen. Sedan har vi ju raggarråket i början av augusti och lite andra saker som händer också. Så kan man absolut tänka, men då kanske man ska ha något roligt som händer på vinterhalvåret.

Anförande nr 38

T a p a n i J u n t u n e n (SD): Raggarråket är ju ett mindre event och lite grejer för en specifik grupp. Det jag tänker på är att man ska försöka hitta något större. Vi har ju en fantastisk evenemangsavdelning på kulturförvaltningen, och jag tror att det

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

skulle gå att ge dem ett utredningsuppdrag att försöka hitta någon sådan här grej. Det är inte helt enkelt, och det är svårt att veta exakt var ett sådant här event liksom börjar gro. Men jag tycker att det är värt att göra det och att ha detta som en kulturpolitisk vision och ett kulturpolitiskt mål för Stockholm. Som Sveriges huvudstad tycker jag att vi måste kunna bjuda på en större baluns årligen.

Anförande nr 39

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag har lite svårt att se det här. Jag tog upp raggarrådet, för det är många från Dalarna som kommer till det. Men när det gäller till exempel Kulturfestivalen hade vi ju dansband i Kungsträdgården, vilket vi inte trodde skulle funka. Men det var fullt av folk på när dansbanden spelade i Kungsträdgården! Det kom folk från alla möjliga olika länder och från alla möjliga olika delar av Stockholm. Det var en blandning som man väldigt sällan ser i Stockholm – verkligen en integrerad blandning av väldigt många olika människor.

Jag tycker fortfarande att det var all time high, och jag tycker vi ska fortsätta med den utveckling som sommarens kulturfestival var ett så tydligt exempel på. Men det gäller även Kulturnatten. Jag började min egen kulturnatt i Midsommarkransen, och det var jätteroligt. Detta finns i Farsta, och det finns i Vällingby. Det händer saker över precis hela staden, och det samlar stockholmarna på ett sätt som jag tror är jättebra för Stockholm.

Fråga nr 3. Varför utnyttjar inte majoriteten stadens ekonomiska muskler?

Anförande nr 40

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! I den senaste ekonomirapporten från Skärholmen är underskottet på individ- och familjeomsorgen nu 26,3 miljoner, varav huvuddelen förklaras av höga placeringskostnader för ungdomar i grov kriminalitet. Nu senast på kommunstyrelsen i förra veckan behandlade vi tertialrapport 2, och då fanns möjligheter att besluta om budgetjusteringar. Men det gjordes inte, utan i stället beslutades om att ta en mindre aktieutdelning än den som faktiskt är budgeterad med närmare 200 miljoner. Vi konstaterar också ett överskott på närmare 1,4 miljarder kronor.

Min fråga till finansborgarrådet är därför: Varför tas inga initiativ för att förbättra situationen?

Anförande nr 41

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Vi hade den här diskussionen också vid förra fullmäktigesammanträdet. Jag vill än en gång upprepa att vi aldrig har påstått att vi ska avsluta placeringar eller icke placera på grund av

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

budgetdirektiv. Däremot ska budgeten i sin helhet hållas. Du vet mycket väl, borgarrådet Jönsson, hur budgeteringarna på stadsdelsnämnds nivå går till. Det är nämligen så att vi nycklar ut pengar. Sedan omstruktureras det här inom gällande budget, och det görs justeringar.

Sedan är det inget unikt att vissa stadsdelsnämnder går med underskott vid årets slut. Det är precis som du säger: I och med att det finns eventuella överskott i andra stadsdelsnämnder är målsättningen att det i det stora hela går plus minus noll. Alla vet mycket väl att budget är en prognos över kommande kostnader. Är det någonting som är säkert är det att det är väldigt svårt att budgetera så att det går jämnt ut på öret, även om budgeten i sin helhet naturligtvis ska hållas.

När det gäller placeringarna i Skärholmen och det som nu händer där går informationen lite isär. Det var precis det som du hörde här av social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne tidigare. Nu kommer vi att tillsätta en extern utredning som får kolla på vad det de facto är som stämmer. En del påstår att man avslutar placeringar. Förvaltningsledningen säger att detta inte stämmer. Jag vill naturligtvis få reda på fakta i målet. Men det har inte med budgeten för placeringarna att göra.

Anförande nr 42

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag vet inte om det behövs så mycket extern utredning, för det är ju bara att läsa de Powerpointpresentationer som tas upp på personalens APT. Jag har tagit del av dem, och där står väldigt tydligt att placeringar ska kortas och att förebyggande insatser ska avslutas i förtid av ekonomiska skäl. Det är klart att ett underskott på 26,3 miljoner inte går att fixa med bara lite omjusteringar, vilket också stadsdelsdirektören säger i en intervju i lokaltidningen Mitt i. Hon säger också att det inte har kommit några extra pengar. Det finns inga extra pengar. Det finns inga direktiv om att de får gå med underskott. Då är det klart att hon måste se till att budgeten går ihop, vilket får väldigt allvarliga konsekvenser i socialtjänsten.

Vi föreslog att man skulle återupprätta skyddsfonden med 50 miljoner av det här extra anslaget. Varför sa ni nej?

Anförande nr 43

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! När det gäller skyddsfonden la ju du, Jan Jönsson, in 25 miljoner kronor, som inte skulle ha räckt på långa vägar jämfört med det som vi har skjutit till. Vi började med 35 miljoner, och sedan sköt vi till 50 miljoner. I kommande budget skjuter vi till 50 miljoner till.

Skyddsfonden byggde på att man skulle ansöka om medel vid årets slut, och det är inte riktigt något som jag är överdrivet imponerad av. Jag anser att man i stället ska få så mycket budgetpengar som möjligt i början av året. Jag vet att vi har en del

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

ansökningsprocesser kvar. Men det handlar om att man själv ska rå över sin ekonomi och kunna justera budgeten över pågående budgetår. Att få ansöka i slutet av året för att eventuellt få pengar eller inte tycker jag är att ta bort ansvar från stadsdelsnämnderna. Jag vill att man ska ha ansvar ute på stadsdelsnämnderna.

Anförande nr 44

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Man ansökte då just i tertialrapport 2 för att man skulle kunna få sina underskott delvis upptäckta och för att undvika den typ av situation som vi har just nu, där socialtjänsten måste gmeta ihop de här pengarna. Konsekvensen blir att man beordrar socialsekreterarna att ta hem barn som de bedömer måste få fortsatt behandling.

Vi har hört mycket från Socialdemokraterna där man har anklagat regeringen på olika sätt. Jag hörs ibland säga att regeringen inte alltid gör det bästa sakerna, men i just det här fallet förstår jag faktiskt inte vad regeringen ska göra. Staden går ju med ett stort överskott, och varför kan det då inte tas några initiativ från finansborgarrådets sida för att lätta på trycket i socialtjänsten i Skärholmen?

Anförande nr 45

Borgarrådet Wangård (S): Ordförande! Det är ju det vi gör! Vi tar initiativ. Vi går igång just med Fokus Skärholmen – det som du själv, Jan Jönsson, var med om att avveckla och göra till ett rent exploateringsärendet. Det handlar just om den sociala tryggheten. Där har vi hittills haft två år på oss, och vi kommer att i nästa budget lägga ytterligare resurser på det här.

Det är väl inte så konstigt att jag anklagar regeringen! Din egen statsminister Ulf Kristersson säger ju att det dödliga våldet är som Sveriges andra pandemi. När det var en socialdemokratiskt styrd regering var krisåtgärderna 200 miljarder kronor. Även om det här är en andra pandemi och om man skulle lägga hälften är det 100 miljarder. Men vad får vi? Vi får noll kronor. Det blir noll kronor från regeringen för hjälp och stöd när det gäller just de kriminella nätverken och gängerna, där placeringarna är A och O. Det är där vi behöver fler placeringar.

Fråga nr 4. Likvärdigt stöd för barn med autism

Anförande nr 46

Kristin Jacobsson (C): Ordförande! Hösten 2022 kom Socialstyrelsen ut med nya nationella riktlinjer för vård och stöd vid autism. Riktlinjerna fäster stor vikt vid den metod som heter Mångsidiga intensiva beteendeinsatser, och som kallas för MIB, för barn med autism i förskoleåldern. Den här metoden kan vara helt avgörande

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

för att ett barn med autism ska kunna lära sig att kommunicera och bli mer självständigt och förberett för skolan och samhället i stort.

Fem av elva stadsdelar i Stockholm godkänner tyvärr inte insatsen, tvärtemot rekommendationerna från Socialstyrelsen. Trots att vi nu har en förskolenämnd i staden lyckas vi inte säkerställa jämlikhet över stadsdelsgränserna. I Uppsala har kommunen och regionen tillsammans tagit fram en gemensam rutin för hur förskolan ska samverka med habiliteringen och vårdnadshavare kring den här rutinen

Kommer vänsterstyret att vara pådrivande för att Stockholms stad och Region Stockholm tar fram en gemensam rutin för samverkan kring MIB?

Anförande nr 47

Borgarrådet Mattsson (V): Tack för frågan, Kristin! Du lyfter en jätteviktig fråga. Inom förskolan i Stockholms stad, våra kommunala förskolor, har vi sett att det spretar väldigt mycket när det kommer till barn i behov av särskilt stöd. Det visar inte minst den artikel som du hänvisar till. Jag vill vara tydlig och säga att det inte ska vara beroende av vilken stadsdel man råkar bo i om man får en insats beviljad eller inte och om denna ska utföras i förskolan. Det ska ske efter det individuella barnets behov.

Därför tar vi nu fram gemensamma bedömningsgrunder för barn i behov av särskilt stöd i förskolan. Det har inte funnits, och jag tror att det också är en förklaring till att det spretar så mycket. Vi tar också fram ett program för barnhälsa och om hur man ska samverka med regionen lokalt i de olika stadsdelarna. Jag tror att det här sammantaget kommer att leda till förbättringar för barn med autism och barn med särskilda behov i stort.

När det gäller just det program som du pratar om är det svårt för vissa förskolor att bevilja den insatsen eftersom det kräver särskild kompetens hos personal, ett eget rum man kan avsätta till detta i förskolan och så vidare. Jag vet att det finns flera olika förklaringar till att man inte kan erbjuda detta. Det handlar alltså inte bara om ekonomi, utan det kan också ha med lokaler och annat att göra. Jag vill ändå vara tydlig med att säga att sådant här ska beviljas utifrån barnets behov och inte utifrån vilken stadsdel man råkar bo i. Det här behöver vi förtydliga ytterligare, och det är därför vi har de här riktlinjerna på gång.

Anförande nr 48

Kristin Jacobsson (C): Ordförande! Det är bra att vi kan vara överens om att det är en högst orimlig situation som vi i dag försätter barn och deras familjer i när regionen och staden inte lyckas samverka kring det här. Det är ju orimligt att fem stadsdelar inte beviljar den här typen av insats, trots att Autismcenter har rekommenderat den och trots att Socialstyrelsen faktiskt i sina riktlinjer säger att det är en insats som gör skillnad och som ska användas.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Familjer står handfallna, och det enda sättet att kunna få insatsen i dag är tyvärr att byta förskola. Det är kanske inte så lätt när för ett barn med autism, som är förändringskänsligt. Barnen utsätts för en orimlig situation.

Jag tror verkligen att samverkan med regionen är nyckeln här. Hur kan ni säkerställa att barn med autism inte hamnar i kläm?

Anförande nr 49

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Jag håller med Kristin; jag tror på samverkan med regionen och att den behöver fördjupas och bli bättre när det kommer till just våra yngsta barn. Jag har varit ute och träffat många som jobbar med samverkansfrågor, och det de ofta säger är att de här BUS-grupperna, som det heter, för barn med särskilda behov ute i stadsdelen där man samverkar mellan förskola, skola, socialtjänst, region i mycket handlar om äldre barn. Det handlar om skolfrånvaro och liknande.

Här behöver vi få till en annan typ av samverkan för våra yngsta barn. Vi har väldigt mycket att vinna på det. Jag hade själv under hösten ett möte med ansvarig politiker i regionen som har hand om habilitering. Vi pratade då om vad kan vi göra tillsammans för små barn med autism och liknande när det gäller förskoleverksamhet och habilitering i Stockholm. Jag tror att vi kan utveckla många saker tillsammans, och vi har nu inlett en sådan samverkan på politisk nivå.

Anförande nr 50

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Det är såklart glädjande att det finns en pågående dialog med regionen, även om jag inte uppfattar att det gör det för just den här metoden för barn med autism i förskoleåldern.

Jag skulle vilja gå in på någonting annat som Alexandra Mattsson sa i sitt tidigare inlägg. Hon nämnde att det kräver särskild kompetens och resurser i personalstyrkan om man ska införa MIB. Ja, så är det naturligtvis. Men man skulle ju inte resonera så när det gäller andra typer av stöd som kräver särskilda insatser från förskolan, exempelvis stöd till barn med diabetes. Där ser man till att förskolan är utbildad och att resurserna finns. Varför kan man inte göra det i det här fallet?

Anförande nr 51

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Det finns en oerhörd bredd i våra kommunala förskolor i Stockholms stad, och stöd för barn med särskilda behov har man alltid rätt att få enligt skollagen. När det sedan gäller vilken typ av stöd som ska ges och hur det ska genomföras är det inte vi politiker, som är väldigt långt ifrån verksamheten, som ska bestämma. Det ansvaret ligger lokalt.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Jag vet att det förekommer olika typer av specialpedagogiska insatser för barn med autism. Flera stadsdelar har också särskilda förskoleavdelningar just för de här barnen, där man har en väldigt liten grupp och hög personaltäthet och kan jobba med den här typen av insatser. Det finns alltså en stor bredd i vilket stöd vi ger i våra förskolor när det gäller barn med autism. Jag ser fram emot att utveckla det.

Fråga nr 5. De 41 elever som saknas efter sommarlovet

Anförande nr 52

N i k e Ö r b r i n k (KD): I dag kunde vi läsa i Mitt i att 41 elever saknades i skolbänken efter sommarlovet. Det är alltså många barn som kommer tillbaka till skolan och märker att deras klasskompis helt plötsligt är försvunnen. Därtill finns 13 barn som det inte har gått att få någon kontakt med. Det här är ju inte bara barn och unga som går miste om väldigt viktig undervisningstid och tidig skolan, utan det kan i värsta fall också vara så att en del av de här barnen inte ens är kvar i landet. Faktum är att vi inte vet.

Min fråga inledningsvis till skolborgarrådet är helt enkelt: Vad gör styret? Vad gör ni dels för att de här barnen ska komma tillbaka till skolbänken, dels för att inte fler ska försvinna efter loven?

Anförande nr 53

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack så mycket för frågan! Det stämmer, precis som Nike säger, att 13 elever aldrig dök upp i skolbänken efter sommarlovet och att ytterligare 26 elever kom den första skoldagen men därefter i princip har haft full frånvaro. Det här kan bero på väldigt många olika saker. Det kan handla om grav psykisk ohälsa och den typen av problematik, och det kan handla om att man har förts ut ur landet – antingen ordnat, så att säga, men inte har anmält det ordentligt till skolan eller helt enkelt att man har blivit bortförd ur landet.

Jag vill vara väldigt tydlig med att det finns tydliga rutiner för hur vi hanterar att elever är frånvarande i våra skolor. Alla elever som inte har kommit tillbaka och vars vårdnadshavare man inte har nått anmäls till socialtjänsten. Det är den rutin som finns. Om man misstänker att det finns risk för att någon elev far illa, till exempel att eleven inte kommer tillbaka och att det är kopplat till hedersvåld, hedersförtryck eller risk för bortgifte ska man omedelbart larma 112. Det är det viktigaste. Då blir det ett polisiärt ärende. Det är också instiftat i lag att det är så hanteringen ska gå till.

Utöver detta har vi en väldigt tydlig rutin för våra lärare och rektorer för hur man hanterar skolfrånvaro. I första hand gör skolan en utredning. Får man inte tag i vårdnadshavare gör utbildningsförvaltningen en utredning. Men som sagt: Så fort man inte kan säkerställa varför en elev inte är i skolan anmäls det till socialtjänsten så att

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

de kan göra en ordentlig utredning och vid behov också kontakta polis. I de fall man misstänker eller konstaterar att ett barn är utomlands kan man också behöva hjälp från UD för att hitta barnet. Det finns alltså tydliga rutiner, som det också informeras om i alla skolor. Men det viktigaste är att ha ett förebyggande arbete och upptäcka det här *innan* barn försvinner i våra skolor.

Anförande nr 54

N i k e Ö r b r i n k (KD): Tack för svaret! Men jag skulle ändå vilja lägga till något. Vi fick höra siffror i slutet av sommaren, och det är alltså 1 000 elever som har mer än 50 procents frånvaro från skolan. Siffran har fördubblats de senaste sex åren, tror jag att det var. Det är väldigt många barn och unga som bara inte dyker upp i skolan.

Vad gör ni för att motverka det här? Vad gör ni för att de ska få den hjälp och det stöd som de behöver för att stanna i skolan eller, för den delen, för att komma tillbaka? Den här siffran har ju bara accelererat i statistiken. Det är den ena delen. Sedan är det den andra delen, som handlar om de fall där barn och unga mot sin vilja förts utanför landets gränser. Jag instämmer helt i problembilden: Vid den tid då ett barn är utanför landets gränser är det otroligt svårt för polis och för samhälle att rycka in. Man måste upptäcka det långt innan det är på väg att hända. Skulle du säga att vår personal på skolorna har tillräcklig kunskap för att upptäcka dessa tecken i tid?

Anförande nr 55

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det här är två extremt stora frågor, och jag kommer inte att hinna fördjupa mig i dem på en plus en minut. Men det är ett av våra huvudfokus att se till att barn är i skolan, så det finns mycket skrivet om detta. Utbildningsnämnden har självklart fått muntliga dragningar om det här. Det görs ett enormt arbete för att få barn tillbaka till skolan. Numera har vi också antligen blivit beviljade att kunna ha distansundervisning för de barn som under en övergångsperiod ska kunna tillgodogöra sig kunskaperna till dess att vi har fått dem tillbaka till skolbänken. Vi har flera riktade insatser för att jobba med barn som har fastnat i en problematisk frånvaro. Det är en jätteviktig fråga som kräver sin egen debatt.

När det sedan gäller den lilla, lilla grupp elever som riskerar att bli bortgifta eller förda ut i landet mot sin vilja finns det en väldigt tydlig handlingsplan, Våga fråga och agera!, som handlar om tidig upptäckt. Det viktigaste skolan kan göra är att upptäcka och larma i tid, och det utbildar vi kontinuerligt lärare och alla annan personal i.

Anförande nr 56

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag skulle inledningsvis ändå vilja påstå att det inte är någon jätteliten grupp elever som löper risk att bli utförda ur landet. Sett till den utbredning av hedersförtrycket som ändå har tillåtits gro i en del förorter är det

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

dessvärre väldigt många som löper den risken, och det är just därför det är viktigt att upptäcka dem i tid.

Jag tycker att min kollega Andréa Hedin också lyfte ett viktigt perspektiv i Mitt i, nämligen det faktum att det tog så lång tid innan vi fick siffrorna på hur många elever det här rörde sig om. Det var alltså så att varje enskild skola var tvungen att meddela hur många barn som hade försvunnit. Andréa och Moderaterna lyfte då också behovet av ett centralt inrapporteringssystem. Är det någonting ni skulle kunna tänka er att genomföra? Då skulle vi snabbt få statistiken, och det skulle inte behöva gå flera månader innan vi får reda på hur många barn som har återvänt till skolbänken efter ett lov.

Anförande nr 57

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det här är två frågor. Går det att få en ögonblicksbild över frånvaron i våra skolor? Ja, det går. Man kan få det löpande om man vill det. Den andra frågan – den som ställdes till utbildningsförvaltningen – var: Hur många elever blir bortförda mot sin vilja? Den ögonblicksbilden är mycket, mycket svårare, för det är spekulation. Det är det som är kärnan i det här; vi vet fortfarande inte varför de här 13 eleverna inte är i skolbänken. Det är ett ärende för socialtjänsten och i vissa fall polisen att få tag i de här eleverna och ta reda på varför de inte är i skolan enligt den skolplikt som vi har. Det är väldigt viktigt att inte bidra till spekulation och oro.

Men när det gäller att vi har koll på alla elever vill jag vara extremt tydlig: Det är ingen elev i Stockholms skolor som faller mellan stolarna, utan vi har skolpliktsbevakning både på dem i våra egna kommunala skolor och på dem som går i fristående skolor. De skolorna ska också anmäla till oss när deras elever saknas.

Fråga nr 6. Stadens förutsättningar för småföretagare

Anförande nr 58

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Att det rödgröna styret har försämrat Stockholms företagsklimat är ett faktum. Det säger Svenskt Näringsliv, och det säger SKR. Ett ansikte för detta fick jag tyvärr i förra veckan när jag pratade med Bashkim i Gamla stan – en torghandlare som har stått i 16 år på samma plats vid tunnelbanans uppgång. Han var stadsdelens enda torghandlare, och han har ett behov av att kunna lasta sina produkter och ställa en bil i närheten. På grund av det rödgröna styrets trafikförändringar, som Moderaterna har motsatt sig, kommer han nu alltså att tvingas bort från den här platsen.

Lars Strömgren har initierat ett digitalt verktyg för människor i Gamla stan att tycka till med, och jag hoppas att han läser resultatet av de 890 kommentarer som har kommit in. De är mestadels negativa mot de förändringar som ni har genomfört. Det handlar

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

exempelvis om att ge torghandlaren en parkeringsplats. Om han försvinner så försvinner den levande torghandel som har kännetecknat Gamla stan i århundraden. Det är ett helgerån, säger en kvinna som hör till gruppen 70–79 år. Vad säger du till henne?

Anförande nr 59

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande och oppositionsborgarrådet Wedin! Vi påbörjade i somras arbetet med att inrätta en stadsmiljözon i Gamla stan. Syftet med den är att göra mer plats för människor. Gör vi mer plats för människor som kan vistas där skapar vi förutsättningar för alla typer av stockholmare att besöka torghandel, julmarknad och lokala butiker och att lämna in saker hos skomakaren och ta en fika. Det som är så fantastiskt med Gamla stan är att vi erbjuder allt det här så att man kan se det som en samlad destination. Man kan låta slumpen avgöra exakt hur man väljer att stödja stadsdelen. Om vi skapar större kundströmmar till den här stadsdelen kommer det också att gynna omsättningen i verksamheterna. Det finns det omfattande forskning som tyder på. Ju färre kunder som kommer gående, desto större stöd och kundunderlag finns det för näringslivet som finns där.

Vi jobbar också med Tegelbacken för att den som går av vid Centralen ska strosa genom Tegelbacken för att via Vasabron nå Stora Nygatan. Vi jobbar även med Slussen och har nyligen planterat träd som gör att man kommer att välja att gå den vägen när man kommer från Slussens tunnelbana.

Det gjordes en undersökning av Stockholms stad 2006 där man såg hur kunderna hade tagit sig ut till butikerna längs huvudstadens huvudgator, och resultatet var väldigt tydligt. Men tyvärr presenterades aldrig rapporten av din föregångare Mikael Söderlund, för resultatet föll väl kanhända inte i smaken. Resultatet var dock tydligt. Två tredjedelar tog sig till de här butikerna till fots. 20 procent åkte kollektivt, 6 procent cyklade. En lika stor andel körde bil dit, men bara 3 procent parkerade i anslutning till butiken. Vår politik gör alltså Gamla stan till en stadsdel som fler kan längta till och vistas i.

Anförande nr 60

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Lars Strömgren pratade om mer plats för människor, om en levande stadsdel och om att kundunderlaget ska stärkas för torghandeln nu när stadsmiljözonerna har införts. Men alla dessa som bor i Gamla stan säger ju till dig, i ditt eget digitala verktyg där de får tycka till, att du har fått hela processen att haverera. Torghandlaren står och gråter över att han kommer att behöva lämna sin plats efter 16 års tid, och du står och pratar om att det nu blir mer plats och en mer levande stadsdel!

Det är snarare precis tvärtom, och det här går rakt in i att det blivit tuffare för småföretagare. De är en svag röst i Stockholm under den här mandatperioden. Det

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

säger Svenskt Näringsliv, och det säger SKR. Det är otvetydigt så. Jag har flera exempel på småföretagare som tvingas bort och som staden behandlar illa. När cykelbanan ska fram har man ingen ersättningsplats. Stadens äldsta fiskvagn tvingas bort med hänvisning till allt högre avgifter och dyrare parkeringsplatser.

Tycker du att du behandlar de här småföretagarna väl?

Anförande nr 61

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Gamla stan är som sagt en väldigt speciell plats. Inte minst därför har vi i förslag till budget för 2025 ett uppdrag som innebär att vi ska samverka med fastighetsägarna just där för att öka attraktiviteten i stadsdelen. Staden går också in med pengar för att lysa upp Gamla stan under julhandeln.

Men ett ansvarsfullt parti jobbar långsiktigt. Vi behöver ha principer och regler som är bra för torghandlare, men i styre och i majoritet kan man inte gynna en enskild och hoppa på vartenda klickbart exempel på något, som Dennis Wedin verkar vilja göra. Syftet med stadsmiljözonen är att göra det bättre för näringslivet. Vi renodlar parkeringen till Skeppsbron. Vi har också möjliggjort för boende att parkera i garage under sommaren. Lösningen för torghandel är inte att släppa på all privatbilism i Gamla stan.

Anförande nr 62

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! På grund av de trafikförändringar som det rödgröna styret har genomfört i Gamla stan kommer nu en yta som tidigare har varit levande att stå tom. Det är det som är resultatet av er politik. Den här tomma ytan står nu som en symbol för alla stockholmare att gå och besöka.

Men framför allt tycker jag att du och det rödgröna styret verkligen är skyldiga de småföretagare som i dag pressas ut en ursäkt. Det handlar om människor som alltså har stått här i 16–20 års tid och som behandlas som om de inte ens är smuts värda från Stockholms stads sida. Och ja, det handlar om enskilda fall. Men det handlar också om människor som drabbas av konsekvenserna av era beslut, exempelvis när cykelvägen ska fram. Det må så vara, men då kan man ge en ersättningsyta till en aktör som har stått på platsen i 18 år. Det var fallet med Peyman. Han är i dag inskriven på Arbetsförmedlingen efter många års slit som småföretagare. Ni har försämrat Stockholms företagsklimat, och det här är offren bakom det. De förtjänar en ursäkt.

Anförande nr 63

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! På temat populism skulle jag vilja vara den vuxne i rummet. Jag tror att borgarrådet Wedin liksom jag känner till att Bashkim varje år har avetablerat sin frukthandel vid den här tiden, för på vintern säljer

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

han granar. Det har han gjort varje år, och det gör han även i år. Han kommer liksom tidigare år att sälja granar på samma plats. Han har också fått samtal, och trafikkontoret har pratat med honom ungefär fem gånger och mejlat och erbjudit olika lösningar. Om jag är rätt informerad har trafikkontoret nu sagt att det finns en plats som han kan hyra på Söder Mälarstrand när han vill sälja grönsaker igen.

Det handlar om att skapa långsiktiga spelregler. Det handlar inte om att stödja en enskild utan om att skapa en stad som folk kan längta till. Och om man längtar till Gamla stan är det inte osannolikt att man också köper grönsaker där.

Fråga nr 7. Hur ser borgarrådet på säkerhetsläget vid Stockholm Norvik hamn med tanke på rådande omvärldsläge?

Anförande nr 64

Å k e N o r d s t r ö m (SD): Ordförande, ledamöter! År 2018 upptäckte jag att containerhandeln Norvik drivs av ett kommunistkinesiskt företag, vilket jag tyckte var ganska oväntat. Jag vände mig till Stockholms Hamnar och begärde ut de dokument som gällde ärendet och läste igenom det hela. Sedan började jag vända mig till statliga myndigheter för att höra hur de såg på detta. Jag talade med överbefälhavarens sekreterare, och jag talade med försvarsministerns pressekreterare. För dem och för alla andra som jag vände mig till var frågan helt okänd och alldeles ny. Man måste ju säga att det är egendomligt att den här frågan har fallit i tystnad.

Anförande nr 65

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Fru ordförande! Det här avtalet som du upptäckte 2018 har gällt sedan 2008, och jag kan väl bara konstatera att det slöts i ett annat säkerhetspolitiskt läge än det som råder nu.

Att det skulle vara en överraskning för någon tror jag inte med tanke på att Stockholms Hamnar har ett oerhört nära samarbete med Försvarsmakten, med Tullverket, med polisen och med Kustbevakningen. Vi har samverkan i Stockholmsregionen. Det är en samverkan som vi har på både lokal, regional, nationell och europeisk nivå. Det rör terroristbekämpning, det rör tullbrottslighet och det rör också både civil och militär beredskap. Stockholms Hamnar har en väldigt nära samverkan med en rad myndigheter på daglig basis. Så sent som i våras ingick vi också en fördjupad samverkansöverenskommelse med Tullverket, exempelvis kring narkotikahandel och gängbrottslighet. Detta har lett till ett historiskt tillslag, faktiskt just i Norvik, där vi gjorde beslag på 1,4 miljoner ton kokain, vilket alltså är ett historiskt stort tillslag.

Vi hade finska och svenska ministrar på besök i hamnen så sent som i september. Vi har som sagt ett väldigt utvecklat samarbete med en rad myndigheter, i princip dagligdags. Vi har otroligt starka säkerhetsföreskrifter, mycket skyddslagstiftning,

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

säkerhetsarbete, säkerhetsskyddsarbete, skalskydd och så vidare. Skulle det framkomma någonting vad gäller alla våra affärsrelationer i denna myndighetssamverkan som vi behöver agera på kommer vi också att göra det. Men den här frågan är känd, och den har varit känd väldigt länge. Vi har stenhård koll på alla våra affärsrelationer; det kan jag säga.

Anförande nr 66

Å k e N o r d s t r ö m (SD): När jag 2018 vände mig till alla militära myndigheter i Stockholm var frågan fullständigt okänd. Jag minns också att jag var ute i valrörelsen och på Sergels torg stötte ihop med finansborgarrådet och talade om saken, varvid hon sa: Jag ska informera statsministern om det här. Den som blev absolut mest uppskakad var säkerhetschefen för amfibieregementet, som alltså ligger ett par mil norr om hamnen. Han blev alldeles tyst när jag talade med honom, och sedan sa han: Det finns ingen, absolut ingen, som har talat med oss och informerat oss om den här frågan! Han var synnerligen upprörd.

Det är en annan sak att man sedermera har talat om det hela. Men så sent som 2018 var frågan helt okänd.

Anförande nr 67

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Vad enskilda individer inom olika statliga myndigheter upplever att de kan delge en medborgare på gatan och inte ligger inte på mitt bord. Jag kan bara konstatera att hamnen har ett oerhört nära samarbete på både operativ och strategisk nivå med en lång rad myndigheter: Försvarsmakten, Tullverket, polisen, Kustbevakningen och så vidare. Det här är någonting som också har skärpts, inte minst efter den förra regeringens försvarsbeslut, som innebär att vi nu växlar upp vad gäller totalförsvaret. I detta ingår hamnverksamheten. Det är ett nationellt riksintresse, och det är någonting som är helt avgörande för vår beredskap och alla beroendekedjor och logistikkedjor.

Sjöfarten har en otroligt viktig roll inte bara i försörjningen för vår befolkning, utan också i händelse av kris eller krig. Vi har ett väldigt nära samarbete och ett väldigt tätt utbyte av information. Det må så vara att de sedan inte kan stå och diskutera frågorna ingående med dig. Men den dialogen finns alltså.

Anförande nr 68

Å k e N o r d s t r ö m (SD): Eftersom jag talade om de här frågorna i olika sammanhang nådde frågeställningen även den amerikanska ambassaden. Jag blev uppkallad till den ambassaden för att redogöra för de sakförhållanden som gällde här. Jag mötte då handelsattachén, som hade de kinesiska frågorna på sitt bord för hela Europa. När vi hade talat färdigt efter en timme sa han: Jag får informera vår

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

försvarsattaché, och jag ska också informera Nato om detta eftersom alla vill veta var de kinesiska stödjepunkterna ligger.

Jag tackar självfallet borgarrådet för de svar du har givit, men jag tycker kanske inte att du har bemött frågan om hur ni ser på säkerhetsläget.

Anförande nr 69

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag skulle vilja ge ett generellt råd till enskilda fullmäktigeledamöter som berör frågor om skyddsklassade objekt med många gånger väldigt höga säkerhetskrav. Det kan handla om sådant som betecknas som olika typer av militära hemligheter i vissa fall. Jag skulle framför allt vilja råda både dig, Åke, och andra i salen att inte gå på egna möten med militärattachéer och Natochefer, utan att i så fall hänvisa den dialogen till de delar av Stockholms stad som faktiskt sitter i väldigt tät och nära samverkan.

Vi har en säkerhetsavdelning i Stadshuset som håller ihop de här frågorna, och jag tycker inte att enskilda ledamöter i fortsättningen ska gå runt och diskutera den här typen av frågor. Vi har ett oerhört nära samarbete med alla de här statliga myndigheterna och Försvarsmakten, och många av de här sakerna kan inte jag stå och redogöra för här och nu. Jag tackar dig för engagemanget men råder dig att i fortsättningen kanalisera dessa frågor via gängse strukturer snarare än på Sergels torg.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

§ 12 Valärenden i kommunfullmäktige 2024

Anförande nr 70

S a r a S v a n s t r ö m (L): Ordförande! Vi i Liberalerna vill gärna nominera två personer till nämndemän i Stockholms tingsrätt. Vi hann inte riktigt få med dem till dagens valberedningsmöte. Vi vill nominera Rolf Tardell och Christina Näsholm.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

§ 13 Förskolerapport 2023, Förskola i Stockholm 2023

Anförande nr 71

Borgarrådet **M a t t s o n (V)**: Ordförande, fullmäktige! Vi ska nu fatta beslut om förskolerapporten för 2023, som ger en lägesbeskrivning för förskolan i Stockholms stad. Syftet med att ta fram rapporten och att från och med nu, under den rödgröna majoriteten, återföra den till fullmäktige så att vi kan ha en debatt om den är att den ska ligga till grund för olika politiska beslut framöver och också stödja det lokala kvalitetsarbetet ute i stadsdelarna. Det är också bra att kunna se hur vi bedriver tillsyn över alla fristående aktörer.

Som framgår av rapporten är förskoleverksamheten överlag en mycket uppskattad verksamhet. Närmare 90 procent är nöjda med förskolan i Stockholms stad. Det är glädjande. Vi ser också att inskrivningsgraden i förskolan har ökat, även om det är marginellt, till exempel i Järva. Detta är också glädjande. Vi vet att förskolan är jätteviktig för den fortsatta skolgången, och det är kul att se att många stadsdelar nu, med den nya lagstiftningen, har intensifierat arbetet med att erbjuda plats från tre års ålder.

Vi ser att målet för förskollärartäthet nåddes 2023. Samtidigt har den ekonomiska situationen varit pressad, så jag är glad över att man har lyckas nå målet, som vi nu kommer att skärpa inför budgeten för 2025. Över tid har andelen barngrupper som saknar förskollärare minskat. I år ligger den på 3 procent, men jag vill vara tydlig med att varje barngrupp ska ledas av minst en förskollärare, fysiskt i varje barngrupp. Det är därför vi har ändrat målet så att det ska ses som ett golv och inte som ett tak framöver.

I rapporten har också förskolans kompensatoriska uppdrag belysts. Det är viktigt, och det är ett högt prioriterat område för oss framöver. Det är glädjande att barnhälsan nu är närvarande och att samtliga stadsdelar har byggt upp lokala barnhälsoteam. Jag tror att detta stärker våra möjligheter att nå utsatta barn som behöver stöd av socialtjänsten men också barn med särskilda behov. Då kan vårt kompensatoriska arbete stärkas.

När det gäller de fristående aktörerna visar tillsynen under 2023 fortsatt att de har mer utbildad personal och att varannan brister i barnsäkerhetsarbetet. Vi i majoriteten kommer därför att fortsätta det arbete med förstärkt tillsyn som vi nu har inlett i väntan på skarp lagstiftning på detta område.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 72

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Ordförande, ledamöter! Det är kul att vi har förskolerapporten på bordet i dag. Jag ser det som ett viktigt första steg i ett

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

sammanhållet kvalitetsarbete för förskolan i Stockholms stad. Detta är något som vi har saknat länge, men tack vare att vi nu har en förskolenämnd kan vi ha detta samlade arbete. Det är också Liberalernas mål med förskolenämnden, att vi ska säkerställa kvaliteten i stadens alla förskolor.

Sanningen är tyvärr att vi nästan inte vet någonting på sammanhållen nivå om vilken kvalitet stadens förskolor har eller hur kvaliteten varierar mellan stadsdelarna. Varje stadsdel kör sitt race och har sin egen kvalitetsutvärdering. Vi har ett gäng indikatorer men egentligen ingenting som visar hur helheten och kvaliteten kopplat till läroplansuppdraget ser ut. Om man ska mäta kvalitet måste man ha ett mål, och målet måste vara de mål som finns i förskolans läroplan. Så har vi aldrig jobbat i Stockholm, och det är väldigt synd.

Här och nu vill jag fokusera på tre kvalitetsfrågor som vi behöver jobba mer med.

Den första handlar om skärmar. Hur barnen i Stockholms förskolor använder digitala verktyg och från vilken ålder vet vi ingenting om. Varje gång vi tar upp detta i förskolenämnden röstar majoriteten nej. Vi vill att en redovisning av hur barnen i Stockholms förskolor använder skärmar ska ingå i förskolerapporten framöver, och vi vill att staden ska ta fram riktlinjer för användandet.

Den andra handlar om personalen. Det är välutbildad personal som trivs på jobbet som ger kvalitet, och vi måste därför satsa mer på utbildning och ledarskap. Nu när barnantalet sjunker är det jätteviktigt att vi håller fast vid personalen och att vi säger upp tomma lokaler. På så sätt så kan vi få fler förskollärare per grupp i våra utsatta områden. Vi pratade tidigare i dag om exempelvis Skärholmen, där det går 16,7 barn per utbildad förskollärare. Det är alldeles för mycket.

Vi behöver också jobba mycket med personalens kunskaper i svenska och att de har ett språkutvecklande arbetssätt. Också där jobbar man olika i stadsdelarna, så vi behöver undersöka vilken av metoderna som fungerar bäst och se till att den används överallt.

Den tredje handlar om att förskolan ska vara bra för alla barn, och då behöver vi säkerställa att de som får särskilt stöd får det när de behöver det. Inför nästa års rapport måste vi ha siffror över hur det ser ut i olika stadsdelar och om tilldelningen skiljer sig åt mellan kommunala och fristående verksamheter.

Inför nästa år, slutligen, hoppas vi få en rapport som i högre utsträckning fokuserar på barnens utveckling och lärande, naturligtvis också i tabellform med all statistik.

Jag yrkar bifall till Liberalernas förslag.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 73

M i c h a e l a H o l l i s (KD): Ordförande, åhörare och fullmäktige! Med anledning av förskolerapporten vill Kristdemokraterna lyfta fram några saker.

Först handlar det om barngruppernas storlek i förskolan, som vi tycker måste minska. Jag kommer att tala mer om det under nästa ärende, men det handlar om personalens och främst barnens situation.

Vi vill också lyfta upp det som Kommunal flaggar för i rapporten, nämligen att personaltäteten mäts med föranmälda mätningar. De är alltså aviserade i förhand vilket gör att de inte blir korrekta. Detta trycker Kommunal verkligen på, och vi vill också flagga för att man behöver mäta på ett bättre sätt. Vi tror att siffrorna inte riktigt stämmer nu och att de är lägre än vad som står.

Vi vill också lyfta upp personalens svenskkunskaper. Att förbättra det språkutvecklande arbetet i förskolan handlar om att förbereda inför skolan och att eleverna ska klara skolan.

Det är glädjande att inskrivningsgraden i förskolan har ökat lite grann, men det är verkligen inte mycket. I flera stadsdelar har den sjunkit. Jag är verksam i Hässelby-Vällingby, och där kämpar vi med en sjunkande inskrivningsgrad. Liberalerna efterfrågar i sitt förslag till beslut något slags best practice mellan stadsdelarna när det gäller hur man ska göra för att få fler barn inskrivna i förskolan.

Vi gör mycket i vår stadsdel, men jag skulle vilja lyfta fram för ansvarigt borgarråd att jag tror att man i många stadsdelar inriktar sig på alla barn samtidigt. Jag tror att man skulle behöva göra en särskild satsning på femåringarna och trycka på att det är särskilt viktigt att komma in i förskolan i femårsåldern för att vara förberedd för skolan.

Anförande nr 74

I s m a i l A l i (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! För att utjämna livschanser och ge fler barn en bra start i livet behöver vi en likvärdig förskola av hög kvalitet. Många barn startar sin livsresa med hinder som restes innan de kom till världen. För barn som växer upp med svårare förutsättningar hemma blir det i många fall tuffare längre fram. Det är därför avgörande att tidigt upptäcka och hjälpa de barn och familjer som behöver särskild stöttning från samhället. Här har förskolan en viktig roll.

Förskolerapporten är ett utmärkt verktyg för att följa upp utvecklingen inom stadens förskolor och arbetet för att stärka likvärdigheten och den pedagogiska kvaliteten. I förskolerapporten för 2023 ser vi förbättringar i vissa områden.

När det gäller förskoleförvaltningens uppföljning av stadsdelsnämndernas arbete för att utveckla förskolan i samverkan med socialtjänsten, barnvårdcentralen och andra

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

myndigheter tror vi att samverkan mellan förskolan och socialtjänsten kan hjälpa, till exempel genom att koppla specifika socionomer till förskolor. Därtill behövs bred kompetensutveckling och utbildning för all förskolepersonal gällande barnperspektivet så att inga barn fara illa.

Arbetet med att säkerställa att barngrupper i förskolan har minst en legitimerad förskollärare måste prioriteras, och de förskolor som har störst socioekonomiska behov ska främjas sett till antalet förskollärare i verksamheten. Kunniga och engagerade förskollärare som väcker nyfikenhet och inspirerar barn till lärande spelar en avgörande roll för förskolans kvalitet.

Vid utgången av 2023 var inskrivningsgraden för två- till femåringar 94,7 procent, vilket är en ökning med 0,3 procent. Fler stadsdelsförvaltningar arbetar mer systematiskt än tidigare för att identifiera barn som inte är inskrivna. Järva och Skärholmen har fortfarande en lägre andel, och där vill vi se fortsatta satsningar för att fler barn ska vara inskrivna i förskolan.

Vårdnadshavarnas upplevelse tycker jag är viktig. Vi ser att 72 procent av vårdnadshavarna svarade på undersökningen, men vi vill fortsätta att uppmuntra vårdnadshavare och förskolor att svara så att vi får veta vad de tycker och tänker så att förskolekvaliteten kan förbättras.

Jag yrkar bifall till Centerpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 75

Cecilia Herrström (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! Förskolerapporten visar att vi går åt rätt håll och att vi har tagit viktiga steg, till exempel i Järva, där inskrivningsgraden går uppåt. Det är viktiga steg för att ge alla barn i Stockholms stad likvärdiga förutsättningar för sin fortsatta skolgång. Det handlar till exempel om att ha ett större och mer nyanserat språk. En stark förutsättning för detta är att barn har en förskoleplats och deltar i verksamheten där. Därför ser vi positivt på att fler är inskrivna i förskolan.

Precis som framgår av analysen i förskolerapporten behövs dock kvalitativ samstämmighet och ett systematiskt kvalitetsarbete gemensamt i hela staden. För att alla barn ska få samma förutsättningar är det, som jag sa tidigare, viktigt med en hög inskrivningsgrad och hög närvaro, men lika viktigt är pedagogernas kompetens när det gäller både undervisning och grunderna i svenska språket. Detta är något som vi självfallet kommer att arbeta vidare med.

Lika viktigt för att öka inskrivningsgraden är fortsatt arbete med uppsökande och informerande verksamhet på BVC och öppna förskolan. När det gäller närvaron måste vi fortsätta att arbeta med frågan och sammanställa och analysera statistik samt fastställa orsaken till barns frånvaro. Detta ser vi underlättas av att vi nu har ett nytt

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

system för frånvaroanmälningar, information med mera för både vårdnadshavare och personal.

När det gäller personalens kompetens behöver vi fortsätta att ge möjlighet för våra pedagoger att vidareutbilda sig i det pedagogiska yrket, men lika viktigt är att vår personal kan få större kunskaper i svenska, språkutvecklande arbetssätt och NPF-diagnoser.

Förutom att vi behöver fortsätta att satsa på arbete med språket i förskolan behövs bra uppföljningar av förskolornas gedigna arbete. Förskolerapporten ger oss riktningen inför framtiden – vad vi har gjort, hur vi går vidare och vilka politiska steg och beslut som behövs. Det är där vi är nu, och från detta går vi framåt.

Anförande nr 76

E w a C a r l s s o n H a l l b e r g (S): Ordförande, kommunfullmäktige och åhörare! Den höga nöjdheten bland föräldrar till barn i förskolan är positiv. Vi kan betona vikten av att det inte bara handlar om nöjdhet utan också om kvalitet. Alla barn, oavsett vilka föräldrar de har eller var de bor, ska ha samma möjlighet till en bra start i livet.

En förskoletid med hög kvalitet är bra för alla barn. De positiva effekterna av förskolan visar sig dessutom vara störst för barn från familjer med mindre bra socioekonomiska förutsättningar. Med anledning av detta är förskolans likvärdighetsuppdrag i dag viktigare än någonsin. Det är därför anmärkningsvärt med de skillnader som kan noteras mellan de kommunala och de fristående förskolorna. Det är lätt att dra slutsatsen att fristående aktörer antingen inte klarar av att bedriva en verksamhet där kvaliteten och barnets utveckling är i fokus eller också har intresset någon annanstans.

Det enskilt viktigaste när det gäller kvalitetsaspekten i förskolan är personalens utbildningsnivå. Den är högre bland personalen i de kommunala förskolorna än vad den är bland personalen i de fristående. I 22 procent av de granskade fristående förskolorna får inte alla barn undervisning som bedrivs av en legitimerad förskollärare i tillräcklig eller likvärdig omfattning.

Sett över tid har andelen förskolor som brister när det gäller legitimerade förskollärare i undervisningen minskat. 18 procent av huvudmännen brister i det systematiska kvalitetsarbetet. Under en femårsperiod har tillsynen identifierat brister i drygt en fjärdedel av de besökta fristående förskolorna. Det är relativt vanligt att ledningen i fristående verksamheter inte har sett till att personalen har tillräcklig kunskap och insikt om den lagstadgade anmälningsskyldighetens innebörd och även att de har bristfälliga rutiner för orosanmälan till socialnämnden.

Det är bra och viktigt att vi här i fullmäktige tidigare har beslutat att tillsynen för fristående förskolor nu också ska ske oanmält. Det är dock sorgligt att den

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

myndighetsutövande förvaltningen behöver lägga så stor del av sina resurser på kontroll.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 77

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är utmärkt att vi har den förskolenämnd som vi har utvecklat i Stockholm. Det är efterfrågat av alla partier.

Förskolerapporten har vi haft i ett antal år, och den är ett ypperligt sätt att säkerställa kvaliteten i förskolorna, oavsett form. Att inskrivningsgraden ökar är också alldeles utmärkt; det tycker vi alla är viktigt.

Jag blir dock väldigt bekymrad över svartmålningen av de fristående förskolorna. Det finns oerhört många fristående förskolor som håller väldigt hög kvalitet, och många av våra barn i Stockholm har valt att gå på dessa förskolor. Därför, Ewa, vill jag att ni ska upphöra med kritiken och svartmålningen av de fristående förskolorna. De förtjänar bättre.

Anförande nr 78

E w a C a r l s s o n H a l l b e r g (S): Det är inte friskolorna och absolut inte dem som går eller jobbar där som jag vänder mig emot, utan det är vinstintresset. Jag önskar att jag kunde vara trygg med att ingen förskola drivs med ägarvinst som främsta intresse. Om jag visste att varje skattekrona som är ämnad för barnens utveckling och möjlighet till en fin och jämlik barndom och utbildning gick till det som den var tänkt för skulle jag vara helt lugn.

I undersökning efter undersökning visar medborgarna att de inte stöder vinstintresset, vare sig det gäller vård, skola eller omsorg. Det är synd att det är så många politiker på högerkanten som inte lyssnar på sina väljare. Men det är inte friskolorna jag vänder mig emot, bara vinstintresset.

Anförande nr 79

S a r a G r o l a n d e r (MP): Ordförande, kommunfullmäktige! Förskolerapporten innehåller många bra aspekter som hjälper oss att följa kvaliteten i vår förskola. Jag vill särskilt lyfta fram en del som inte har nämnts så mycket hittills, nämligen förskolans roll i det förebyggande och främjande arbetet för barns hälsa och utveckling. Det är första gången rapporten lyfter upp den aspekten, och det ger oss viktig ny kunskap.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Förskolerapporten belyser ett behov av att våra förskolor utvecklar sin samverkan med socialtjänsten och arbetet med orosanmälningar avseende barn som riskerar att fara illa. Vi vet alla att tidiga insatser är viktiga för att barn ska ha goda livsmöjligheter. Här behöver vi göra mer, och rapporten hjälper oss att sätta fingret på just detta.

I förskolan möts föräldrar och barn dagligen. Förtroendet mellan föräldrar och pedagoger är starkt. Utan det skulle man inte kunna lämna sitt barn på förskolan. Jag vet själv hur det är när man står där och ska lämna sitt barn på förskolan varje dag.

En del som också lyfts upp i rapporten och som kan vara problematisk är situationer där man känner oro för ett barn men där det kan vara svårt för pedagogen att gå vidare med en orosanmälan eller veta vad man ska göra med sin oro. Vi behöver stärka och stötta pedagogerna i denna ganska svåra situation.

Relationen mellan föräldrarna och pedagogerna kan användas för att komma nära föräldrarna, och tilltron till pedagogerna kan användas för att till exempel sätta in tidiga insatser som föräldrastöd tidigt, kanske innan en orosanmälan ens behöver komma på tal. Detta behöver vi jobba mer med, och det belyser också förskolans roll i det kommande arbetet med den nya socialtjänstlagen. Förskolan har en viktig roll att fylla där.

Samtidigt som det finns utvecklingsmöjligheter pågår också mycket arbete med denna fråga både i förskolenämnden och ute i stadsdelarna. I Hägersten-Älvsjö, där jag är ordförande, har vi nyligen gjort en översyn av hur kompetensen ser ut när det gäller barn som far illa, och vi ser samma sak: Vi behöver stötta och utveckla arbetet med den här frågan. Det kommer vi att göra nu. Det pågår också ett arbete med barnhälsa, där ett nytt program är på gång. Detta är en fråga som vi kommer att behöva följa noga. Det finns mycket att vinna på att stärka arbetet med tidiga insatser för barn.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 80

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Jag är jätteglad att du också tar upp frågan om orosanmälningar och samarbetet med socialtjänsten, Sara, men det känns inte som att det händer så mycket. Förskolerapporten lyfter upp frågan, men framför allt har stadens revisorer tittat på den. De är mycket oroad och går så långt som att säga att deras samlade bedömning är att de granskade stadsdelsnämnderna inte fullt ut säkerställer att förskoleverksamheten uppfyller socialtjänstens anmälningskyldighet.

Detta är jätteallvarligt. Här måste vi sätta in stora insatser, men jag har inte sett något från er där. Vi vet redan att det finns olika rutiner i olika stadsdelar, men vi har inte lagt kraft på att sätta ihop det till en hel bild och se vad som funkar och inte. Där ser jag fram emot lite mer action från er.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 81

S a r a G r o l a n d e r (MP): Precis som du säger, Åsa, är det en jätteviktig fråga, och vi behöver verkligen jobba vidare med den.

Det pågår mycket arbete, som jag precis gav exempel på, med flera uppdrag i budgeten som rör just denna fråga. Det finns dock rutiner i alla stadsdelar för orosanmälningar, och det pågår ett arbete. Det är alltså inte så att det inte finns något – det vill jag vara tydlig med – men det är klart att vi kan göra mer. Det ska vi göra också, för inget barn ska falla igenom systemet och inte bli sedd i den situationen.

Jag tänker också på att det är viktigt att pedagogerna i verksamheterna känner att de har ett stöd och en metod för att veta hur och när man ska anmäla oro men också identifiera vad som är tecken på att barn far illa och hur man ska prata med barn som befinner sig i sådana situationer. Det är svåra situationer, och det krävs ett bra stöd för våra pedagoger.

Anförande nr 82

A n d e r s L i n d m a n (SD): Vi i Sverigedemokraterna är i grunden positiva till det som står i förskolerapporten. Vi tycker att det är bra med det systematiska kvalitetsarbetet och att man fokuserar på kärnverksamheten, och vi står bakom de prioriterade områden som lyfts fram i rapporten.

Sverigedemokraterna har mycket höga ambitioner när det gäller förskolan. Den ska vara en trygg, lärorik och jämlik plats. För att uppnå detta är det en grundförutsättning att medarbetarna i förskolan behärskar svenska språket, men återigen påtalas det i förskolerapporten att det finns stora brister i kompetensen hos medarbetarna i förskolan. Detta är ett direkt hinder för att skapa en trygg och lärorik miljö för barnen och framför allt en jämlik förskola.

Sverigedemokraterna föreslår därför att vi ska ha språktester för nyanställda och att vi ska ha ordentliga utbildningsinsatser för dem som redan är anställda. Vi vill även genomföra en analys av var i staden bristerna är störst för att på så sätt kunna rikta insatserna mot just de förskolorna.

Vi tycker att det är oacceptabelt att det är så här, och det är beklagligt att vänstermajoriteten inte är beredda att satsa mer på svenska språket. Vi tycker faktiskt att de nästan inte gör något alls på det området.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 83

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Herr ordförande! På frågestunden i dag diskuterade vi förskolan en hel del, bland annat barngrupperna, som är för stora. Det

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

är inte är tillräckligt många behöriga lärare i barngrupperna, inte minst i Skärholmen, och det är bristande språkkunskaper bland personalen, vilket får till följd att barn som börjar förskoleklass i Skärholmen har samma ordförråd som en fyraåring.

Åsa från Liberalerna har redogjort för hur svårt det är att få en övergripande bild av hur det faktiskt ser ut på våra förskolor i hela staden. Förskolerapporten är det enda verktyg vi har i dag för att försöka skapa oss en bild av hur det går i våra förskolor. Vi kan inte se det i våra tertialrapporter, och vi kan inte se det i vår årsredovisning.

Jag hade förhoppningen när vi inrättade förskolenämnden att det skulle bli lättare för oss politiker att få större insyn och att vi skulle kunna jobba mer strategiskt för att det ska bli mer likvärdigt. Tyvärr har jag inte sett något av detta, och nu har förskolenämnden varit igång i drygt ett och ett halvt år.

Orosanmälningar är något som vi ska ta på stort allvar. Vi har sett rapporter om att det kommer väldigt få orosanmälningar från förskolan, endast 5 procent. Detta är något som vi verkligen måste kolla på, för det är faktiskt förskolepersonalen som träffar barnen allra mest. Man kan tänka att det borde vara de som känner barnen och vårdnadshavarna bäst. Varför kommer det då inte fler orosanmälningar från förskolan?

Inskrivningsgraden i förskolan går till viss del åt rätt håll, men det är fortfarande många barn, inte minst i Vårberg och Skärholmen, som inte går i förskolan. Sedan juli 2023 har vi ett ansvar för att jobba uppsökande, och det har vi gjort i Skärholmen. Vi hittade 166 barn i år som är tre år fyllda men som inte går i förskolan. De fick erbjudande om förskoleplats, men inte en enda av familjerna har tackat ja till att barnen ska börja där. Detta är ett problem som vi måste göra något åt.

Barn med särskilda behov är en annan del som inte fungerar. Det måste bli mer likvärdigt över hela staden, precis som Kristin var inne på tidigare i dag.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag, och vi lämnar ett särskilt uttalande från Moderaterna.

Anförande nr 84

Borgarrådet M a t t s o n (V): Ordförande! Tack, allihop, för en bra förskoledebatt! Ett av syftena med att ta upp detta ärende är att vi ska prata mer om de viktiga förskolefrågorna. Jag tänker bemöta några av de delar som har kommit upp.

Jag håller med. Vi har i dag indikatorer för att mäta kvalitet därför att vi vet att utbildningsnivån hos personalen, barngruppernas storlek och personaltätheten är viktiga kvalitetsfaktorer. Sedan är jag helt öppen för att se på andra sätt att mäta kvaliteten i förskolan. Forskarna håller på och tittar på dessa svåra frågor och hur man ska mäta undervisningen kopplat till läroplanen och kvaliteten ute i våra förskolor.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Här kan man lyfta fram bland annat Skärholmen, som vi har pratat om i dag. Där tittar man bland annat på hur man ska veta att ett enskilt barnet har fått den språkutveckling som barnet behöver inför förskoleklass. Det är ett jätteintressant forskningsprojekt där man även tittar på närvaron. Det pågår alltså många bra förebyggande insatser i Skärholmen när det gäller språket. Jag vill också trycka på närvaron och att vi behöver få fler barn inskrivna; det håller jag helt med om.

När det gäller orosanmälningar tycker jag personligen att det är otroligt bra att man har kollat på det i revisionen. Vi har vetat i alla år att förskolan gör för få orosanmälningar. Det finns många förklaringar till detta, men då behöver vi också göra något åt det.

Rapporten är jätteviktig för oss framöver. Vi har nu tagit fram ett stödmaterial till förskolan för samverkan med socialtjänsten, och vi går tillsammans med Bris vidare med kompetensutvecklingsinsatser för förskolepersonal när det gäller hur man kan prata om dessa svåra frågor, för det är inte enkelt. Många tycker att det är väldigt svårt, och då måste vi satsa på både kompetensutveckling, stödmaterial, rutiner och andra frågor.

Vi behöver självfallet se fler orosanmälningar från förskolan så att de inte kommer in alldeles för sent. Det är ett prioriterat område.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

§ 14 Program för kompetensförsörjning inom förskolan i Stockholms stad

Anförande nr 85

Borgarrådet **M a t t s o n (V)**: Ordförande! Det handlar mycket om förskolan i dag i fullmäktige – det är roligt.

Jag tänkte börja med att säga några ord om bakgrunden till att programmet för kompetensförsörjning inom förskolan har tagits fram. Bakgrunden är att vi vill ha en förskola av hög kvalitet i hela staden, med en god arbetsmiljö och bra arbetsvillkor för personalen, men att vi såg flera hinder på vägen mot att uppnå det målet.

Det handlar om finansieringen av förskolan, där vi har gått från generella effektiviseringar till generella uppräknings, men också om kompetensutveckling och om kompetensnivån hos vår personal, där vi såg att många stadsdelar brottas med samma utmaningar. Vi behöver en stadsövergripande samsyn och utveckling i dessa frågor så att man inte behöver sitta och jobba med dem lokalt.

Vi har lägre förskollärartäthet än övriga riket. Vi har en stor andel personal som arbetar med barn men som saknar utbildning, och det behöver vi komma till rätta med. Det är bland annat detta som programmet handlar om. I längden vill vi ha förskollärare med legitimation och utbildade barnskötare i våra förskolor. Vi vill också ha tillgång till andra specialistkompetenser; det är viktigt. Det är därför vi tar fram programmet – för att skapa en gemensam riktning i staden. Detta ska förskolenämnden sedan matcha med olika kompetensutvecklingsinsatser och beslut som vi kommer att fatta inom en aktivitetsplan senare.

Framöver kommer vi till exempel att stärka arbetet med utbildning för personal i yrkessvenska. Detta är något som har pågått i många år men som vi också kommer att göra i egen regi med arbetsmarknadsnämnden framöver. Vi kollar också på hur vi kan säkra barnskötarna och se till att alla har en grundutbildning i att arbeta med barn. Utöver detta har vi efterfrågat ledarskapsutbildning och karriärvägar för förskollärare. Detta är vad som kommer att finnas i kommande aktivitetsplan.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 86

M i c h a e l a H o l l i s (KD): Ordförande, åhörare, fullmäktige! Jag vill börja med att säga att Kristdemokraterna är positiva till ett gemensamt program. Vi tycker att programmet är bra, men vi anser att fokus borde ligga på minskade barngrupper i förskolan också i det här programmet.

Många av oss har redan pratat om barngruppernas storlek i förskolan, och såvitt jag förstår var det också en diskussion om det under frågestunden. Detta är viktigt.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Forskningen visar att barn mår bra av små barngrupper i förskolan, och mindre barngrupper gör att personalen får mer tid för varje barn. Vi tror att det är viktigt att vi lyfter in det perspektivet i programmet.

När vi talar om kompetensförsörjning inom förskolan gör vi det för att förskolan ska bli bättre för barnen. Om varje pedagog ska ansvara för ett mindre antal barn kräver det en stärkt kompetensförsörjning. Därför vill jag yrka bifall till Kristdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 87

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Jag vill börja med yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Precis som vi har pratat om tidigare här har vi för få utbildade förskollärare på våra förskolor. Barngrupperna är för stora, och det är för få i personalen som är utbildade. I Skärholmen går det, som vi hörde här tidigare, 16,7 barn per utbildad förskollärare. Så kan vi inte ha det.

Språkkunskaperna hos personalen har vi också nämnt tidigare. Jag och Andréa Hedin har lämnat in en motion i dag om att vi vill att språktest ska införas för all personal som ska rekryteras till förskolan. Detta är något man redan har infört i Göteborg under ledning av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Vi hoppas att majoriteten här i salen kan prata med sina vänner i Göteborg och göra något liknande här i Stockholm, för det behövs verkligen.

Utöver detta har jag och Andréa Hedin tidigare lämnat in en motion om att införa karriärtjänster i förskolan. Alexandra nämnde i sitt anförande att detta är något man tittar på. Det är vi glada över, men man yrkade inte bifall till vår motion när den behandlades här.

I dag är det så att man antingen är barnskötare eller förskollärare. Det finns ingenting däremellan. Barnskötare kan man vara utan att ha någon utbildning över huvud taget, eller så har man till och med gått en högskoleutbildning men inte tagit ut sin examen som förskollärare. Då är man också barnskötare, och det blir väldigt skevt.

Utöver detta borde all personal i förskolan få en grundutbildning i NPF. I våra förskolor i Skärholmen har vi väldigt många barn – 14 procent – som har papper på en diagnos. Jag vet att det har pågått en viss debatt om att barn överdiagnostiseras. Jag skulle säga att så inte är fallet, i alla fall inte i Skärholmen.

Vad det beror på att så många har fått en diagnos är svårt att svara på, men vi behöver utbilda alla i detta. Det finns en stor kompetensbrist. I Skärholmen har vi tre specialpedagoger som ska försöka hantera alla barn. Det kommer kanske ytterligare en motion om detta.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 88

E w a C a r l s s o n H a l l b e r g (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Förskolan är en grundläggande del i vårt utbildningssystem. Den ska ge alla barn i Stockholms stad en bra start i livet och jämlika utbildningsvillkor. Det handlar bland annat om lek, kunskap, språkutveckling och social utveckling.

Som vi nyligen diskuterade när det gäller förskolerapporten är personalen den viktigaste aspekten för en god kvalitet i förskolan. Personalens utbildningsnivå och kvaliteten i verksamheten hänger ihop. Genom systematiskt arbete vill vi säkra tillgången till kompetenta förskollärare och barnskötare, och när hela sektorn har svårt att rekrytera rätt kompetens känner jag mig trygg med att staden är en seriös och ansvarstagande arbetsgivare.

Genom bland annat kompetensförsörjningsprogrammet kommer staden att ha lättare att rekrytera och behålla kompetent personal. Inte minst är detta extra viktigt för förskolorna i socioekonomiskt mindre starka områden. Vi satsar på fortbildning och språkutvecklande arbetssätt för att stärka undervisningens kvalitet och skapa en jämlik utbildning för alla barn.

Språkutveckling är centralt i vårt arbete. Språkutveckling är viktigt för alla barn och en förutsättning för att de ska klara sig bra hela livet. Vi satsar på att pedagoger ska ha goda kunskaper i svenska språket. Genom kompetensutveckling när det gäller både språklig kompetens och språkutvecklande arbetssätt stärker vi barnens möjlighet att få en stark språklig grund.

Att höja utbildningsnivån och kunskaperna i svenska språket hos yrkesgruppen barnskötare har identifierats som en gemensam utmaning för stadens förskolor. Det är därför något som vi kommer att stärka i budgeten för förskolan kommande år.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 89

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Jag vill börja med att yrka bifall till Liberalernas reservation.

Kompetent förskolepersonal som har tillgång till utbildningsinsatser och ledarutveckling är självfallet helt nödvändigt för den pedagogiska kvaliteten. I många av våra stadsdelar finns det ett uttalat behov av att förbättra det språkutvecklande arbetet och stärka kunskaperna i svenska. Jag är därför jätteglad över att vi antar programmet – det är viktigt.

Vi kan läsa i strategin om den kompetensbrist som råder och hur svårt det är att rekrytera i dag. Vi ser att 53 av våra barngrupper saknar legitimerade förskollärare och

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

att Stockholm har mycket lägre utbildningsnivå bland förskolepersonalen än riket i övrigt. Det är tråkigt och väldigt dåligt för våra barn.

Liberalerna menar att man i första hand måste se till att verksamheten följer skollagen, så fokusera på att få in fler förskollärare och också på att barnskötarna har rätt kompetens! I Stockholms stad har vi ganska dålig koll på vilken kompetens våra barnskötare egentligen har. I olika undersökningar presenteras de i olika grupper – med viss pedagogisk utbildning, ingen utbildning eller ingen utbildning riktad till barn. Vi behöver få koll på det här och hur vi bäst kan komplettera den utbildning de har.

Vi behöver se över arbetsmiljön, och vi behöver se över lönerna. Karriärvägarna behöver stärkas, fortbildning erbjudas och så vidare. Vi skrev också en del om breddningen i olika ytterligare kompetenser utöver förskollärare och barnskötare. Där tror vi liberaler att det är viktigt att titta närmare på hur vi kan samarbeta med socialtjänsten och regionen, för många av specialistkompetenserna finns antagligen där. Stärkt samverkan kan vara ett sätt att komma åt kompetensbristen.

Sammanfattningsvis finns det lite detaljer som vi vill ändra, men det är jättebra att vi får planen på plats.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

§ 16 System för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg för Stockholms stad

Anförande nr 90

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! I dag tar vi ännu ett steg för att minska utsläppen från stadens verksamheter. Vi har på en övergripande nivå antagit ett ambitiöst miljöprogram, och snart kommer också klimathandlingsplanen. I kväll tar vi ett viktigt steg för att minska utsläppen från våra resor.

Tjänsteresor med flyg ska beläggas med ett extra påslag om 50 procent. Väl värt att notera är att systemet omfattar tjänsteresor för anställda, alltså inte studieresor eller hågkomstresor för elever. De medel som detta ger ska i sin tur gå till att plantera fler träd i staden. I ett inledande skede föreslås systemet därigenom bidra till att binda koldioxid, sänka temperaturer och förbättra luftkvaliteten genom att möjliggöra långsiktigt utökad plantering av gatuträd.

Ett träd på parkmark kompenserar koldioxid. Beroende på art, ålder och placering kommer det att ge olika utfall, men som ett exempel kan nämnas att en vitpil i Stockholm bedöms skapa ett nettoupptag på 5,6 ton CO₂ efter 50 år, och när systemet är etablerat och det finns siffror på utfallet kan även andra insatser prövas.

Det är glädjande att det finns ett brett stöd för systemet. De nämnder som yttrat sig ser behovet, och i kommunstyrelsen instämmer den politiska mitten, Liberalerna och Centerpartiet. Den politiska högern däremot, i form av kristdemokrater, sverigedemokrater och moderater, är emot ännu en klimatåtgärd. För den som har sett partiernas nationella klimatpolitik är detta knappast något som förvånar.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 91

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag har två frågor. Som borgarrådet kanske minns frågade jag förra gången: Vad gäller för personal som har en funktionsnedsättning? Då visste varken du eller jag, Karin, riktigt vad som gällde. Det kan vara problematiskt med till exempel nattåtsresor, och hänsyn bör tas till det.

Mina andra fråga gäller trädplaneringen. Hur undviker vi att vi får samma tokiga sak som hände under allianstiden? Då behövde man plantera en massa träd för att man byggde nya bostäder, och man planterade då på ängar som man upptäckte. Resultatet blev ganska dåligt och fult, bland annat i Sättra, där jag bor. Det ser fortfarande helt idiotiskt ut, för det står träd mitt i en äng.

Det var mina två frågor. Jag yrkar bifall till Liberalernas förslag.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 92

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag har ännu inte tagit reda på hur det är med tågresor och funktionsnedsättning. Det får jag återkomma till i särskilt ordning.

När det gäller trädplantering är det jättetråkigt när resultatet blir dåligt och fult. Jag förutsätter att staden har lärt sig av misstagen så att det inte blir dåligt och fult. Om det ändå blir dåligt och fult kan man kanske justera på lämpligt sätt. Sedan kan det vara olika från individ till individ när det gäller vad man tycker är snyggt eller fult.

Jag förutsätter att vi har lärt oss av tidigare dåliga exempel, och nu ska vi naturligtvis bli ännu lite bättre.

Anförande nr 93

F r i t z L e n n a å r d (M): Ordförande! Exakt hur Moderaterna tänker i detta ärende återkommer jag till under min punkt sedan när jag begär ordet.

Det känns som en återkommande strategi från majoriteten att man lägger fram ganska tom symbolpolitik och sedan försöker lägga fokus på vad vår statsminister och hans regering gör eller inte gör. Det är ganska tröttsamt, måste jag ändå få lov att säga, men det är väl helt enkelt så att det saknas en ordentlig och verkningsfull politik hos majoriteten och att man vill lägga fokus någon annanstans.

Den moderata linjen är att vi litar på att stadens tjänstemän har omdöme nog att väga kostnad, miljönytta och annat vid varje enskild resebokning. Vi har förtroende för att de kan göra det själva utan att vi påför dem en onödig byråkratisk arbetsbörda. Min fråga är därför: Litar inte Karin Wanngård på att stadens tjänstemän kan göra detta avvägande själva?

Anförande nr 94

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag förstår att du som moderat, Fritz, tycker att det är tröttsamt när vi betonar regeringens obefintliga klimatpolitik. Jag hoppas verkligen att ni också skäms för denna klimatpolitik, det vill säga den obefintliga klimatpolitiken på nationell nivå.

När det gäller flygresor har staden lyckats få ned antalet flygresor. De ska alltid vägas mot andra alternativ, och sedan ska man se om flygresan ska genomföras över huvud taget. Men det är ju inte vad det här handlar om, utan det handlar om att den flygresan som blir av ska kompenseras. Det handlar inte om huruvida själva flygresan behövs eller inte, utan det handlar om compensationen.

Men jag förstår att du som moderat har svårt för en aktiv klimatpolitik, som är vad majoriteten bedriver.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 95

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Vi i Centerpartiet välkomnar klimatväxlingsfonden och att den till slut blir verklighet. Som man säger: Bättre sent än aldrig.

Det är ganska uppseendeväckande att styret inte har prioriterat detta arbete hårdare, men nu är vi här. Redan första året misslyckades man med sin målsättning att minska stadens tjänsteresor med flyg. I stället fördubblades tjänsteresorna jämfört med 2022. Det är förstas ett politiskt misslyckande, framför allt för Miljöpartiet, som hade minskning av flygresor för tjänstepersoner som ett vallöfte.

Nu hoppas jag att det interna kostnadspåslaget i klimatväxlingsfonden ska få oss att välja bort flygresorna till förmån för andra, grönare transportalternativ så att vi tillsammans kan minska stadens flygande. Vi ser som sagt positivt på klimatväxlingsavgiften för de längre resor som ändå måste göras med flyg. Vi tycker i grunden att det är bra att avgiften ska användas till att finansiera fler träd och alléer. Det kommer att bidra till att binda koldioxid, minska effekterna av värmeböljor och förbättra stadens luftkvalitet. Det gör helt enkelt staden lite trevligare att bo i.

Vi i Centerpartiet har också föreslagit att vi ska följa principen om 3-30-300-regeln, vilket innebär att alla stockholmare ska kunna se minst tre träd från sitt hem, sin skola eller sin arbetsplats, att stadskvarteren ska ha minst 30-procentig krontäckningsgrad och att stockholmarna ska ha längst 300 meter till ett grönområde. Vi vet att när städer har en hög andel stadsnära grönska leder det generellt sett till bättre folkhälsa. Grönska har en positiv effekt vid psykisk ohälsa och stress.

Grönska är dock mer än bara träd. Där hade vi från Centerpartiets sida gärna sett att man inte låst fast sig vid trädplanteringsidén. Vi hörde vad Jan Jönsson sa. Jag satt faktiskt i trafiknämnden när de där träden rullades ut med något slags trädplöjningsmaskin, och det blev inte så himla bra. Vi hade gärna sett andra klimatfrämjande åtgärder, sådana som klimatfondens resurser kan leda till. Men det är som sagt bra att vi har nått hit och att vi får till detta.

Centerpartiet hoppas nu att klimatutvecklingsfonden blir startskottet för ökad handlingskraft hos majoriteten i miljö- och klimatfrågorna, för tiden börjar bli knapp om vi ska se till att Stockholm når målet att vara en klimatpositiv stad till 2030. För att nå det måste vi alla – politiken, näringslivet och stockholmarna – dra åt samma håll.

Anförande nr 96

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag tycker att det är roligt. Centerpartiet ser så positivt på denna politik men ändå ägnar en stor del av inlägget åt att försöka säga oss.

Jag tänkte bara informera om fördubblingen av flygresor. Det bakomliggande skälet är att vi har haft en pandemi, då man i stort sett nästan inte flög någonting. Därefter

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

kom flygandet igång igen, och det gällde även Stockholms stad. Det är skälet till fördubblingen.

Det är därför det är så viktigt att vi tar det här steget framåt nu och att vi tydligt slår fast i den nya resepolitiken, med det nya klimatväxlingssystemet, att vi ska inte flyga annat än i undantagsfall. Det är väldigt positivt att vi har ett stort engagemang i Stockholms kommunfullmäktige för detta. Det var ett inlägg från min sida.

Anförande nr 97

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Vi kan nog slå oss för bröstet när det gäller att försöka vara bäst i miljö- och klimatfrågorna, Åsa. Det brukar vi göra här i talarstolen.

Jag är jätteglad att vi har kommit fram till detta. Vi tycker att det har tagit lite väl lång tid, men vi ska inte strö salt i såren. Nu har ni fått med er hela majoriteten på denna lösning, och det är jättebra. Vi hoppas att klimatväxlingsfonden ska bidra till att vi får både träd och andra klimatfrämjande insatser i denna stad på bred front.

Anförande nr 98

N i k e Ö r b r i n k (KD): Som kristdemokrater är vi övertygade om att omställningen till ett mer hållbart samhälle helt avgörs av teknikens utveckling. Vi kan liksom inte backa in i framtiden, och det är därför viktigt att i synnerhet politiken har en teknikneutral inställning som inte står i vägen för utveckling och innovation.

På drygt 20 år har elbilen i västvärlden gått från experimentell nymodighet till norm på marknaden, med en räckvidd och hastighet som uppnått samma standard som fossilfordon. Varför drar jag då detta exempel? Jo, för att på det experimentella stadium som elbilen befann sig i slutet av 1900-talet befinner sig i dag elflyget. Att stänga dörren till flygresor, även inrikesresor, riskerar att försena en helt avgörande omställning inom flygtrafiken.

På väg mot ett fossilfritt flyg har marknaden redan inrättat ett system för klimatkompensation, eller grönt flygbränsle som tillval, i samband med bokning av flygresor. Vi kristdemokrater har därför svårt att se varför stockholmarna ska dubbelkompensera vid de tillfällen staden är beroende av en flygresor. Ett avgiftssystem på hela 50 procent av kostnaden per resa knutet till färdmedel, i stället för att ta utgångspunkt i utsläppen, är inte hållbar politik. Styret gör det tydligt att det är flyget och inte utsläppen som ska bekämpas.

Jag må visserligen vara en varm anhängare av fler träd, men genom att öronmärka medel just till enbart trädplantering i stället för till olika hållbarhetsinsatser baserat på behov och resultat riskerar vi att inte se skogen för alla träd. Vi kristdemokrater yrkar därför på avslag och hänvisar till vårt yttrande i kommunstyrelsen.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 99

J e n s H o l m (V): Jag blev intresserad av att höra mer från Nike Örbrink om elflyget. Inga hellre än jag och alla andra klimatkämpar skulle verkligen vilja se en sådan utveckling av elflyget som precis här har beskrivits, nämligen i paritet med elfordonen. Det finns dock en grundläggande skillnad, och det är helt enkelt fysikens lagar. Ju tyngre batterier du lastar på ett flygplan desto tyngre blir det och desto kortare blir räckvidden.

Såvitt jag känner till av alla de projekt som pågår nu handlar elflyg om mindre flygplan för ungefär 15–20, kanske max 30 personer, för kortare flygresor på max 40 mil. Kan Nike Örbrink berätta om något projekt som är så långt framskridet att vi i framtiden kan få elflyg som är i paritet med de stora flygplan som finns i dag? Jag har då aldrig sett någonting sådant.

Anförande nr 100

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag tror att det allra mesta är möjligt att åstadkomma. Jag tror absolut inte att människor för 200 år sedan ens kunde visionera de tekniska möjligheter som i dag finns och som vi tar för givna. Vad jag däremot är helt övertygad om från mitt perspektiv som kristdemokrat är att det är marknaden, innovationen och företagen som kommer att driva den utvecklingen, inte vi politiker, och då måste vi ställa oss frågan: Hur gynnar vi det, och hur skapar vi förutsättningar för det?

En sak som är säker är att det i dag är flygbolagen och inte politikerna som lägger enorma mängder pengar och resurser på att forska på och utveckla den här tekniken. Jag ska själv upp och testflyga elflyg om bara några månader.

Min poäng med det hela är att om vi konstant gör det svårare för de här bolagen och drar undan benen för finansieringen av forskningen, ja, då kan vi med all säkerhet konstatera att det förmodligen inte kommer att ske någon teknisk utveckling över huvud taget.

Anförande nr 101

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag vill bara informera om att den klimatkompensation som finns för flygresor inte på långa vägar täcker de utsläpp som sker för flygresor. Sedan är detta inte fråga om klimatkompensation, utan syftet är att vi inte ska flyga annat än i undantagsfall.

För egen del välkomnar jag elflyg, precis som Jens Holm. Jag tycker att flyg är fantastiskt. Det är ett jättebra sätt att förflytta sig långa sträckor på kort tid. Men det är ju stora utsläpp från flygen. Hur ska vi få ned dessa utsläpp om vi inte flyger mindre? Det är ju det som är poängen i detta, och därför skulle det vara väldigt bra att få ett svar på det. Vi har ju inte elflyg som kan bära sig kommersiellt i dag. Flyget i dag

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

klaras inte ens reduktionsplikten, som är på 2, 6 procent när det gäller inblandning av fossilfritt i bränslet.

Hur ska ni från Kristdemokraterna få ned utsläppen från flyget om vi inte flyger mindre?

Anförande nr 102

N i k e Ö r b r i n k (KD): Hur tänker sig Åsa Lindhagen och Miljöpartiet att den tekniska utveckling som kommer att leda till elflyg ska kunna finansieras utan flygbolagen själva, som är de som i dag bedriver den forskningen och utvecklingen? Hur ska de ha råd att göra det om vi fullständigt slutar att flyga?

Det som finansierar den forskning och den utveckling som flygbolagen just nu tittar på är vinsterna från flygresorna, alltså att vi flyger. Om vi konsekvent slutar flyga kommer det absolut inte att finnas några pengar att driva den utvecklingen, och jag kan med säkerhet säga att inte ens om varenda kotte i Sverige skulle sluta flyga kommer flygandet att läggas ned världen över. Flygandet kommer alltid att ske, och då är frågan hur vi skapar incitament och system som gynnar den här utvecklingen. Jag kan med säkerhet säga att ett konsekvent flygstopp för stadens anställda inte kommer att göra det.

Anförande nr 103

F r i t z L e n n a á r d (M): Ordförande! Det känns som att debatter om flyget har varit lite av ett återkommande tema under hösten i fullmäktige. Tyvärr är det också lite av ett tema att majoriteten lägger fram förslag av tvivelaktig effektivitet som inte skapar mycket mer än debatt här i fullmäktige och en ökad byråkrati i stadens förvaltning.

Till att börja med kan vi konstatera att stadens företrädare flyger mindre i dag än vad de gjort tidigare, inte minst tack vare att fler möten kan genomföras digitalt. Det är naturligtvis en bra utveckling som både sparar pengar och utsläpp och också gör livspusslet enklare för dem som ska delta på mötena. Därtill genomförs många inrikes resor med tåg i stället för flyg, vilket även det är en positiv utveckling. Som jag tror att alla vet, och som borgarrådet Lindhagen själv sa här i talarstolen, är flyg ibland överlägset smidigast och ibland närmast oersättligt. Stadens företrädare kommer därför även framgent att behöva flyga ibland.

Så långt är alla överens. Nu vill dock majoriteten göra flygresorna 50 procent dyrare för stadens förvaltningar, och borgarrådet är även här föredömligt tydlig med att det just handlar om att göra flyget artificiellt dyrt och mindre attraktivt. Vi delar förstas målet om att stadens klimatpåverkan ska minska, men vi har ett par invändningar mot det här förslaget.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

För det första litar vi moderater på att stadens tjänstemän alldeles själva klarar av att väga av om en resa är nödvändig, både med hänsyn till kostnad, tid, miljö och annat. Det behövs därför inget byråkratiskt system som läggs fram från oss.

För det andra finns det redan i dag klimatkompensation på plats för flyget. Flyget ingår i EU:s utsläppshandel, där utsläppen kompenseras för. Det finns dessutom möjlighet att kompensera enskilda flygresor med bibränsle, en åtgärd som skapar ökad efterfrågan på biodrivmedel för flyg och skapar incitament att bygga ut kapaciteten för fossilfria flygdrivmedel.

För det tredje kommer detta förslag att skapa merarbete, ökad byråkrati och handläggningskostnader såväl hos de förvaltningar som köper resorna som för den centrala funktion som ska administrera systemet.

Det går därför att på goda grunder ifrågasätta om systemet är kostnadseffektivt. Staden ska ha en ambitiös miljöpolitik, men det måste vara en effektiv miljöpolitik. Staden ska inte syssla med kostnads- och byråkratiskapande ineffektiva symbolåtgärder utan med sådant som gör skillnad på riktigt.

Med detta yrkar jag bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 104

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Tack för reservationen! Även om det var ett förslag till avslag fanns det också en välvilja i den, tycker jag.

Det som ringar in det som du är inne på, och som också föregående talare i den talarstol där du står var inne på, är just att om vi kör business as usual och fortsätter att flyga kommer flyget att ställa om. Jag har väldigt svårt att förstå det. Jag tror att det snarare i så fall behövs exempelvis statligt stöd, men flygresor som vi gör i staden spelar förstås ingen som helst roll för flygets omställning. Har du några reflektioner kring det? Varför ska vi inte gå före i Stockholm? Varför ska vi inte ta ansvar för de flygresor som vi gör och den normförändring som det också kan bidra till när vi som Sveriges största kommun väldigt tydligt tar ställning?

Anförande nr 105

F r i t z L e n n a á r d (M): Naturligtvis ska staden gå före och naturligtvis ska staden ha en effektiv miljöpolitik. Det jag och Moderaterna frågar oss är om det här är en särskilt kostnadseffektiv åtgärd. Vi talar ändå om flygresor för ett par miljoner som staden köper varje år, så den här kompensationen kanske kommer att uppgå till i storleksordningen 1 ½–3 miljoner. Men det kommer att uppstå väldigt mycket administrativa merkostnader på olika nivåer i staden.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Jag är helt säker på att staden skulle kunna göra andra åtgärder som har större miljönytta. Det är trots allt så att klimatet inte bryr sig om varifrån koldioxiden släpps ut, utan det handlar om den totala mängden, och därför borde vi lägga pengarna där vi får bäst bang for the buck, så att säga.

Anförande nr 106

J e n s H o l m (V): Jag vänder mig lite emot den starka tilltron till EU:s utsläppshandel med utsläppsrätter, där delar av flygets utsläpp numera ingår. Om vi tittar på hur det har fungerat så här långt ser vi nämligen att det finns ett enormt överskott av utsläppsrätter. Flyget har helt enkelt fått alldeles för stora andelar av utsläppsrätter, och dessutom har man till stor del fått dem helt gratis. Nu när man försöker att strama upp det här systemet och prissätta dessa utsläppsrätter vet vi att det är Moderaterna och högern inom EU som hela tiden motsätter sig detta.

Ska det alltså inte heller vara ett effektivt utsläppshandelssystem? Det här med att bekämpa klimatutsläppen blir som en hal tvål för Moderaterna. Den hoppar hela tiden åt något annat håll. Kan du, Fritz, därför berätta hur vi här i Stockholm ska ta ansvar för våra utsläpp när det gäller flygresandet om inte till exempel genom den här åtgärden?

Anförande nr 107

F r i t z L e n n a á r d (M): Nu får jag höra att Moderaternas klimatpolitik är som en hal tvål och att det hoppar i väg utsläpp eller något sådant. Mer symtomatiskt är att när Vänsterpartiet går upp så hoppar det i väg skattepengar på ineffektiva saker. Det jag sa var att vi ska välja de effektivaste åtgärderna först.

Det finns förstås rimlig kritik mot EU:s utsläppshandelssystem, men i jämförelse med det system som majoriteten nu föreslår är det ett under av effektivitet. Den mängd byråkrati som det här systemet kommer att medföra för liten miljönytta är häpnadsväckande. Jag tycker därför att man borde tänka om i det här fallet, gå på Moderaternas linje och välja mer handlingskraftiga och verkningsfulla åtgärder.

Anförande nr 108

T a p a n i J u n t u n e n (SD): Ordförande! Vi vill hellre se generella anslag till trädplantering och även andra åtgärder som Stockholm behöver. Vi har ju också många vattensystem som är eftersatta. Det finns inga vattensystem i Stockholm stad som klarar av både ekologiskt och kemiskt god status. Vi vill inte bara ha trädplantering, utan vi tycker att det är bättre med höjda generella anslag på området i stället.

Jag yrkar avslag enligt vår reservation i kommunstyrelsen.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 109

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! På förra sammanträdet beslutade vi som bekant om en ny resepolicy för Stockholms stad i syfte att minska utsläppen från våra tjänsteresor. Det första vi då ska fråga oss är om resan behövs och om det kanske går att vara med digitalt, något som också kan underlätta för medarbetare att få ihop livspusslet. Om en resa ändå ska göras ska tåg och kollektivtrafik vara förstahandsval inom Sverige och Europa. Som svar på Jan Jönssons fråga går det att göra undantag i resepolicyen om det finns särskilda skäl till det, och det kan det finnas.

I dag tar vi ytterligare ett steg framåt i och med att vi inrättar ett internt klimatväxlingssystem för att öka incitamenten att välja tåg, där vi gör ett påslag om 50 procent på kostnaden för flygresor. Dessa pengar kommer alltså att gå till fler träd i staden.

Det här är något som är bra för klimatet. Träd binder kol. Det är bra för klimatanpassningen av staden, eftersom träden sänker temperaturerna under värmeböljorna, det är bra för luftkvaliteten och dessutom är träd också något som uppskattas väldigt mycket av stockholmarna.

Som jag tidigare har påpekat vill jag vara tydlig med att detta inte är ett sätt att klimatkompensera stadens flygresor utan ett sätt att göra flygresorna dyrare så att tåg premieras.

Avslutningsvis vill jag säga att alltför många politiker i dag, inte minst nationellt, gömmer sig bakom folket för att slippa ta ansvar i klimatkrisen. Men vi vet att det finns ett stöd hos befolkningen för den här typen av beslut. I en undersökning från SOM-institutet stöder en majoritet av svenskarna ett förbud mot inrikesflyg där destinationen kan nås med tåg inom tre timmar. Jag tänker därför att vi politiker behöver göra vårt jobb med att få ned utsläppen och ta ansvar för människors trygghet och säkerhet som hotas av den klimatkras som vi står i just nu. Då är den typen av beslut som rör resor och normer kring resande väldigt viktiga som en del i det klimatarbete vi gör.

Stockholm ska visa klimatledarskap. Vi ska ta ansvar i Stockholm!

Anförande nr 110

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag har bara två korta, enkla frågor för att förstå.

För det första: Om det i maj nästa år eller året därpå rent hypotetiskt är möjligt att flyga elflyg från Stockholm till Göteborg, ska den flygresan då omfattas av samma avgiftssystem och därmed kompenseras för?

För det andra: Varför bara träd? Varför inga andra insatser som kan kompensera för utsläppen?

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 111

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Tack för två bra frågor!

När det gäller elflyg är min inställning att om det skulle vara möjligt att resa med flyg utan utsläpp ska vi göra om resepolitiken – absolut. Där tror jag absolut inte att vi kommer att vara i maj nästa år. Jag tror att det ligger väldigt, väldigt långt fram. Men poängen är ju att komma åt utsläppen, inte själva flygplanskroppen. Det vill jag vara väldigt tydlig med.

När det gäller frågan kring träd tror jag inte att den här potten nödvändigtvis kommer att bli så stor, för vi har inte ett gigantiskt stort antal flygresor och nu ska det ju bli ännu färre. Därför tror jag att det är bra att rikta in de här pengarna till en speciell åtgärd. Men vi öppnar också upp för att använda pengarna till andra saker framöver.

Träd är helt fantastiska, både för att de binder kol, sänker temperaturerna och gör luften i Stockholm bättre. Träd ska vi ha – mer träd!

Anförande nr 112

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Tack till miljöborgarrådet för förtydligandet om personer med funktionsnedsättning – bra att det är intäckt i det här förslaget!

Vi från Liberalerna har som sagt en liten reservation som jag nu tänkte yrka bifall till. Den skiljer sig inte så mycket från kommunstyrelsens förslag, utan det handlar helt enkelt om att vi tycker att man utöver träd också skulle kunna göra investeringar som bidrar till att stockholmarna kan göra billigare klimat- och miljöval. Vi tycker helt enkelt att man skulle kunna använda de här pengarna lite bredare än vad majoriteten nu vill.

Jag yrkar bifall till vår reservation.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

§ 17 Riktlinjer för markanvisning

Anförande nr 113

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Ordförande! I dag ska vi ta beslut om ett väldigt viktigt dokument. Stockholms stad har ett unikt stort markinnehav. Det ger oss en rådighet som väldigt många andra kommuner i landet saknar, och använder vi det här markinnehavet på rätt sätt kan det också vara ett av våra absolut viktigaste verktyg för att åstadkomma en hållbar stadsutveckling. Den nuvarande markanvisningspolicyn har tio år på nacken, och nu är det dags för ett omtag, dels för att möta en förändrad bygg- och bostadsmarknad, dels för att möta en högre ambitionsnivå från den rödgröna majoriteten när det kommer till att driva en proaktiv markpolitik med fokus på att minska segregationen och bidra till jämlika och jämställda livsvillkor i hela staden, och det finns några särskilda delar av den här markanvisningspolicyn som jag särskilt vill lyfta fram.

För det första: Vi börjar nu röra oss från den så kallade Stockholmsmodellen, en modell som har byggt väldigt mycket på direktanvisningar. Det har inneburit att samhällsplaneringen mer eller mindre helt har drivits av privata byggaktörer och att staden hela tiden har kommit lite på efterkälken – och ibland inte bara lite. Väldigt ofta har det tyvärr handlat om frimärksplanering, där helhetsperspektivet i samhällsplaneringen försvinner.

I stället öppnar vi nu upp för markanvisningar i ett betydligt senare skede, vilket betyder att sådant som idrott, äldreomsorg, kultur, skola och förskola ska komma in betydligt tidigare i planprocessen. Det handlar också om att tillföra sociala värden som saknas på en plats och att se till att markanvisningar utgår från lokala behovsanalyser. Vad behöver den här platsen? Är det fler bostäder med många rum för trångbodda barnfamiljer? Behöver vi skapa fler segregationsbrytande mötespunkter för att människor med olika bakgrund faktiskt ska mötas i vardagen? Eller behöver vi bryta fysiska barriärer genom olika typer av infrastruktursatsningar?

Jag skulle också vilja säga några ord om vad det är vi diskuterar. Marken är stockholmarnas gemensamma tillgång, och den måste vi förvalta, inte bara på ett ekonomiskt hållbart sätt utan också utifrån stockholmarnas bästa. Vi behöver ställa tydligare krav på den som ska bygga i vår stad. Man måste kunna visa att man kan ta hand om sina fastigheter, att man förmedlar dem på ett sjyst sätt och att man faktiskt inte ställer helt orimliga tillträdeskrav. Vi har fortfarande privata fastighetsägare som kräver tre fyra gånger hyran och som inte accepterar bostadsbidrag. Man ställer så höga krav att det inte bara stänger ute unga, våldsutsatta kvinnor och par som försöker flytta isär efter en separation utan också samhällskritiska yrkesgrupper som förskollärare, lärare och nyutexaminerade poliser.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Jag tycker att detta är helt absurt. Vill man bygga i Stockholm måste man också vara beredd att bygga för stockholmarnas behov. Svårare än så borde det faktiskt inte vara.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 114

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Centerpartiet vill se ett Stockholm som fortsätter att växa till en mer attraktiv, hållbar och sammanhängande stad – en levande stad för både människor och miljö. Detta bör vara ingångsvärderna när riktlinjer för markanvisning ses över – inte som en åtgärd för att hantera det rådande krisläget i byggbranschen utan för att långsiktigt skapa rätt förutsättningar för en bättre stad. Resan dit handlar nämligen om mycket mer än att bara bygga så många bostäder som möjligt. Det handlar också om att få in nya förskolor, fler idrottsytor för barn och unga, bevara värdefulla grönområden och skapa platser för möten och utbyten. Allt längre ledtider i byggprocessen är också ett stort problem, eftersom det innebär högre kostnader och färre färdigställda bostäder.

De nya riktlinjerna löser inte alla problem, men att markanvisa i ett senare skede i processen kan vara ett viktigt verktyg för att få ned ledtiderna, vilket hjälper mindre aktörer att kunna vara en del av stadsutvecklingen. Det är ändå byggbranschen som har de bästa insikterna i hållbart byggande, både när det kommer till forskning och till teknologiutveckling.

Vi ser dock med oro på att de föreslagna riktlinjer vi nu har framför oss kan leda till både överreglering och mer byråkrati. Alltför detaljerade krav är något som garanterat hämmar innovation och avskräcker aktörer med bra idéer från att bidra. Låt oss i stället ta vara på den kreativiteten!

Slutligen vill jag också framhärda i att det är genom en blandning av boendeformer och bostadsstorlekar som vi på riktigt motverkar segregationen. Det är positivt att riktlinjerna understryker att projekt ska bedömas efter hur de bidrar till fler överkomliga bostäder såväl som till minskad segregation. Det är inte bara positivt – det är också en nödvändighet, framför allt eftersom ni i majoriteten fortsätter att bygga ännu fler hyresrätter i redan hyrestäta områden.

Vi i Centerpartiet vill i stället se till ett annat tillvägagångssätt, där vi villkorar 30 procent av nyproduktionen till socialt hållbara bostäder i alla stadsdelar. I vår stad ska alla få plats. Broar kan byggas mellan människor som kommer från olika bakgrunder och möts i sin vardag.

Med detta yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 115

I n g e l a E d l u n d (S): Det ni kallar att villkora och öronmärka 30 procent för socialt hållbara bostäder kallar jag social housing.

I min värld riskerar man genom att införa det en inlåsningsseffekt och absolut ingen minskad segregation. Jag frågar därför på fullaste allvar: På vilket sätt ser ni att det skulle minska segregationen?

Anförande nr 116

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Det skulle, utifrån vårt perspektiv, göra det möjligt att bygga fler socialt hållbara bostäder som alla faktiskt har möjlighet att efterfråga. Vi har lagt fram en bostadspolitisk rapport där vi verkligen trycker på att om vi ska bygga staden mer blandat måste vi också se till att de som har svårast att efterfråga lägenheter kan göra det och att lägenheter också ska kunna fördelas efter behov. Det är ju en väldigt bra princip för att sprida ut det här. Det ska inte bli några baracker eller sämre bostäder. De privata aktörer som vill vara med och bidra kan göra det genom den här procentandelen.

Det är heller inte den ena lägenheten eller den andra som ska avsättas, utan det handlar om att det i beståndet ska avsättas 30 procent till detta. Det tror jag verkligen kommer att ge en minskad segregation i Stockholm långsiktigt. Tack för frågan!

Anförande nr 117

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Det här är ett väldigt välkommet ärende. Det har gått nästan ett decennium sedan vi uppdaterade riktlinjerna senast. Med de här nya riktlinjerna kommer vi att stärka och betona miljö- och hållbarhetsarbetet i staden och stadsutvecklingen. Det kommer också att ske en betydligt starkare och närmare koppling till miljöprogrammet och även klimathandlingsplanen. Bland annat kommer det nu att vara ett villkor att hållbarhetskraven från miljöprogrammet ska uppfyllas för att man ska kunna ges en markanvisning i Stockholms stad, något som är oerhört viktigt.

All stadsutveckling ska i linje med målen i miljöprogrammet genomsyras av en hållbar energianvändning, ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm och en fossilfri organisation. Vi ska stärka den biologiska mångfalden, och verka för miljöanpassade transporter och resurseffektiva kretslopp – allt detta såklart för att Stockholm ska kunna bli en klimatpositiv stad till 2030.

Som Clara Lindblom var inne på är en av de större nyheterna i dessa nya riktlinjer det som ibland kallas omvänd planprocess. Det här är egentligen inte någon fullständig nyhet i Stockholms stad, för vi har mer och mer börjat titta på hur man kan markanvisa i ett senare skede. Man kan till exempel börja med att göra ett områdesprogram och ta fram ett start-PM, och sedan, inför samråden, göra markanvisningarna. Det här är en

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

rätt tungrodd process och ingenting som vi kommer att kunna vända direkt med dessa nya riktlinjer, men det är ett stort steg på den vägen och kommer delvis att innebära ett paradigmskifte i staden.

Det här är viktigt för att få en större rådighet över stadsutvecklingen i staden. Om vi samtidigt arbetar mer med att få fram det som kallas ankarbyggare kommer det att möjliggöra för mindre eller mer nischade aktörer att faktiskt kunna komma in på ett helt annat sätt. Det handlar till exempel om byggemaskiner och sådant som historiskt haft svårt att få markanvisningar. Med detta kommer vi att få bättre kontroll över vårt arbete och en större måluppfyllelse i staden.

Slutligen ska sägas att i och med detta kommer ett större fokus att läggas på inledande områdesplanering i olika stadsbyggnadsprocesser, vilket också såklart är väldigt bra. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 118

A n d e r s Ö s t e r b e r g (S): Ordförande! I dag ska vi besluta om de nya riktlinjerna för markanvisning. Detta är ett dokument som handlar om vilket Stockholm vi vill se. Hur ska vår stad se ut? Hur ska den hålla ihop? Det är några av frågorna som dokumentet ger svar på. Jag kommer att gå igenom syftet med de nya riktlinjerna och i mån av tid också nämna några av de skarpa förslagen.

Syftet är att Stockholm ska utvecklas på ett sätt som inte bara skapar fler bostäder utan också stärker sammanhållningen och Stockholms attraktivitet. Stadsutveckling och bostadsbyggande är viktiga verktyg för att göra just detta. Vi tar med de nya riktlinjerna ett helhetsgrepp om stadsutvecklingspolitiken för att kunna möta våra högt ställda krav för bostadsförsörjning och hållbarhet så att segregationen kan minskas och stockholmarnas livsvillkor förbättras. Med de nya riktlinjerna för markanvisning tar vi ett tydligare grepp om vad som ska åstadkommas när det byggs på stadens mark.

Jag går nu in på några av huvudpunkterna i de förändringar som vi gör i förslaget.

Den största förändringen är att markanvisning ska ske i ett senare skede av planprocessen. Då är målbilden tydligare för byggaktörerna rörande vad staden förväntar sig, exempelvis gällande social och ekologisk hållbarhet. Detta innebär en ökad transparens mot marknaden så att varje aktör vet vad staden förväntar sig när de söker mark, samtidigt som staden kan fokusera resurserna på rätt ställe vid rätt tillfälle.

En annan stor förändring är att staden ska arbeta ännu mer med ankarbyggare i större projekt. Det handlar om att en aktör redan i ett tidigt skede är med och får ett särskilt ansvar och inflytande. På så sätt kan staden tillsammans med aktörerna säkra både genomförbarhet och stadens mål om hållbarhet och kvalitet i stora stadsutvecklingsprojekt.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Några andra skarpa förslag som vi också nämner är att jämförelseförfarande ska bli standard och att direktanvisningar endast ska användas i specifika fall. Kontrollerna ska skärpas, och en mall för ansökningar ska tas fram. Uppföljningsportalen för stadsutvecklingsprojekt utvecklas. Giltighetstiden kan förlängas. Vi ska ha en tydlighet gentemot marknaden. Så skapar vi ett Stockholm för alla!

Anförande nr 119

A n d e r s E d i n (SD): Ordförande! Sverigedemokraterna förespråkar en skärpt policy som betonar transparens och tydliga riktlinjer för alla deltagande aktörer. Vi anser att en öppen, rättvis anbudsprocess stärker förtroendet för kommunens markanvisningspolitik och skapar bättre förutsättningar för en långsiktig samhällsutveckling.

För att uppnå detta föreslår vi följande revideringar. I en omarbetning av kapitel 1 och 2 vill vi ta bort de oklara politiska uttryck och formuleringar som saknar konkreta riktlinjer. Fokus ska ligga på praktiska direktiv i linje med lagstiftningen.

Förtydligande gällande anbudsprocesser: Alla aktörer som uppfyller ställda krav ska ha möjlighet att delta i anbudsförandet. Detta säkerställer rättvisa konkurrensförhållanden.

Förtydligande gällande direktanvisningar: Direktanvisning ska endast ges vid särskilda skäl, vilket ökar transparensen och minskar risken för favoriseringar.

Markanvisningar för byggemskaper: Vi föreslår att byggemskaper ges möjlighet att ansöka om markanvisning för byggande av egna bostäder. Detta undantag ska dock åtföljas av en tydlig ram för hur byggemskaper bedöms och prioriteras i förhållande till andra aktörer för att säkerställa att processerna förblir rättvisa och transparenta.

Senare markanvisning i byggprocessen: Bibehållande av riktlinjer som innebär att markanvisningen ger senare i byggprocessen för att säkerställa att projekten når en tillräcklig utvecklad fas innan beslut tas. Det här tycker vi är väldigt viktigt.

Fokus på finansiell och praktisk genomförandekraft: Begränsa sociala och miljömässiga krav på byggaktören. Kraven ska huvudsakligen ligga på aktörens finansiella stabilitet och praktiska förmåga att genomföra projektet. Detta har lite grann att göra med att det är långa ledtider, höga kostnader och mycket misstag, och vi tror att detta kommer att minimera det.

Genom dessa riktlinjer vill Sverigedemokraterna skapa en markanvisningsprocess som prioriterar långsiktighet och pålitlighet i projektets genomförande, vilket vi menar ger de bästa förutsättningarna. Med detta vill jag yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 120

E m i l B u s t o s (S): Ordförande! Det är glädjande att Sverigedemokraterna är så engagerade i att ta fram den nya markanvisningspolicyn. Det är ett viktigt dokument för att utveckla och säkerställa en god stadsutveckling. Jag tycker därför att det är bra att ta upp de likheter som faktiskt finns men också de viktiga skillnader som finns mellan det som majoriteten lägger fram och vad Sverigedemokraterna lägger fram.

Vi är överens om att det är bra med öppna anbudsprocesser, jämförelseförfaranden och att vi ska begränsa användandet av direktanvisningar. Däremot skiljer vi oss när det gäller det ni pratar om i de första kapitlen om den politiska inramningen. Tvärtom tycker vi att det är viktigt att använda de här dokumenten och markanvisningspolicyn för att driva en stadsutveckling som stärker stadens sociala och ekologiska hållbarhet. Då blir frågan till Sverigedemokraterna: Vad vill ni ha stadsutvecklingen till?

Anförande nr 121

A n d e r s E d i n (SD): Jag förstår inte riktigt frågan. Men det är ju så här att alla vi som bor i den här staden och alla som flyttar hit ska ha möjlighet att få ett boende. Det måste därför finnas ett fungerande system som skapar bostäder. Men det finns också många sätt att se på hur man ska bygga, var man ska bygga och vad vi ska prioritera i vårt byggande.

Vi tror att aktörerna spelar en viktig roll i det här, och vi tycker att man ska vara ganska försiktig med att begränsa deras möjligheter att bygga bostäder.

Anförande nr 122

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag vill yrka bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Vi instämmer till stora delar i de nya riktlinjerna men har några synpunkter. Bland annat för att minska risken för otillbörliga fördelar för enskilda aktörer tycker vi att man borde ha en tydlig lista med specificerade krav när det gäller just direktanvisningar så att det blir transparent och likagällande för alla aktörer. Det är också ett sätt att minska risken för korruption och liknande.

Sedan har vi också föreslagit att man inte ska ha de här, som vi tror, betungande sociala analyserna som föreslås i de nya riktlinjerna. Det är bättre att från början ha tydliga och konkreta krav. Vi befärar att det här mer kommer att stoppa upp de processer som vi snarare behöver påskynda, och därför hade vi gärna sett att man skiftade fokus i den frågan.

Slutligen anser vi också att man ska införa en laddstolpskvot i flerbostadshus för att möjliggöra för fler att ha elbil, vilket ju är väldigt viktigt för vårt klimat.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Det är vår reservation i kort sammanfattning.

Anförande nr 123

A i d i n Z a n d i a n (V): Ordförande! Förslaget till nya riktlinjer för markanvisning är väldigt bra och välkommet. Det finns ett flertal bra saker som man kan plocka upp, och flera av mina kollegor från majoriteten har också gjort det.

En sak som jag vill lyfta särskilt är den tydliga inriktningen om att i ökad utsträckning markanvisa i ett senare skede i planprocessen. Varför är det så viktigt? Jo, det ökar vår, politikens, rådighet över hur staden utvecklas och ger oss ännu större möjligheter att vara strategiska och tänka på det större sammanhanget. Och håll nu i er, särskilt på den blå sidan, inför vad den här vänsterpartisten kommer att säga: Det kommer också att göra det möjligt att konkurrensutsätta byggbranschen ännu mer, eftersom det gör det möjligt för mindre aktörer som inte har ekonomiska muskler att buda på marken i en tidig fas och ligga ute med stora kostnader att faktiskt vara med och bygga staden.

Transparensen ökar också genom att vi rör oss bort från Stockholmsmodellen och direktanvisningar i anvisningsskedet. Det kommer särskilt att gynna mindre aktörer.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 124

A r o n M o d i g (KD): Ordförande! Från Kristdemokraternas sida välkomnar vi också att riktlinjerna för markanvisning ses över och även att de får en bredare approach än vad som är fallet i dag.

Med det sagt har vi några synpunkter på förslaget. Framför allt grundar sig dessa synpunkter i att riktlinjerna har politiserats ganska mycket och blivit väldigt detaljerade jämfört med den nuvarande policyn. Enligt vår uppfattning är det viktigt att den här typen av dokument präglas av långsiktighet och förutsägbarhet. Byggaktörerna måste veta vad de ska förhålla sig till för att kunna planera och investera, och vi är oroliga för att det här politiserandet, som vi ser det, av riktlinjerna tvärtemot vad som behövs kommer att leda till försämrad förutsägbarhet.

Riktlinjer av det här slaget måste kunna stå sig över tid och överleva majoritetsskiftet här i stadshuset. Med det liggande förslaget ser vi en betydande risk att en framtida borgerlig majoritet, om man ska uttrycka det som en risk i det här fallet, skulle behöva skriva om riktlinjerna.

När kraven blir högre på att förmedla sitt bostadsbestånd via en viss kanal, när djupa sociala analyser ska göras av alla projekt eller när det inte bara handlar om att ha kvalificerad personal utan att personalen ska bo på rätt plats, då blir det mer krångligt att bygga. Färre aktörer kommer att få kalkylen att gå ihop med konsekvensen att färre

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

kommer att kunna delta i arbetet med att utveckla Stockholm. Detta försämrar konkurrensen, och, tror vi, riskerar att vara kostnadsdrivande.

Sammanfattningsvis: Det är bra att riktlinjerna ses över, men det liggande förslaget är för detaljerat och för politiserat från vårt perspektiv. I övrigt hänvisar jag till vårt yttrande i kommunstyrelsen och exploateringsnämnden.

Anförande nr 125

M a r g a r e t a S t a v l i n g (S): Ordförande, fullmäktige! Jag var med 2014 när vi rödgrönrosa vann valet och ändrade sättet att planera byggandet här i staden från frimärksmodeller till en planering från staden så att man inte bygger ett hus som sedan står i vägen för en förskola några år senare eller så.

Det vi gör nu är att värna vår styrning över det som byggs i staden för stadens medborgare. Det är självklart; det är ju de som är viktigast här. I detta vill vi blanda våra boenden. Bor man i ett område med väldigt mycket hyreshus och vill ha en grön plätt ska man ha möjlighet att även kunna komma åt ett radhus. Det ska byggas en blandning.

Sedan har jag också sett att ni har protesterat mot kollektivavtal i er reservation. Det är ju så här att det händer alldeles för mycket olyckor på byggarbetsplatser, och ett sätt att komma åt det kan vara kollektivavtal.

Anförande nr 126

A r o n M o d i g (KD): Tack för frågan! Det vi vänder oss emot i detta är framför allt att riktlinjerna är för detaljerade, och vi tror att det innebär risker – som jag redogjorde för i mitt anförande – att det här inte kommer att hålla över tid i det fall det blir ett majoritetsskifte i stadshuset.

Att det behöver vara blandade upplåtelseformer i olika stadsdelar är någonting som vi från vår sida står väldigt tydligt bakom, och vi framför i alla ärenden där det är relevant, till exempel i exploateringsnämnden, att det inte får vara en för hög andel hyresrätter i ett och samma område till exempel. Men jag ser det inte som speciellt starkt i det här fallet, utan det är andra typer av perspektiv som man vill föra fram.

Vad gäller kollektivavtalsfrågan tycker jag att det är fel att låsa sig till att det måste vara kollektivavtal. Däremot ska det vara skäliga arbetsförhållanden och skäliga villkor.

Anförande nr 127

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Stadens mark är en ändlig resurs som ska värnas. Därför behövs en proaktiv politik när det

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

gäller markanvisningar. Bebyggelse och grönstruktur ska samspela på ett ekologiskt hållbart sätt som ska skapa goda livsmiljöer. Vi vill också minska segregation och bidra till jämlika livsvillkor i staden.

Genom att markanvisa i ett senare skede av detaljplaneprocessen får vi bättre kontroll på kvaliteten. Med öppna jämförelseförfaranden ges också mindre aktörer möjligheten, i de här nya riktlinjerna, att delta och utveckla Stockholm. Vi kan också följa Agenda 2030 på ett bättre sätt. Det här blir bra!

Vi har tydliga mål i budgeten kring att stärka den blågröna infrastrukturen och den biologiska mångfalden och att arbeta mer resurseffektivt. Vi ska fortsätta att arbeta helhetligt med områdesplanering, något som är mycket viktigt för att få till den hållbara mixen av service, bostäder och grönska som ger ett robust och attraktivt Stockholm.

Integrerade barnkonsekvensanalyser är toppen för att få in barnperspektivet tidigt. Det är ju så att en barnvänlig stad är en stad som är bra för alla.

Fokusområden är också någonting som vi tänker fortsätta att arbeta med. Stockholms stadsutveckling ska ligga i linje med stadens miljöprogram, och det är vi väldigt nöjda med i de nya riktlinjerna, som syftar till att vi ska få ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm senast 2030. Stadsplaneringen ska sträva efter att stärka den ekologiska infrastrukturen.

Det som är bra med att vi får markanvisningsriktlinjerna är att man inte får överlåta en markanvisning utan exploateringsnämndens godkännande, vilket ger mer kontroll, och att vi öppnar upp för att såväl stora som små byggaktörer kan arbeta i Stockholm, till exempel byggemaskiner. Det är mycket välkommet!

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 128

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Vi är ju överens om att många delar är bra i det förslag som ni har och att det också kan leda till att mindre aktörer kan vara med i stadsutvecklingen. Du, Cecilia, sitter också i stadsbyggnadsnämnden, och vet hur detaljerade våra krav är och hur våra tjänstemän ställer sina krav. Finns det någon risk att vi får en överreglerad process och att vi därmed kommer att minska möjligheten till innovation? Jag vet ju att vi politiker i stadsbyggnadsnämnden gärna pratar om minskad byråkrati och flexibla detaljplaner, men när det kommer till kritan är vi väldigt duktiga på att ställa upp väldigt mycket regler. Därför tror jag att det finns en risk i detta att vi faktiskt minskar innovationskraften och att färre vill vara med och delta.

Ser du någon som helst sådan risk i de nya riktlinjerna?

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 129

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Det finns alltid risk för att överreglera. Liksom när det gäller alla goda intentioner finns det naturligtvis sådana risker. Men genom att vi nu arbetar mycket mer med att färdigställa detaljplaner och sedan släppa in för markanvisning öppnar vi också upp för mindre aktörer. Jag tror att det kompenseras av det.

Vi måste nog alla bevaka så att vi inte överreglerar processerna – det tror jag.

Anförande nr 130

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Mycket klokt har sagts i debatten, och jag ska försöka att inte upprepa det. Vår markanvisningspolicy togs fram under 2015, och det var väl rimligt med en uppdatering. Det hade även vi föreslagit i vår budget för 2024, så det är gott så.

Däremot får man ändå konstatera att det hade varit välkommet med lite blocköverskridande samarbete kring detta. Det skulle jag gärna se mer av i exempelvis exploateringsnämnden, för det är då vi kan skapa en långsiktighet och hållbarhet i dessa frågor. Det är lite tråkigt att även när det gäller idrottsdokument, trygghetsprogram och liknande har de rödgröna tappat viljan att samtala med oppositionen. Just i de här frågorna kan jag tycka att det är särskilt viktigt, för här har vi en bransch och många aktörer som är taggade på att ha en långsiktighet och skulle välkomna det. Jag tycker därför att man har tappat bort möjligheten till en bred politisk förankring.

Vi är ändå överens om mycket. Det är till exempel bara att välkomna att markanvisa senare i planprocessen. Att man inte nämner småhus- och villastrategin i riktlinjerna tycker jag är väldigt beklagligt – här borde vi ha en politisk enighet. Om vi ska slå vakt om den strategin är det ett svaghetstecken att den inte finns med. Man går också in och detaljstyr när det kommer till exempelvis krav på inlämning av hyresrätter till Bostadsförmedlingen, något som de allra flesta privata aktörer gör. De bidrar med hyresrätter till stadens bostadsförmedling. Det är bra, och det är nog bra att det sker med en frivillighet. Då skapar man ett bra samarbete kring detta. Det känns lite petigt att vara tvingande i den riktningen.

Övergripande har vi i exploateringsnämnden en ärlig diskussion om att vi i grunden har tagit på oss väldigt mycket markanvisningar. Det är en väldigt bred och komplicerad portfölj för exploateringsnämnden, och därför är det viktigt att jobba annorlunda med markanvisningarna än vad staden har gjort. I grunden tror Moderaterna att volymmålen som vi har för bostäder nog har bidragit till att vi har forcerat fram markanvisningar där det ibland inte har varit realistiskt. Då lägger staden ned resurser i onödan, och det är inte eftersträvänsvärt.

Med dessa medskick yrkar jag bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 131

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Ordförande! Byggbranschen är speciell på det sättet att man bygger för oerhört lång tid samtidigt som få andra sektorer har en sådan ryckighet som just byggbranschen. I dag pågår en enorm kapitalförstöring i ett antal i grunden sunda bolag som faktiskt inte har någonting att göra. Dagens beslut är en del i att fixa det här och få en förutsägbarhet genom att kräva sjysta villkor men också en omvänd planprocess.

Om jag vore höger skulle jag säga att det finns ett antal argument för det här, som har lyfts lite grann på den här sidan. Det handlar om att konkurrensen ökar, och man minskar risken. Vi socialiserar, om man så vill, risken genom att vi förlänger planeringen. Jag blir inte riktigt klok på Dennis Wedin: Tycker ni att det är bra, eller är ni tveksamma?

Anförande nr 132

Borgarrådet W e d i n (M): Jag tog ju upp i mitt anförande att det är bra att komma in senare i planprocesserna, exempelvis.

Det är väldigt mycket som byggbranschen efterfrågar från staden, och i och med att du nämner det vill jag återigen poängtera att en långsiktighet över de politiska blocken är något som branschen särskilt efterfrågar. Där har ni tappat möjligheten att prata med oppositionen, och det kan jag beklaga. Exempelvis hade vi kunnat reda ut det här med villastrategin; den hade kunnat nämnas på ett tydligare sätt, så att vi inte får en ovarsam exploatering i villaområden där det inte passar in. Det skulle förhindra att man tar på sig markanvisningar som sedan till slut inte går igenom eftersom det inte är politiskt eftersträvsansvärt, när man väl har lagt resurser på det.

Låt oss jobba vidare med detta, men det vore bra med mer politisk förankring!

Anförande nr 133

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag skulle ändå vilja kommentera att det skulle vara väldigt detaljerat och för mycket krav i den här markanvisningspolicyn. Jag har suttit i exploateringsnämnden till och från sedan 2009. Jag har haft otroligt många rundabordssamtal, möten och dialog, inte minst med mindre byggaktörer. En sak som har återkommit under åren är: Vad vill Stockholm egentligen ha? Vilka mål värdesätter vi? Varför fick de mark och inte vi? En gång för ganska många år sedan var det till och med en byggaktör, en liten sådan, som jämförde Stockholms stads markanvisningspolicy och rutinerna omkring den med att stå utanför Spy Bar typ tjugo i tre, där pointersystemet innebär att vissa får gå in och inte andra. Så står alla andra där och känner sig uppklädda och förstår ingenting.

Faran med direktanvisning i en alldeles för hög utsträckning men också faran i att faktiskt inte vara tydlig med vad det är man vill ha är just att man får en minskad

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

förutsägbarhet men också en minskad transparens i markanvisningsprocessen. Så om det är någonting som branschen vill och inte minst de här mindre aktörerna är det att vi är tydligare med vår beställning: Vad är det för aktörer vi söker? Vad ska de uppnå? Vad är det vi vill ha? Då har de också möjlighet att faktiskt konkurrera med varandra på ett renare och öppnare sätt.

SVA, alltså socialt värdeskapande analys, tillämpas redan i dag och har så gjort sedan ett antal år tillbaka, men vi har inte tydligt konkretiserat vad vi menar med SVA, och vi har heller inte riktigt följt upp sådana här saker på ett tydligt sätt. Det är många av er som i era reservationer angriper rekommendationen om att lämna till Bostadsförmedlingen, men den har ju funnits jättelänge. Det finns redan en rekommendation att lämna bostäder till Bostadsförmedlingen, men premierar vi aktörer som gör det? Premierar vi verkligen aktörer som faktiskt lämnar sina bostäder till bostadsförmedling, som jobbar aktivt med SVA och som har sjysta tillträdeskrav framför andra aktörer? Nej, det gör vi ju inte riktigt, inte minst för att vi faktiskt inte jobbar tillräckligt bra med uppföljning.

Min ingång i det här är därför, återigen, att vårt markinnehav är en unik möjlighet och vårt kanske viktigaste verktyg för att styra stadsutvecklingen mot en stad som faktiskt byggs för stockholmarna, både på kort, medellång och lång sikt. Vill vi ha en sund konkurrens och att många ska komma in med innovativa idéer och bidrag, ja, då måste vi också vara tydliga med vad Stockholm vill ha. Den här majoriteten är väldigt tydlig med vad vi vill ha, nämligen en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar stad där vi bygger bort segregation och skapar jämlika livsvillkor. Branschen efterfrågar den tydligheten, vilket inte minst remissammanställningen visar.

Det här är ett väldigt stort steg framåt som i grunden handlar om att ta tillbaka kontrollen över vår mark och vår stad, både nu och i framtiden.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

§ 18 Överenskommelse om exploatering med försäljning, för bostäder inom fastigheten Hjorthagen 1:3 i Norra Djurgårdsstaden med Nya Hem NYAB 43 AB – projekt Terrasskvarteren

§ 19 Detaljplan för del av Hjorthagen 1:3, Terrasskvarteren i Norra Djurgårdsstaden i stadsdelen Östermalm (ca 66 lgh), DP 2021-12441

Anförande nr 134

Borgarrådet V a l e s k o g (M): Ordförande, fullmäktige! Den här detaljplanen är en fortsättning på utbyggnaden av Hjorthagen i Norra Djurgårdsstaden och omfattar 66 bostadsrätter. Den kommer att bidra till att koppla samman gasverksområdet och tidigare utbyggda etapper av Norra Djurgårdsstaden med tunnelbanan och bytespunkten vid Ropsten. Både de sociala och gröna sambanden mellan befintlig bebyggelse och grönska på Hjorthagsberget och den planerade bebyggelsen invid Lilla Värtan kommer att stärkas.

I exploateringsärendet för Terrasskvarteren blir projektutgiften 126 miljoner kronor. Projektinkomsten blir 5 miljoner kronor, och den totala försäljningsinkomsten blir cirka 211 miljoner kronor.

Bra att veta är också att Terrasskvarteren har blivit uppdelade i två på grund av förseningar i upprättandet av exploateringsavtal med den ena parten. En överenskommelse har glädjande nog nu skett även för den andra detaljplanen, så den ligger faktiskt för godkännande i stadsbyggnadsnämnden till nu på torsdag, för ett senare beslut i fullmäktige. Likaså kommer motsvarande exploateringsavtal upp för beslut i fullmäktige. För kännedom omfattar den andra planen 160 bostadsrätter utöver dagens beslut om 66 bostäder för Hjorthagen 1:3.

Med detta vill jag yrka bifall till godkännande av förslaget till detaljplan samt godkännande av överenskommelse om exploatering i dessa två ärenden.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

§ 20 Detaljplan för Östermalm 2:118 i stadsdelen Östermalm (Torg, gata), DP 2023-08343

Anförande nr 135

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Syftet med det här förslaget till detaljplan är att möjliggöra en restaurangbyggnad och en kioskbyggnad med tillhörande funktioner inom allmän platsmark. Under många har det varit en viss anarki på torget med byggnation som saknat bygglov med mera men också att staden inte tidigare har hanterat missförhållanden som funnits. Även den politiska hanteringen 2021 bidrog till oredan, då en lokal partiförening med arkitektstöd drev en lösning för torget via trafiknämnden med fontäner och annat, inledningsvis utan medborgardialog eller samråd. Oredan upphörde efter valet genom en normal process i stadsbyggnadsnämnden.

Med det här ärendet fastställer vi användningen av Östermalmstorg som salutorg och fastställer också tunnelbaneanläggningens nuvarande utformning, utöver att tillföra stadskvaliteter i form av en restaurang och en kiosk.

Östermalmstorg har anor från 1600-talet och har stora kulturhistoriska värden kopplat till torgets historiska roll i Stockholm som salutorg. Inte minst är den fria siktlinjen som funnits längs med torgets axel viktig. Planen möjliggör alltså två nya byggnader inom allmän platsmark. I den nordöstra delen av torget får en byggnad planstöd för maximalt 85 kvadratmeter avsett för restaurangändamål. I den sydvästra delen av torget blir det motsvarande planstöd för en kioskbyggnad om maximalt 31 kvadratmeter. Det senare är faktiskt större än de 15–25 kvadratmeter för en kiosk som stadens vägledning för kiosker som kom i början av 2014 föreskriver.

Byggnaderna i planen relaterar också väl till omgivningen i sin gestaltning och volym. Som framgår av illustrationerna i ärendet skapar byggnaderna ett enhetligt intryck till varandra och samspelar väl till miljön. Byggnaderna är också utformade så att de inte får någon baksida utan möter folklivet från alla håll.

Planförslaget innebär inte heller några negativa konsekvenser för något av trafikslagen. Det är viktigt för tillgängligheten till området, inte minst för företagare och boende i området runt torget. Allmänhetens tillgång till torget i övrigt säkras också med flexibla och öppna ytor.

Östermalmstorg kommer att bli en ännu trevligare mötesplats som underlättar tillfälliga aktiviteter, evenemang och varierande torghandel. Kort sagt är folklivet i fokus i detta planförslag.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 136

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! I grunden måste jag ändå påpeka att vi har haft uppe detta ärende tidigare, och hade ni bara lyssnat på Moderaterna, som skapade ett i grunden nationellt engagemang för att Östermalmsgrillen exempelvis skulle få vara kvar, hade det här kunnat gå snabbare. Vi till och med minoritetsåterremitterade och sa att det här kommer att behöva komma upp igen. Ni sa att det kommer inte att gå, men nu står vi här, och det gick. Så i grunden är det glädjande att vi nu förbereder för en kioskbyggnad och säkerställer att något som många känner engagemang för finns kvar.

Jag vill efterfråga dels att vi i framtiden kan ha blocköverskridande sådana här samtal så att vi undviker långa processer som dessa, dels en lex Östermalmsgrillen, där vi alltså värnar småföretagare på ett tydligare sätt. Till exempel försvann S:t Göransgrillen nyligen. Kampen är alltså inte över när det gäller att man felbehandlar kioskägare på det här sättet.

Anförande nr 137

Borgarrådet V a l e s o g (S): Som jag nämnde började det väldigt illa med att en moderat partiförening via trafiknämnden drev någon sorts projekt kring platsen, varför vi inte fick de här samråden som är viktiga i processen. Det är därför för väl att vi inte har en kiosk som inte har bygglov eller tillstånd att stå där. Det var det som nu rättades till, och därför är det bra att vi har ett förslag som jag tror att de flesta är nöjda med.

När det gäller storleken på kiosken, som jag ser i er reservation att ni är kritiska till, har vi alltså en vägledning som Moderaterna tog fram 2014 som bekräftar den här utformningen ganska väl. Vi har faktiskt också en dom från Mark- och miljööverdomstolen från 2017 som även den utgör en vägledning när det gäller storleken på kioskerna. Det här borde kanske Moderaterna ha känt till innan ni skrev er reservation.

Anförande nr 138

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Vi liberaler är väldigt glada över att vi fick till den medborgardialog som har varit kring Östermalmstorgs utformning. Vi tycker att det borde bli regel vid framtida projekt i stadsutrymmet i staden.

Vi vore dock inte liberaler om vi inte också hade några egna synpunkter i vår reservation, som jag vill yrka bifall till. Bland annat tycker vi att den planerade vändplatsen tar en alldeles för stor del av torgytan, samtidigt som den faktiskt försämrar framkomligheten för bland annat leveranstrafik. Det finns en hel del trafiktekniska lösningar som man skulle kunna göra här för att få fram fler torghandelsplatser och kanske även caféverksamhet likt tidigare Lisa på torget.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Det här är en väldigt anrik plats, och vi hade därför gärna sett ett annat val av möbler och utrustning. Det hade varit bättre om den harmonierade med kringliggande landmärken som saluhallen i stället för att, som vi upplever det, tydligt kontrastera mot områdets karaktär. Här kan man också använda sig av andra innovativa saker. Bland annat finns det en höjdskillnad ned från Sibyllegatan mot Nybrogatan, och ett vanligt sätt i andra delar av världen är att använda cirkulära mönster i markbeläggningsen för att hantera sådana höjdskillnader. Det tycker vi att man kunde göra för att få intressanta effekter.

Sist vill jag ge beröm till majoriteten för att man efter många om och men hörsammade kravet på att Östermalmsgrillen ska få fortsätta sin verksamhet på torget. Det är till glädje både för alla som besöker Östermalmstorg och inte minst den familj som har drivit verksamhet där sedan många år.

Bifall till Liberalernas reservation!

Anförande nr 139

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Vad vore en stad utan sina torg! Våra torg spelar en central roll i att levandegöra vår stad. Det är ytor för rekreation och kultur, det är mötesplatser och plats för handel. Från Centerpartiets sida är vi därför glada att vi kan gå vidare med utvecklingen av Östermalmstorg. Jag ska också säga att vi är alla glada över att Östermalmsgrillen får finnas kvar.

Vi ser samtidigt några problem. Vi konstaterade redan i start-PM:et att detaljplanen inte borde vara mer specifik än vad som krävs. På den punkten fick vi faktiskt medhåll från fastighetsägarna som deltog i samrådet. Ett torg är en plats som ska formas av människors aktiviteter. Att vi på förhand ska begränsa vilka aktiviteter som ska vara där eller vad vi ska ha torget till är väldigt olyckligt.

Det största problemet är vändplanen som får ta en alldeles för stor del av torget i besittning. Jan Valeskog sa att folklivet är i fokus, men en sjättedel av torget går åt till en vändplan och gör det obrukbart till andra ändamål. Det kommer att bli svårt att använda torgets helhet för att kanske till och med ha kulturevenemang och större loppmarknader, eftersom en sjättedel av torget inte går att använda till någonting annat.

Ett annat bekymmer är att de estetiska värdena har intagit en för stor position. Det är jättefint att vi får fina byggnader, men alla fasader på de här torgbyggnaderna kommer att vara uppglasade, och jag kan lova er att man faktiskt inte vill se alla delar av ett restaurangkök.

Även lösningarna för cykelparkering är lite problematiska, för enligt planen ska de här cykelparkeringarna vara under träden. Vad händer under träden? Jo, cyklarna blir smutsiga, de kan bli klibbiga under delar av året och en hel del fågelspillning kan också hamna på cyklarna. Vi tror att det hade varit en bättre lösning att fördela ut

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

cykelparkeringen. Kanske hade man kunnat göra någon av alla dessa pollare som ska till för vändplanen? De skulle faktiskt även ha kunnat användas som cykelpollare.

Slutligen tycker vi att det är synd att det inte finns särskilda platser för elsparkcyklar och matbudsfordon på platsen. Det vore trist om vi får en liknande situation som på andra ställen, nämligen att stora delar av torget kommer att upptas av matbudsfordon. Vi vill ju att det här torget ska vara en levande plats för människor, och då behöver vi använda de kvadratmetrarna på allra bästa sätt.

Med det yrkar jag bifall till Centerpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 140

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande, fullmäktige! Östermalmstorg har diskuterats och debatterats tidigare i den här salen. Då lyfte oppositionen just i fråga om grillkiosken att man borde se mellan fingrarna och låta grillkiosken vara kvar, trots att detaljplanen inte möjliggjorde och tillät en så stor byggnad och trots att det riskerade att överklagas. Då kan antingen tänka sig att man gör på det sättet och gör ett avsteg för att någon är högljudd i medierna eller har rätt kontakter, eller så gör man på ett annat sätt, nämligen tar itu med det problemet och så gör man en ny detaljplan som möjliggör byggnader för café- och restaurangverksamhet.

Det är precis det som vi i det rödgröna styret har gjort, och nu är jag personligen väldigt glad att Östermalmstorg får sittmöjligheter, bättre belysning och en nu detaljplaneenlig restaurangbyggnad och en kioskbyggnad förutom nygammal markbeläggning – man återanvänder de granithällar som fanns på torget tidigare men kompletterar med nya.

Det är så jag tycker att en stad ska bedriva sin verksamhet – man tar itu med de problem som finns och gör det man ska för att möjliggöra det man vill åstadkomma.

Sedan kan jag hålla med Liberalerna och Centern om det här med vändplanen. Det hade varit trevligare och roligare om den inte hade behövts, men det är som så ofta i en stad att man behöver väga olika intressen, behov och perspektiv och hitta det mest framkomliga i en situation. Varför de här pollarna behövs är för att vi lever i en värld där antagonistiska attacker med motorfordon förekommer, inte jätteofta, men tillräckligt ofta för att vi måste göra någonting åt det, och det gör vi genom de här pollarna.

För att vändplanen inte ska bli för påtaglig väljer vi samma markbeläggning även under vändplanen, och det står trafikkontoret och trafiknämnden fritt att reglera Nybrogatan kanske som sommargågata, alltså E7-gågata, eller tidsreglera under vilka tidsfönster leveranser kan och får ske så att man inte i onödan leder in trafik som behöver vända här. Alternativet som lyfts av Liberalerna, alltså att man i stället kunde låta fordonen få svänga in Humlegårdsgatan och fortsätta nedför backen eller in på Majorsgatan, hade inneburit att vi hade gått miste om den platsbildningen som är

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

väldigt uppskattad redan i dag. Inte minst sedan Östermalmshallen öppnade upp verksamheternas entréer ut mot Humlegårdsgatan har detta blivit en uppskattad och trevlig torgbildning.

Med de orden yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 141

N i k e Ö r b r i n k (KD): Ordförande! Än en gång har det alltså blivit dags att behandla frågan om framtidens Östermalmstorg, denna centrala, vackra och av många stockholmare uppskattade plats.

Jag vill påminna om debatten som vi hade senast. Vi kristdemokrater hade gärna sett mer grönska, varför inte en fontän i mitten, fler bänkar och plats för uteserveringar, mer folkliv mindre döda ytor och en mindre vändplan. Dessvärre tyckte det här styret raka motsatsen.

Vi är glada över att fastighetskontoret nu har sett se till att det kommer att finnas förutsättningar för en restaurang på torget såsom det var en gång i tiden. Vi ser också fram emot att den omtyckta Östermalmsgrillen nu har en framtid på torget igen. Vi beklagar dock att styret tycker att byggnaden ska minska med 30 procent. Alla vi som har varit där inne och beställt något eller ätit en hamburgare vet att de i dag knappast har kolossala ytor att verka på. Att minska grillen med 30 procent kommer att försvåra deras möjligheter att bedriva sin verksamhet. Vi menar att det tyder på en nonchalans gentemot småföretagares möjligheter att bedriva verksamhet och en nonchalans gentemot vad stockholmarna ville se på torget.

Bifall till Kristdemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 142

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag vill ändå återigen framhålla att Kristdemokraterna i den dåvarande majoriteten har godkänt den vägledning från 2014 där kioskerna ska vara 15–25 kvadratmeter. Vi har också den dom som jag nämnde som gäller Karlaplansgrillen inte långt därifrån som också ger vägledning i beslutet om storleken på kiosker på allmän platsmark. Vi har alltså lite att förhålla oss till, något som jag tycker att även Kristdemokraterna borde göra.

Anförande nr 143

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag noterar dock att det tidigare från styret här i talarstolen anfördes att ser man problem och hinder så finns det möjlighet att ändra på dem. Jag kan bara beklaga att det som nu kommer att bli Östermalmstorg befinner sig väldigt långt ifrån det som medborgarna och de som bor kring Östermalmstorg uttryckligen sa att man önskade. Varje gång det här har varit uppe till beslut har det

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

urvattnats mer och mer. Det har blivit kalare och kalare och mindre och mindre folkliv. Det som kommer att bli resultatet är långt ifrån det som Östermalmsborna sa att de ville ha och långt ifrån det som en gång i tiden var ursprungsplanen. Folkliv och restauranger har fått stå tillbaka till förmån för inte minst en gigantisk vändplan, och det beklagar vi.

Anförande nr 144

Kristina Lutz (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! När kommunfullmäktige under våren 2023 fattade genomförandebeslutet för projektet sa vi moderater att det skulle behövas en ny detaljplan för torget. Då argumenterade den rödgröna majoriteten för att det skulle gå att hålla sig inom den befintliga detaljplanen.

Vi kan nu konstatera att det visade sig att vi hade rätt och att en ny detaljplan trots allt behövdes. Det är beklagligt att majoriteten inte lyssnade till oss då, för det har gjort att projektet riskerar att fördyras och försenas även fortsatt. Vi valde också då, på goda grunder, att minoritetsåterremittera genomförandebeslutet av just denna anledning men också för att vi ansåg att det saknades grönska i förslaget och att de publika ytorna var för små. Inget av detta justerades av den rödgröna majoriteten, utan man startade i stället en planprocess där ytorna för publika verksamheter som caféer och restaurang inte är tillräckligt tilltagna för att uppnå ambitionen om ett mer levande torg, något som jag tror att vi alla ändå vill ha.

Moderaterna vill att Östermalmstorg ska vara en vacker och inbjudande plats med olika former av torghandel i olika storlek, ytor reserverade för uteserveringar och en bättre inramning av torget genom mer grönska. Det ska vara en inbjudande plats i centrala Stockholm med mycket liv, möten, torghandel och kultur, en plats som ska vara levande många timmar på dygnet. Det är också viktigt att torget utformas med respekt för dess kulturhistoriska roll.

I förslaget anges att två byggnader föreslås på torget: en större byggnad för restaurangverksamhet i det nordöstra hörnet samt en mindre kioskbyggnad i den sydvästra delen. Enligt förslaget innebär en mindre kioskbyggnad nu maximalt 31 kvadratmeter. Därför vill vi återigen understryka att byggrätten inte ska underskrida de 43 kvadratmeter som befintlig verksamhet upptar. Vi tycker därför att detaljplanen fortsatt behöver ge mer utrymme och flexibilitet för flera aktörer än vad som nu ligger i det här förslaget. Vi tycker inte heller att den föreslagna grönskan är tillräckligt omfattande för att kunna erbjuda inramning av lugn och ro eller skugga. Vi tycker helt enkelt att förslaget behöver göras om och innehålla mer plats för grönska och torghandel. Det bör också harmoniera bättre med omgivningen.

Avslutningsvis kan vi konstatera att planerna för Östermalmstorg har mött stort engagemang. Det är någonting som vi välkomnar, och vi önskar att majoriteten hade lyssnat mer på dem som varit engagerade i frågan.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Jag yrkar därmed bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 145

Borgarrådet V a l e s k o g (M): Vi kan naturligtvis ägna oss åt historieskrivning, och faktum är att den riktiga katastrofen väl var i början när en moderat partiförening drev det här i flera nämnder via sina medlemmar och skulle ha trafiknämnden att besluta om det ena och det andra utan vare sig medborgardialog eller samråd.

Jag har nämnt det flera gånger: Både den vägledning för kiosker som ni har tagit fram och framför allt Mark- och miljööverdomstolens beslut kring det här med kiosker på allmän platsmark, visserligen kopplat till bygglov, men är viktiga för staden att rätta sig efter när vi nu har dem och ni också har varit med och beslutat om det. Jag måste också säga att med större byggnader blir det mindre plats för torghandel, så det är lite motsägelsefullt.

Framför allt vill jag säga att processen ju har gått oerhört fort. Vi har varit väldigt effektiva. Det har tagit drygt ett år, och det är rekordsnabbt för en detaljplan.

Anförande nr 146

K r i s t i n a L u t z (M): Det var, om jag inte missminner mig, den 6 mars 2023 som det återremitterades. I den här världen är det kort tid, och i stadsbyggnadsprocesser framför allt är det väldigt kort tid. Men det kanske är för att ni inte ändrade så väldigt mycket. Vi ser ingen större skillnad mellan det förra förslaget och det nuvarande. Vi hade önskat mer, men det kanske var viktigare att det skulle gå fort än att det blev mer och bättre.

Anförande nr 147

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Östermalmstorg har en lång historia. Processen att ta fram förslaget har också varit lång, dock inte riktigt lika lång som torgets egen historia, kan vi konstatera.

Restaurangen är kanske det som remissinstanserna har gett mest kritik, men utformningen som den ser ut nu bör kunna smälta in bra på platsen och tillföra just folkliv, något som är önskvärt. Torget kommer även fortsättningsvis att kunna uppfattas som ett öppet torg, fritt och flexibelt för användning.

Miljöpartiet tycker att det till slut har landat i ett välavvägt utförande. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

§ 21 Ny utbredning för parkeringstaxeområde 1 och 2

Anförande nr 148

Borgarrådet *S t r ö m g r e n* (MP): Ordförande! Parkeringsavgifter är enligt parkeringslagstiftningen från 1957 ett verktyg för att ordna trafiken. Det är stadens kraftfullaste verktyg för att säkerställa framkomlighet för fordon och annat och även, som sagt, ett verktyg för att ordna trafiken. Med det menas att undvika alltför mycket söktrafik av den som letar efter parkering och över huvud taget säkerställa att den som letar efter en parkering hittar en. Praxis är att vakansen ska vara åtminstone 15 procent för att en bilist som letar efter en plats inte ska uppleva att hen åker runt, runt och aldrig hittar en ledig plats.

De geografiska gränserna för taxeområde 1 och 2, som det här ärendet gäller, har inte setts över sedan 2013. Som alla vet har staden utvecklats mycket på dessa år, och det är därför motiverat att se över taxeområdena.

Mätningar på de här områdena visar att parkeringsbeläggningen på gator i centrala delar av Kungsholmen och Östermalm i anslutning till nuvarande taxa 2 är hög med en samlad beläggningsgrad på 94,6 procent. Efterfrågan är således så hög att det motiverar att justera taxeområdena för att bättre spegla efterfrågan på parkering i de berörda områdena och därmed på ett bättre och mer ändamålsenligt sätt ordna trafiken. Fördelen för den som letar efter en parkering och fortsatt är i behov av bil är att det blir lättare att hitta en parkeringsplats på de här platserna, och det minskar mängden söktrafik.

Boendeparkeringstaxan, och för övrigt taxan generellt, justeras inte i det här området, utan det är som sagt utbredningen av taxa 1 och 2 för besöksparkerande bilar som justeras.

Med dessa ord yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 149

Borgarrådet *W e d i n* (M): Ordförande! Trafikborgarrådet framhåller att det här nu görs för att efterfrågan är så hög och för att det ska bli enklare att hitta parkeringsplats. Det här ska alltså vara en förändring just för dem som letar parkering; det ska bli enklare. Men om man argumenterar som du gör, Lars Strömgren, borde det då inte vara motiverat att öka antalet parkeringsplatser i stället för att steg för steg ta bort parkeringsplatser, som ni gör i stadsdel efter stadsdel? Det är ju framför allt just i innerstaden som det nu kommer att bli dyrare med parkeringsplatser, och det är precis i de områdena som du steg för steg tar bort parkeringsplatser. Hur förklarar du detta utifrån den motivering som du precis hade?

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 150

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Parkeringslagstiftningen från 1957 är tydlig med att syftet med att införa taxor ska vara just att ordna trafiken och göra det lättare för dem som letar efter parkeringsplatser att hitta sådana. De styrmedel som man har, de vred som man har att vrida på, är efterfrågan, utbud och prissättningsmekanism. Utmaningen är att den som letar efter parkeringsplats inte bara vill hitta en parkeringsplats var som helst; ofta har man en målpunkt för sitt stopp. Man kanske ska hämta någonting som man har handlat. Man kanske ska lämna av någon. Man kanske ska besöka någon. Då är det viktigt att den plats man hittar befinner sig nära det slutmål man har. Därför skulle det inte räcka med att låt säga bygga garage i Norra Djurgårdsstaden eller under Armémuseum. Det skulle ändå inte vara en särskilt pricksäker åtgärd i jämförelse med att som här jobba med prismekanismen.

Anförande nr 151

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag ska fatta mig ganska kort. Syftet med taxeområdena är att ha ett styrmedel som också påverkar vilken typ av trafik vi får i områdena utifrån deras olika förutsättningar. I dagens område 1 och 2 har vi en särskild taxa för att vi vill att människor ska parkera kortare stunder. Syftet är att få ett flöde och ett omlopp. Använder styret detta styrmedel för slösaktigt kommer det att urvattnas. Vi ser därför en risk för att styrmedlet tappar sin funktion på grund av styrets allmänna motstånd mot bilen som färdmedel. Mot bakgrund av det yrkar jag avslag och hänvisar till den gemensamma reservationen från Kristdemokraterna och Moderaterna i kommunstyrelsen.

Anförande nr 152

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det blir allt svårare och dyrare att ta sig fram i Stockholm för dem som åker med kollektivtrafiken och dem som tar bilen. Det är bara att konstatera. Samtidigt som det är så att Region Stockholm har dragit in var sjätte buss och höjer avgiften gör man det nu jobbigare att ha bil. Det här gäller särskilt i innerstaden för båda dessa trafikslag. Det är ett slag mot de stockholmare som behöver röra sig och behöver medel för detta.

Det är uppenbart att detta är ett dråpslag mot dem som har och behöver ha bil i innerstaden. Först under den här mandatperioden var det avgifterna för besöksparkering som skulle höjas. Sedan var det boendeparkeringen i särskilt innerstaden som skulle bli dyrare. Nu är det 3 000 parkeringsplatser som ska göras om från taxeområde 2 till 1, och det innebär kraftiga ökningar just när det gäller besöksparkeringen. Det är alldeles uppenbart att det här kommer att slå mot dem som just behöver bilen.

Det är fullt rimligt att se över avgifter regelbundet. Det säger jag ingenting om. Men jag måste be om att sätta detta i ett sammanhang; det är just nu väldigt dyrt att leva i

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Stockholm, kanske särskilt just i Stockholms innerstad. Jag tänker på den tondövhet som det rödgröna styret har inför just detta. En fortsatt höjd kommunalskatt, fortsatta höjningar av SL-kortet, fortsatta höjningar av va-taxa och avfallstaxa, högre hyror, fortsatt höga priser och räntor – allt det här i sitt sammanhang gör att det blir särskilt tufft för dem som behöver få livspusslet att gå ihop.

Då tycker jag att det är magstarkt att man just nu från alla håll klämmer åt dem som har bil. Att säga att det här är en satsning som kommer att innebära att de får det enklare att hitta parkeringsplats går helt enkelt emot det sunda förnuftet. Att ta bort parkeringsplatser i varje givet läge samtidigt som man i varje givet läge höjer avgifterna för att parkera är helt enkelt inte någon form av reform för framkomligheten. Det är motsatsen. Låt oss kalla en spade för en spade!

Vi måste ge upp symbolpolitiska initiativ, exempelvis avstängda gator och miljözon klass 3 i city. Allt det här i ett sammanhang handlar om att det ska bli svårare att ta sig fram i Stockholm. Det är det som blir konsekvensen av beslut efter beslut efter beslut. Jag tycker att det är magstarkt, och det här borde hävas. Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 153

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Framkomlighetsstrategin slår fast att det är bättre om så många som möjligt om de kan väljer yteffektiva och kapacitetsstarka färdssätt som att gå, cykla och åka kollektivt. Men det finns vissa resor som kräver bil. Som sagt finns det en framtid för bilen även i framtidens Stockholm, men vi behöver tänka smart och hushålla med resursen yta. Det låter som att Moderaterna inte står bakom den här framkomlighetsstrategin längre; i stället handlar det om något slags allt åt alla-politik, och det går inte när det handlar om knappa utrymmen i stadsmiljön.

Du nämner framkomligheten för kollektivtrafiken, Dennis Wedin. Ett stort hinder för bussarna i innerstaden är dubbelparkerade bilar. De står där för att det är fullt på de andra platserna beroende på att vi inte har jobbat effektivt med prismekanismen. Vi behöver jobba smart och effektivt för att Stockholm ska fungera.

Anförande nr 154

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Man kan ta del av en fin symbol för det rödgröna styrets politik om man ställer sig vid Gamla stans tunnelbaneuppgång. Där fanns tidigare parkeringsplatser där boende kunde ställa sig, och torghandlare kunde bedriva verksamhet. Nu har det blivit dyrare att åka tunnelbana, och det är helt dött vid ytan, eftersom det inte längre finns någon torghandlare. När de boende skriver i ditt eget forum för digital dialog, Lars Strömgren, kommer det öronbedövande feedback: Vi vill ha våra parkeringsplatser tillbaka, för det måste gå att bo och leva även i Gamla stan!

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Detta är en fin symbol för hur du säger att du är för en levande stad men steg för steg gör det svårare för människor att ta sig fram. Det handlar om kollektivtrafiken och parkeringsplatserna, och när vi lägger fram förslag om exempelvis Östlig förbindelse för att trafiken ska gå förbi stan i stället för genom stan är du emot det också.

Anförande nr 155

A n d e r s L i n d m a n (SD): Det här förslaget är riktigt dåligt, tycker vi. Det ökar kostnaderna för redan hårt ansatta bilister. Det är en av många åtgärder i Miljöpartiets krig mot bilisterna i Stockholm, anser vi. Andra sådana är meningslösa miljözoner, avstängda gator, borttagande av parkeringsplatser, borttagande av olika vägfiler och så vidare. Allting är led i kriget mot bilismen. Det egentliga syftet här är budgetförstärkning, förstår man, inte alls ökad framkomlighet. Vill man öka framkomligheten kan man exempelvis bygga fler parkeringsplatser, ordna alla hålen i gatorna, fixa snöröjning och så vidare, men det är man inte det minsta intresserad av. Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 156

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande! Det finns få saker som är så känsloladdade som parkering. Gör man den minsta förändring blir det alltid protester, så även denna gång.

Som Lars Strömgren var inne på får vi som stad ta ut parkeringsavgifter enligt gällande lagstiftning för att ordna trafiken. Det är precis det som görs med den här ändringen, som innebär en justering av parkeringstaxeområdena. Syftet är att minska skillnaden mellan parkering på gatan och parkering i garage för att ordna trafiken och styra långtidsparkeringen bort från gatan. I innerstaden måste vi komma ihåg att det finns god tillgång till garage. Det är intressant att partier på högerkanten som vanligtvis förespråkar marknadslösningar motsätter sig den här förändringen, som gör att priset för parkering på gatan bättre motsvarar marknadspriset, vilket är mycket högre i parkeringsgaragen.

Vi i denna majoritet ser ett allmänt behov av att se över taxeområdena i Stockholm. På det sättet ordnar vi trafiken och skapar en trevligare stadsmiljö för stockholmarna. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 157

S a r a S v a n s t r ö m (L): Ordförande och fullmäktige! Trängselavgifter och parkeringsavgifter är två viktiga verktyg som man kan använda för att dels öka tillgängligheten och framkomligheten i en tätbebyggd stad, dels nå stadens klimatmål. Vi har redan varit inne på denna diskussion här, men det är klart att vårt utrymme är begränsat i en stad som Stockholm. Om vi har ett begränsat utrymme och man tycker att marknadsekonomi är ett rätt bra ekonomiskt system är det fullt rimligt att man också

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

använder denna typ av ekonomiska styrmedel, där man prissätter sådant som det är stor efterfrågan på. Därför tycker vi i Liberalerna att det är bra att man ser över besöksparkeringen i parkeringstaxeområde 1 och 2. Det är också ett område som är extremt väl kollektivtrafikförsörjt. Förändringen påverkar inte heller eventuella boende och deras avgifter för boendeparkering.

Men med det sagt är det viktigt att staden inte upprepar samma misstag som man gjort de senaste åren, nu senast i Gamla stan, när man gör parkeringsförändringar. Här måste vi bli mycket bättre på att informera och kanske framför allt på att vara ute i god tid. Det räcker inte att vi bara byter ut våra skyltar för att visa de nya avgifterna. Det är även viktigt att vi följer upp de här förändringarna för att vi ska få de önskade effekterna. För dem som verkligen behöver parkeringsplatser ska det finnas tillgängliga parkeringsplatser. Vi måste också se hur det här påverkar till exempel ur ett tidsbegränsningsperspektiv när det gäller parkeringsplatserna. Detta kommer Liberalerna definitivt att följa upp inför framtida förändringar för att se hur det har påverkat. Med det vill jag yrka bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 158

Ulf Walter (S): Ordförande! Det är viktigt att stadens parkeringspolitik används för att underlätta för stockholmarna. I dag finns det sällan behov av att ta bilen in till stan dagtid. Alla kontor och affärer i city går att nå genom att åka kollektivt, vare sig man ska ta sig in till stan från Rågsved eller från Danderyd. De här resorna ska i regel inte göras med personbil. Däremot finns det nödvändiga transporter, som varuleveranser och hantverkarresor, som behöver komma fram till city. Det gäller också möjligtvis de gånger då vi – ni och jag här i salen – behöver ta personbilen in till stan för att hämta någonting tungt. Då är det viktigt att den här nödvändiga transporten fort hittar plats för angöring eller parkering.

När taxeområdena nu utvidgas blir det förvisso dyrare att stå kort tid. Det förväntas dock leda till färre eller möjligen ändrade transporter till city och inom staden. Det positiva är att värdefull tid sparas för såväl företagare som samhället i övrigt. Framför allt är det här en rättvis förändring. Den omställning av staden som ska ske får inte leda till att bara de rika har möjligheter. Den viktiga rätten till boendeparkering rörs inte, och den avgiften höjs inte. Boendeparkering i staden skapar nämligen en möjlighet för de stockholmare som inte äger en bostadsrätt med subventionerat garage eller en gratis villauppfart att ändå ha tillgång till bil. Den nu föreslagna utökningen av taxezonerna medför att stockholmare med boendeparkering kan få bättre förutsättningar att hitta en ledig plats, detta alltså med minskad söktid.

Även om korttidsparkeringen blir dyrare kan vi därför även i annat avseende vänta oss en minskad kostnad såväl för samhället som för den enskilda. Färre fordon och minskat söktryck innebär även en mindre klimat- och miljöpåverkan. Vi kommer nu ännu

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

närmare stadens luftkvalitetsmål och ambition om en minskad trafik. Därför hoppas jag att ni bifaller kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 159

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Ulf Walther inledde med att säga att man genom kollektivtrafiken kan ta sig överallt. Men det är ju ett av de trafikslag som ni har gjort det dyrare att använda, Ulf Walther. Det är det här som inte går ihop. Den ena handen höjer avgifterna. Den andra handen höjer också avgifterna. Oavsett trafikslag blir det svårare att ta sig fram i Stockholm. Ni gör det dyrare i ett läge när det redan är dyrt att vara stockholmare.

Jag såg inte på någon valaffisch från Socialdemokraterna att man skulle höja parkeringsavgifterna, göra det dyrare att använda kollektivtrafiken, ta bort parkeringsplatser och sedan hävda att det kommer att bli enklare att hitta parkeringsplats. Det var ingen som hörde en socialdemokrat säga det i valrörelsen.

Det ska bli spännande nu när Stockholms ringled ska fullföljas och vi ska bygga Östlig förbindelse. Då undrar jag: Kommer vi att kunna lita på Socialdemokraterna i detta, eller kommer ni att svika stockholmarna även där?

Anförande nr 160

U l f W a l t h e r (S): Jag tackar för frågan. Borgarrådet Wedin vill prata om SL-politiken här. Jag får nog hänvisa till kamraterna i regionen för den diskussionen; den tar vi inte här.

Inte heller handlar just det här ärendet om att ta bort parkeringsplatser. Det här ärendet handlar om att utöka en taxezon efter att man inte rört zonerna på över tio års tid. Vi tror att det kommer att förenkla för stockholmarna, inte minst boende, att hitta lediga parkeringsplatser.

Jag undrar lite: Vad är det för trafik som Dennis Wedin värnar så mycket om? Vilken onödig trafik är det du vill se mer av, Wedin? Är det fler direktörsresor in till kontoret i city du vill ha? Det hade jag velat få svar på, men borgarrådet Wedin har tyvärr ingen ytterligare replik.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

§ 22 Motion om att rädda Rissneskogen från exploatering

Anförande nr 161

A n d e r s E d i n (SD): Fru ordförande! Jag hade skrivit en lång text för mitt anförande, men jag hoppar över den. Jag vill bara säga att vi sverigedemokrater instämmer i att området inte ska exploateras mer. Vi tycker att Rissneskogen är bra som den är. Med det vill vi yrka bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 162

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det här är en väldigt central fråga för många lokalt i Järva och västerort. Den handlar i grunden om att vi måste börja bygga som stockholmarna vill att Stockholm ska utvecklas. Det finns faktiskt väldigt få stockholmare som i grunden skulle välkomna och rösta för att grönytorna ska bort. Men konstigt nog har vi så höga volymmål och ett så märkligt bostadsfokus att vi ibland glömmar bort vad som är viktigt i den här staden, där vi faktiskt ska andas och som vi faktiskt ska bevara.

De gröna ytorna är viktiga, och det är viktigt att vi behåller stadens unika karaktär och skönhet. Rissneskogen är ett exempel på detta. Jag tänker också på Herrängsskogen och Karl Bondes skog i Hässelby. Det finns flera exempel på att Moderaterna tar fajten för grönytor som vi märker är lokalt viktiga.

Jag måste också påpeka att jag i en tidigare debatt där vi pratade om markanvisningar slog fast att vi har en strategi som är beslutad blocköverskridande om att trädgårds-, villa- och småhusområden ska värnas bättre än i dag. Även kulturhistoriskt viktiga stadsbyggnadskaraktärer måste bevaras. Det tycker jag också är någonting att slå vakt om, även i det här området, som exempelvis berörs av sådan bebyggelse.

Det har under processens gång gjorts olika utspel som skapat oklarhet om hur det här faktiskt ska gå till. I Dagens Nyheter kunde vi läsa att man ska bygga ihop Rinkeby och Bromsten med 1 000 nya bostäder. Man har viftat med siffror fram och tillbaka. Detta pekar på att man har haft en exploateringsiver i stället för att se till att bevarandet ligger i centrum.

Det finns mycket positivt att utveckla i Järva, och det är sannerligen viktigt att vi har fokus på att skapa bättre boendemiljöer. Men här är det så att vi bygger in en onödig konflikt på denna plats. Det är en ovarsam exploatering. Från Moderaternas håll slår vi fast att det här är en av de grönytor som vi vill bevara. Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 163

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Jag missade inledningen av Dennis Wedins anförande. Jag vet inte om det kom några attacker eller så. Men jag ska besvara det som jag uppfattade.

Nej, det ska inte byggas ihop på det sättet, men kopplingarna ska stärkas. Det är ändå en viss skillnad på att bygga ihop och att stärka kopplingarna. Ja, det kommer att bli vissa intrång i Rissneskogen, men det kommer inte på något sätt att vara så som i de tidigare planerna. Här är det ett betydligt mer varsamt tänk. Det är också mer genomtänkt. De mer skyddsvärda delarna där uppe på höjden och så vidare kommer såklart inte att beröras. Det kommer inte heller att vara några bilvägar som dundrar igenom. Däremot stärker man gång- och cykelkopplingarna, vilket är viktigt.

Jag tänkte kolla lite hur Moderaterna ser på arbetet med biotopskyddsområden, som vi satsar mycket på i majoriteten. De kan ses lite som en form av miniaturresevat i en typ av områden som man kan bedöma har vissa värden. Vi får se om Rissneskogen någon gång i framtiden kommer dit. Vi är inte riktigt där än. Hur ser ni på biotopskyddsområden?

Anförande nr 164

Borgarrådet W e d i n (M): Vi är för ett bevarande. Om det nu är det som Martin Hansson nämner som skulle krävas för att blocköverskridande kunna gå fram med att bevara Herrängsskogen, Karl Bondes skog eller för den delen Rissneskogen ser vi det som något positivt. Vi föreslår nu ett lokalt naturreservat.

Jag tycker att det som man går fram med går emot det som vi under förra mandatperioden gick fram med inom den grönblå majoriteten, med varsam stadsutveckling och naturskydd. Vi avbröt arbetet med att bebygga Rissneskogen och Spångadalen och satte därmed stopp för planerna på den skövling som nu ändå kommer att genomföras. Jag förstår absolut Martin Hansson när han säger att det här inte handlar om hela Rissneskogen, men vi menar att det ändå innebär ett för stort intrång i den omtyckta grönyta som finns. Det är faktiskt så att det har varit hög retorik från Socialdemokraterna om att man just ska bygga ihop och att det är det som ligger i fokus. Det verkar vara i alla fall deras driv och fokus i detta.

Anförande nr 165

E l v i r K a z i n i c (S): Ordförande! Vi står inför en av vår tids mest akuta utmaningar: trångboddhet i Stockholm. Det är inte bara ett individuellt problem för dem som drabbas. Det påverkar hela vår stad, våra skolor och vår gemenskap. I skolorna beskriver lärare hur trångboddhet påverkar barnens lärande och välmående. Det är en situation som vi inte kan blunda för.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Låt oss vara tydliga. Vad det handlar om när det gäller den här motionen är inte att motarbeta utveckling eller ifrågasätta Rissneskogen. Det handlar om en stor revision för vår stad. Vill vi ha en segregerad och splittrad stad eller ett sammanhållet och inkluderande Stockholm där alla har en plats? Vi socialdemokrater bygger en stad som förenar. Vi vill skapa flerfamiljshus och villor som integreras med varandra, vilket ger en mångfald av boendeformer. Det handlar om att skapa levande kvarter, där människor av olika bakgrund kan mötas, trivas och växa tillsammans, och en stad där barn kan leka i trygga miljöer, där vuxna kan jobba och bidra till samhället och där äldre kan känna sig delaktiga och värdefulla. Ett av målen med Fokus Järva är att människor ska kunna bo kvar i exempelvis Rinkeby även när de bildar familjer. Därför kommer vi också att bygga lägenheter med flera rum samt radhus.

Syftet med att inrätta ett naturreservat är att säkerställa att naturvärdena bevaras för all framtid. Men vad gäller Rissneskogen kan naturvärdena säkerställas bara genom att staden är markägare och har planmonopolet. I Rissneskogen finns ett flertal fornlämningar. Vid inrättande av ett naturreservat skulle skötsel inte kunna ske av gravfältet och andra fornminnen, då de insatser som behövs för att värna fornminnena inte får genomföras i naturreservat. Vi måste värna om vår natur och kultur. Rissneskogen och dess kulturminnen är en viktig del av vår historia. Vi ska skydda dessa värden. Men det utesluter inte att vi kan bygga och utveckla området på ett hållbart sätt. Det handlar om balans – att kunna vårda miljön samtidigt som vi möter bostadsbehovet.

Låt oss tillsammans forma en stad som inkluderar, inte isolerar, en stad där vi bygger för framtiden och skapar hållbara lösningar som gynnar alla invånare. Låt oss stå enade i vårt mål att skapa ett sammanhållet Stockholm där inga lämnas utanför. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 166

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande och fullmäktige! Jag börjar se ett mönster i Moderaternas miljöengagemang. Så fort den rödgröna majoriteten aviserar att den planerar stadsutveckling blir Moderaterna plötsligt miljövänner. Men när man läser vidare ser man att detta ändå snarare handlar om oron för villaområdet Bromsten, som enligt Moderaterna absolut inte ska ha något samröre med Rinkeby på andra sidan skogen. Moderaterna vill helt enkelt inte använda stadsbyggnaden som ett verktyg mot segregationen.

När det gäller den här skogen säger miljöförvaltningen, som har väldigt bra koll på naturvärdena i hela Stockholm, att den inte är prioriterad för naturreservat. Naturvärdena är faktiskt inte så höga här. Det finns dock ett mindre område med höga naturvärden, och självklart kommer den rödgröna majoriteten inte att bygga någonting där.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Våra planer, som ingår i Fokus Järva, är i sin linda. Vi har inte ens antagit något startpm i stadsbyggnadsnämnden. Allting är väldigt öppet kring den här exploateringen, som gäller för bara en del av skogen. Men jag kan lova att den inte innebär någon skövling av skogen eller några bilvägar genom skogen mellan Bromsten och Rinkeby. Däremot handlar det om att skapa och behålla gemensamma målpunkter som för samman områdena, få till välbehövliga bostäder och öka tryggheten. Den här skogen har varit väldigt otrygg. Det har skjutits människor där. Därför är det viktigt att vi gör allt vi kan för att bygga bort otryggheten och bygga samman stadsdelarna. Naturvärdena i skogen ska bevaras.

När det gäller bevarande av naturvärden har vi i denna majoritet fem naturreservat i olika utredningsfaser. Vi har också fem utredda biotopskyddsområden, och vi ska utreda ytterligare fem biotopskyddsområden. Jag undrar vad Moderaterna har för förslag för skydd av natur.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 167

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Fru ordförande! Dennis Wedin anknöt till den tidigare diskussionen, vilket även jag skulle vilja göra. Vi pratade om förutsägbarheten. Ett av de bästa dokumenten för att säkra förutsägbarheten är den översiktsplan som vi ska omarbeta 2025. Jag tycker att vi när vi diskuterar byggprojekt alltför sällan gör det med utgångspunkt i vad vi har kommit överens om. Fördelen med att utgå från vad vi har kommit överens om är att vi just skapar den förutsägbarhet som gör att vi får utveckling.

Vad säger då översiktsplanen? Jo, den har fyra mål. Det ska vara en växande stad, en sammanhängande stad, en god offentlig miljö samt en klimatsmart och tålig stad. Precis de här sakerna lyfts i inläggen från Elvir, Maria och så vidare.

Vad gäller det här området, södra Järva, finns det få områden i Stockholm som har så stora barriäreffekter. Ulvsundavägen och Enköpingsvägen skär sönder det nät som vi faktiskt behöver bygga om vi ska få en sammanhängande stad. Ändå har vi gjort en hel del. Vi har gjort Rinkebyterrassen och Tenstaterrassen. Vi höll under sommaren på med Järvaporten. Vi har arbetat med tvärbanan och med broarna mellan Rissne och Ursvik och mellan Ursvik och Rinkeby. Den som står där och tittar på hur man härigenom med cykel- och gångvägar och möjlighet till busstrafik faktiskt bygger ihop stadsdelarna måste inse att det här är ett projekt som gör just det som översiktsplanen säger. Det tar hänsyn till att staden växer. Det blir en sammanhängande stad med god offentlig miljö och en klimatsmart och tålig stad. Vi tar hänsyn till de olika delarna.

Det är i ljuset av det vi måste se det här projektet. Det finns de som lokalt kritiserar det, och detta är rimligt. Det är absolut ett legitimt särintresse, ett mycket viktigt sådant. Men om politiken blir en fråga om att fundera på vilken skog eller dunge man

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

ska försvara vid vilket tillfälle och vad som politiskt lönar sig får vi inte någon förutsägbarhet. Då får vi inte den stad och den stadsutveckling som vi faktiskt önskar. Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 168

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det här är väl ett fint exempel på hurdant resultatet blir när man samarbetar med Socialdemokraterna. I en grönblå kontext kom vi fram till att det inte skulle fram några byggprojekt här, men nu är det precis så det blir. Du beskriver själv precis vilken Socialdemokraternas utgångspunkt är, Anders Göransson: Man ska bygga ihop stadsdelarna. Men det finns inte alltid ett egenvärde i att bygga ihop stadsdelar. Det är viktigt att man tar hänsyn till stadens unika karaktärer, även på stadsdelsnivå. Jag förstår precis ditt perspektiv – i varje givet läge ska det fram bostäder. Det är precis så ni jobbar. Det var så det blev med Herrängsskogen – man satt och bordlade en fråga över sex gånger i exploateringsnämnden för att ni försökte forcera fram någonting från Socialdemokraterna. Det är så här det blir när man samarbetar med Socialdemokraterna – det blir färre grönytor.

Anförande nr 169

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Jag är förvånad – Moderaterna är alltså inte för en sammanhängande stad längre. Ni har släppt det mål som vi kom överens om i översiktsplanen. Varför vet jag inte. Vad var det som avgjorde – åt vilket håll vinden blåser, ”flavour of the month”? Hur ska någon vilja bygga i en stad när man inte vet vad Dennis Wedin tycker nästa månad? Jag ställer mig oerhört tvivlande till hur det blir med förutsägbarheten i stadsutvecklingen då.

Som sagt är det två städer. Det är ett antal olika områden som vi behöver bygga ihop. Se det som en helhet! Isolera inte det här till en enskild fråga! Det är politikens uppgift att se till allmänintresset. Det tycker jag att Moderaterna misslyckas med att göra i det här fallet.

Anförande nr 170

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Fru ordförande! Det kan vara värt att tydliggöra Liberalernas linje i denna fråga. Vi vill också bevara Rissneskogen och grönområdet mellan Rinkeby och Bromsten. Det är ett grönområde som används mycket. Där finns koloniträdgårdar. Själva Rissneskogen är ett underbart ställe för många förskolor som är där men också för familjer som går ut på helgerna. Vi har inte för mycket av grönområden i den här delen av staden. Det är snarare så att de här grönområdena är Järvas tillgång. Det är delvis därför folk flyttar dit. De som bor i Järva har inte valt att bosätta sig i innerstaden. Man vill helt enkelt ha mer grönt.

Till Socialdemokraterna vill jag säga att det inte är första gången ni föreslår det här. Det var uppe sist ni styrde också. Då kallades det Spångadalen. Vi hanterade det under

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

vårt styre och gjorde en väl grundad avvägning, tycker jag. Vi kom fram till att vi behåller projektet Bromstensgluggen, bygger där, bygger samman och får en mur mot Ulvsundavägen, som inte är så trevlig, men ser till att Rissneskogen och grönområdet behålls.

Det här är inte ett bra integrationsprojekt. Om ni vill satsa på integration, satsa då på Spånga IP! Lägga en massa pengar på att bygga upp den till en mötesplats för människor från olika delar av fältet! Det skulle få bättre effekt än att bygga bort allt grönområde. Dessutom går projektet stick i stäv med vår skyfallsstrategi; området ligger mitt i en sänka, så det kommer att bli alldeles för mycket vatten där.

Anförande nr 171

Borgarrådet Lindblom (V): Ordförande! Jag kan inte låta bli att ge mig in i den här debatten. Jag tycker att man som politiker får ta ansvar för vad det är man säger i talarstolen och vilka bilder det är man sprider. Är det någon i den här salen som föreslår att Rissneskogen ska skövlas? Nej, det är det inte. Det här handlar om att ta ett helhetsgrepp om ett område. Man har just den här områdesplaneringen som vi diskuterade när vi hade debatten om markanvisningspolicyn.

Vi tittar på hur området i sin helhet kan utvecklas. Man bevarar gröna värden som är oerhört viktiga för Järvaborna. Det är verkligen därför man har valt området, med närheten till Järvafältet och grönskan runt hörnet. Men som Moderaterna själva skriver i sin reservation: ”I en växande stad är bostadsbyggande ett högt prioriterat mål. Men det är ännu viktigare att bygga fler bostäder som stockholmarna efterfrågar: större lägenheter, radhus och ägda boenden.” Det är ju precis det vi ska göra. Vi ska också se till att tillgängliggöra och stärka värdena i Rissneskogen men även ta ett helhetsgrepp kring Knutby bollplan, som är en klenod i Järva men inte till exempel når upp till kraven för seriespel. Hur kan vi utveckla Knutby bollplan? Hur kan vi göra Rissneskogen tryggare?

Jag är uppvuxen i det här området. Jag hade otroligt många kompisar som bodde i angränsning till den här skogen. Det är inte ett superkul område på kvällarna, kompisar. Det säljs droger. Det har varit avrättningar. Kom igen! Det här handlar just om att förstärka kvaliteterna men också tillföra värden som saknas i dagsläget, till exempel fler radhus, ägt boende och lägenheter med många rum, och samtidigt se hur vi kan göra de här värdena ännu mer tillgängliga och trygga. Det gäller till exempel det gröna och idrotten. Vi tar alltså det helhetsgrepp som efterfrågas.

Helt ärligt: Ska man verkligen börja prata om att skövla villaområden? Ni vet att den här skogen är ganska stor. Man kan jobba i utkanten för att på så sätt göra till exempel promenaden till och från Knutby bollplan lite tryggare för en unge som ska gå hem sent på kvällen. Man kan göra någonting åt den oerhört otrygga passagen och gångvägen, där det sker öppen drog försäljning. Det här är en unik möjlighet att tillföra

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

till exempel fler radhus till södra Järva. Jag har jättesvårt att förstå varför Moderaterna motsätter sig det.

Anförande nr 172

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Nu finns det ju inget konkret förslag från er ännu, Clara Lindblom. Det vi har att titta på är det förslag som ni lade fram för runt tio år sedan. Då var det en stor väg som skar av en rejäl bit av Rissneskogen, och som jag minns det fanns det inte några radhus alls i planen. Det som du beskriver låter ju som guld och gröna skogar, men kan det bli verklighet? När får vi se ett sådant förslag?

Anförande nr 173

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Tanken är att jobba på ett annorlunda sätt än man gjorde under tidigare mandatperioder, då man ofta jobbade med frimärksplanering och så vidare. Nu tar vi genom Fokus Järva ett helhetsgrepp, så att man kan titta på vad hela Spånga-Järva behöver. Jag skulle till exempel jättegärna vilja förlänga Sörgården med fler radhus. Jag tror inte att högre bebyggelse lämpar sig runt exempelvis Spånga kyrka. Jag tror att Spånga kyrkväg är en underutnyttjad länk mellan Tensta och Spånga. Jag tycker absolut att vi ska jobba med Spånga IP. Jag tycker absolut att man ska titta på hur man kan se till att få in Hjulsta bättre. Oj, vilken isolerad stadsdel!

Vad gäller södra Järva mellan Rinkeby och Bromsten finns det en unik möjlighet att tillföra till exempel radhus och ägt boende. Vi behöver fler hyresrätter på Järva också, för det är väl det som många faktiskt har möjlighet att efterfråga. Vi behöver också jobba med Knutby bollplan. Men låt oss innan vi tar till stora brösttoner invänta den strukturskiss som exploateringskontoret skriver om, så att vi har någonting konkret att förhålla oss till. Snälla, skräm inte upp folk i onödan!

Anförande nr 174

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Att människor misstror det rödgröna styret beror på att det finns anledning att misstro det rödgröna styret. Det handlar om hur man utvecklar Stockholm. Det var uppenbart redan i valrörelsen att Socialdemokraterna ville bygga ihop i det här fallet Spånga med Rinkeby. Det är det som är intentionen, och vi har Karin Wanngårds ord på det: Vi ska bygga ihop Rinkeby och Bromsten. Det blir cirka 1 000 nya bostäder. Oj, vad konstigt att någon tror att vi ska prioritera ovarsam exploatering! Ja, det var väl precis det som var löftet, och de andra partierna följer tyvärr efter nu. Det är särskilt anmärkningsvärt kopplat till att vi faktiskt tog ansvar i det grönblå samarbetet för att säkerställa att det här inte skulle fram. Här är det alltså Moderaterna som är stringenta. Jag har full förståelse för att ni verkligen har suttit och försökt hålla emot mot Socialdemokraterna. Men ni har inte lyckats.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Hela den här ytan ingår exempelvis i ett ESBO. Det är ett känsligt område. Man får nu höra att det skulle vara otryggt på den här platsen. Ja, men då har vi ju faktiskt att göra med ett styre som inte prioriterar trygghetsåtgärder. Fram med de ordningsvakter som ni har avskedat och samla dem med utgångspunkt i Rissneskogen, så kan vi börja där! Men det finns det inte intresse för.

När det gäller bostadsbyggandet har vi 177 000 bostäder i olika exploateringsprojekt, varav 53 000 i projekt med genomförandebeslut. Det är väldigt mycket som faktiskt är på gång för genomförande i Stockholm nu och som det är mer rimligt att prata om. Men här är det så att man ska försöka forcera fram någonting i politiskt syfte från framför allt Socialdemokraterna. Man tog fram någonting som är ovarsamt och som inte är rimligt, framför allt sett utifrån vår utgångspunkt. Vi har varit tydliga med det här från början.

Det är snarare så att vi nu har en talande diskussion om hur vi borde ställa om. Det har att göra med beslutet vi tog om markanvisningar tidigare. Vi ska sluta ta på oss projekt som är orimliga och inte har långsiktighet. Det här är inte långsiktigt. Här har man snarare sagt till byggaktörerna: Så länge ni slänger på någonting om att bygga i södra Järva kommer ni att kunna få markanvisningar på andra platser! Det är så ni styr in i ett icke ansvarsfullt sätt att utveckla Stockholm. Det säger vi nej till. Vi vill rädda Rissneskogen.

Anförande nr 175

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Nu är minnet väldigt kort, Dennis Wedin. Anders Österberg presenterade de här planerna väldigt tydligt i januari i år i tidningen Mitt i. Ni vet ju vad det är som är presenterat. Vi pratar om restauranger, radhus, torg och Nordens bästa lekplats. Grönområdena ska bevaras betydligt mer än i det tidigare förslag som låg på bordet och som var väldigt olyckligt. Det är inte samma förslag, Dennis, och ni vet om det, för vi har gått ut och presenterat det här. Ni vet ju vilka delar det är som eventuellt skulle kunna bli berörda i kanten. Jag tycker att Clara Lindblom sammanfattade väldigt väl både vad visionen är och hur det här förslaget skiljer sig från de tidigare förslagen. Även om inte planerna är utformade i detalj – det återstår såklart – vet ni vilka de stora dragen är. Det är inte som du eller Åsa just beskrev.

Anförande nr 176

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! För att inte upprepa mig för mycket: De stora dragen är tillräckliga för oss – vi vill bevara Rissneskogen. Vi säger nej till detta. Det är långsiktigt rimligare att stänga den dörren i stället för att öppna den, som ni nu har gjort, Martin Hansson. Jag vet att det gjordes motvilligt från er sida, men säg det då! Var ärliga med det!

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 177

Borgarrådet **L i n d b l o m** (V): Vi hade väldigt trevliga diskussioner, vill jag minnas, när bland annat Martin Hansson var med. Ordningsvakter som patrullerar i Rissneskogen var något nytt. Förmodligen är det inte särskilt kostnadseffektivt. Hur som helst tycker jag i den här frågan att man kan vänta tills det faktiskt finns en strukturskiss att diskutera.

Sedan vill jag ta upp en sak som på riktigt oroar mig, Dennis Wedin, nämligen att Moderaterna i Stockholm har slagit in på en byggkritisk väg. Detta löper faktiskt på riktigt risk att bli ett hot mot Stockholms utveckling, tillväxt och jobb och mer än så. Jag har suttit i exploateringsnämnden till och från sedan 2009. Det har alltid funnits samförstånd, inte minst mellan de två största partierna, om att det är viktigt med en hög takt i bostadsbyggandet. Men nu är det andra stämningar ni piskar upp i mediala utspel. Akta dig så att du inte nu i opposition backar in i ett hörn! Du kommer att få väldigt stora problem att hantera det den dag du kommer i majoritet. Utan bostadsbyggande – genomtänkt, absolut – stannar Stockholm. Akta dig, Dennis!

Anförande nr 178

Borgarrådet **W e d i n** (M): Ordförande! Det är glädjande att Clara Lindblom har noterat en ny riktning för Moderaternas bostadspolitik. Vi har slagit in på en ny riktning därför att vi märkt att det blivit för stora volymmål. De stora volymmålen innebar att vi inte byggde som stockholmarna faktiskt vill bo eller som stockholmarna vill att Stockholm ska utvecklas.

Du var själv inne på att småhus, stadsradhus, större lägenheter och annat är sådant som ni är glada för att ni nu får fram i den här enskilda sakfrågan. Då säger vi att felet är att den här platsen är olämplig att bygga på. Vi vill bevara grönytor, exempelvis i ytterstadsområden, vilket jag nämnt flera exempel på. Uppenbarligen innebar våra tunga volymmål att vi bara byggde mindre lägenheter. Det är ju ett exempel på hur vi i den här staden hade ett styrningsproblem som resulterade i att vi stod här i talarstolen och bara krigade om vem som skulle bygga mest. Det var ohållbart. Så ska Stockholm inte utvecklas.

Anförande nr 179

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag sa väldigt mycket i min replik till Dennis Wedin senast, men jag vill återigen understryka att det här inte är samma planer som var uppe sist. Jag kommer nu att läsa innantill från Mitt i, inklusive citat från Anders Österberg. Det kan bli kul att läsa upp dem. Lyssna nu, Dennis, så att du verkligen hör!

”– Skillnaden är att vi nu har en stor ödmjukhet för området. Vi kommer ha fler dialoger med människor som är aktiva här kring hur utformningen kommer ske, hur behoven ser ut. Det är viktigt att låta det ta tid och inkludera invånarna i processen, man ska ha chans att påverka och tycka till, säger Anders Österberg. Populära

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Rissneskogen kommer, till skillnad från vad som varit aktuellt i tidigare planer, att bevaras i största möjliga mån. – Det är en bit av norra skogen som tas bort. Saker av högt naturvärde och fornminnen kommer att bevaras. Vi har dock som mål att bygga en gång- och cykelväg genom skogen, för att koppla ihop områdena ordentligt.”

Den informationen har ni och medborgarna fått. Försök inte att förvanska detta till något som det inte är!

Anförande nr 180

Borgarrådet W e d i n (M): Jag blir provocerad om vi ska stå här och prata om vad Anders Österberg har sagt, framför allt när han sitter belåten på sin plats här i rådssalen och inte behöver säga någonting under diskussionen.

Jag säger inte emot det du säger nu, Martin Hansson. Det är ni som beskriver ert förslag, och jag säger inte emot det som du beskriver. Vad jag säger är att jag är emot det förslag som ni därmed har presenterat.

Jag kan också konstatera att det här är någonting som jag tvingade fram besked om. Ni gav nämligen olika besked. Detta var ett förtydligande som Anders Österberg behövde göra kopplat till att oppositionen var väldigt kritisk till de övergripande planerna på att bygga ihop Spånga och Rinkeby med 1 000 bostäder. Det har varit en konstig och ansvarslös process hittills.

Som jag beskrev är det också fel när ni säger till byggaktörer att de för att få markanvisningar i Stockholm ska lägga på någonting i det här området: Släng på någonting i södra Järva – då kommer ni att få okej på annat! Så ska man inte utveckla Stockholm. Var varsam nu! Släpp inte sargen i den här frågan! Håll emot mot Socialdemokraternas iver!

Anförande nr 181

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ett förtydligande har som sagt gjorts. Det är lite olyckligt att ni i Moderaterna har en tendens att hela tiden underblåsa det som ni anser gynnar just er sida av saken. Men det har gjorts ett förtydligande, och då är det detta som gäller. Jag upprepade nu också det förtydligandet.

Men jag vill gå tillbaka till själva sakfrågan i motionen om arbetet med naturreservat och biotopskyddsområden. Man har tittat på möjligheterna för Rissneskogen. Rissneskogen är inte där än, och det beror delvis på att vi har många andra områden. Vi utreder just nu tio olika biotopskyddsområden som ska inrättas under mandatperioden i Stockholm utöver naturreservaten. Vad gäller Rissneskogen bedöms det för närvarande att naturvärdena inte riktigt når upp till detta. Men det är möjligt att de kanske gör det i framtiden när man har tittat på det här projektet och sett hur det utvecklas och vilka värden i Rissneskogen som kommer att vara kvar. Kanske när

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

området upp till att kunna bli ett biotopskyddsområde i nästa omgång. Det återstår att se när utredningarna har gjorts.

Anförande nr 182

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Ordförande! Efter det här inlägget ska jag stänga kiosken för i dag. Men jag blir väldigt konfunderad. Om man anser att det under flera års tid har varit alldeles för mycket fokus på kvantitativa mål och enbart små lägenheter kan inte alternativet nu vara att inte bygga alls. Men det är där Moderaterna hamnar. Det vi står och diskuterar här är hur vi ska tillföra boendetyper som stockholmarna efterfrågar och som behövs i det här området, exempelvis radhus. Det är det vi står och pratar om. Men ni i Moderaterna är egentligen inte ute efter att bygga sådant som stockholmarna efterfrågar. Det som ni är ute efter är ju att hitta varenda möjlighet att komma fram med byggkritik, speciellt om byggandet ska ske i närheten av ett villaområde.

Det är väldigt många i södra Järva som skulle vilja bo i radhus – hyrt radhus eller ägt radhus. Det finns behov av en massa olika saker, och det är precis det vi pratar om just nu. Ni säger att det nu ska vara fokus på kvalitet och att man ska tillföra sådant som saknas. Men i varje förekommande fall när vi försöker göra just det är ni emot projektet. Någonstans tror jag återigen att Moderaterna kommer att få problem. Det är inte någonting som bara jag står och säger, utan det är någonting som även uppmärksammas av branschen. Stockholm behöver växa. Stockholm behöver fler bostäder. Stockholm behöver det för sin utveckling och sin tillväxt, för vi har akut bostadsbrist.

Nu tar vi ett helhetsgrepp. Vi tar ett helhetsgrepp från grunden. Vi ska jobba utifrån en strukturskiss och inte bara direkt på markanvisningar. Vi tittar just på vad det är området behöver och vad stockholmarna behöver. Vi tittar på hur vi ska se till att värna de gröna värdena, som många på Järva vill ha, stärka de mötespunkter som finns, som till exempel Knutby bollplan, och tillföra underrepresenterade boendeformer. Men inte ens det duger för Moderaterna.

Jag har suttit i exploateringsnämnden sedan 2009. Det skulle vara väldigt kul att någon gång höra er säga: Hurra, låt oss bygga fler bostäder! Det hör jag väldigt sällan från Moderaterna, och det kommer att försätta den här staden i problem om ni någon gång kommer tillbaka till makten. Stockholm behöver sitt bostadsbyggande, genomtänkt och planerat. Ni kan inte göra som ni gör i dag: säga ja till fler radhus och fler boendetyper i allmänhet men sedan ändå bara säga nej, nej, nej, nej och nej. Vi kommer att hamna i problem då, Dennis Wedin.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

§ 23 Motion om friköp av tomträtter

Anförande nr 183

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det här gäller en motion om ett viktigt ämne. Moderaterna kämpar kreativt för att stärka äganderätten via friköp av tomträtter och vill hitta lösningar för detta. Trots de förändringar som vi gjorde av friköpsnivåerna under förra mandatperioden är det ekonomiskt utmanande för såväl bostadsrättsföreningar som enskilda att friköpa sina tomträtter. Vi menar därför att Stockholms stad bör utreda alternativa sätt att friköpa tomträtter.

Över tid har det här systemet lett till att det blivit dyrare och dyrare att friköpa en tomträtt från Stockholms stad. Under förra mandatperioden gjorde vi insteg i detta och försökte underlätta, samtidigt som vi såklart också slog vakt om att inte subventionera människors friköp. Vi stärkte möjligheten, och det var ett viktigt steg i rätt riktning. Men vi måste göra mer.

Att hitta en möjlighet att införa en hyrköpsmodell för friköp av tomträtter skulle kunna vara ett viktigt steg för att möjliggöra för fler stockholmare att äga sina bostäder. Samtidigt säkerställer vi stadens gemensamma tillgångar; vi subventionerar inte stadens mark. Vi ser att det här skulle kunna vara rätt väg framåt. Det handlar i princip om att kunna amortera över några år vid friköp i stället för att göra det över bara ett år.

Därför tycker jag att det blir konstigt när man i svaret i det här fallet hänvisar till EU:s statsstödsregler och pratar om kommunallagens föreskrifter. Vårt förslag handlar alltså inte om att staden skulle agera bank utan om att se över möjligheterna till en avbetalningsmodell.

I staden finns det över 4 000 småhustomträtter och ett stort antal bostadsrättsföreningar med tomträtter. Det är årligen ett väldigt litet antal friköp som sker. Det här vore ett sätt att kunna skapa en långsiktighet. Staden vet årligen hur stora intäkter man kommer att få kopplat till de här avbetalningarna, samtidigt som vi ger fler möjligheten att stegvis betala sitt tomträttsköp. Det här ger en långsiktighet. Det är en reform som innebär att fler kan stå på egna ben och slippa osäkerheten i att finnas på just tomträtt.

Jag hoppas att det kan bli någonting av detta. Jag vet att det finns de i salen som värnar tomträttsmodellen, framför allt Socialdemokraterna, men jag tycker ändå att det här skulle vara ett väldigt ansvarsfullt steg framåt för att hitta olika lösningar och utreda en modell som innebär att vi försöker luckra upp, se möjligheterna och utgå från stockholmarna. Jag yrkar bifall till motionen och därmed till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 184

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Vi tycker att Dennis Wedin har väckt en mycket bra motion. I vårt eget förslag till beslut förtydligar vi att Liberalerna länge har drivit frågan om både hyrköp och friköp av tomträtt. Det är den argumentation jag har i denna fråga. Jag yrkar bifall till vår reservation.

Anförande nr 185

E m i l B u s t o s (S): Ordförande! Moderaterna vill utreda en hyrköpsmodell för friköp av tomträtter. Syftena med det skulle vara att ge möjlighet till fler invånare att äga sin mark samt öka stadens intäkter. Det är två mål som i och för sig inte är helt orimliga. Som sagt gillar vi socialdemokrater tomträtter. Varför då? Jo, för att vi ser dem som ett viktigt verktyg för att hålla nere byggkostnaderna, särskilt för hyresrätter. Det kan vara ett sätt för oss att stötta byggandet i dessa tuffa tider.

Hur ska vi då tänka kring de här friköpen? Många tomträttsinnehavare vill inte köpa loss marken. En rimlig förklaring är att avgälderna är betydligt lägre än vad kostnaden för att köpa loss marken skulle vara. Då är frågan: Vore det klokt att stimulera friköp genom ännu lägre priser i någon form? Det finns ju två sätt att göra det: genom ett lägre pris och genom förmånliga delbetalningsvillkor. Egentligen alla varianter som innebär ett lägre pris ser vi som dåliga på två sätt. Det första är att det skulle gynna enskilda tomträttsinnehavare på ett sätt som skulle vara orättvist mot de andra som bor i kommunen. Vi tycker att det är viktigt att vi värnar om de gemensamma egendomarna. Dessutom skulle det kunna bryta mot statsstödsreglerna, vilket också vore olyckligt. Men som sagt finns det ett till problem, och det är att vi skulle behöva ta ut en lägre implicit ränta på banken. Då tar vi dessutom på oss en onödig kreditrisk, vilket kanske inte heller skulle vara så bra.

Som sagt tycker vi att det är bra och välkommet att Moderaterna är med och tar fram kreativa lösningar, men vi ser kanske inte det här som vägen framåt. Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 186

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag vill framför allt vädja till varenda ledamot från Socialdemokraterna i rådssalen att träffa någon som drabbas av detta. Osäkerheten i att stå på tomträtt är i dag enorm kopplat till att det är en stor ekonomisk utgift varje gång staden väljer att göra en höjning. Det är en oförutsägbarhet som är väldigt problematisk för många. Att det på något sätt skulle vara billigt att ha tomträtt i dag är ingenting som jag tror att någon håller med om som faktiskt bor på tomträtt i Stockholm.

Jag noterar att HSB Stockholm, Riksbyggen, Bostadsrätterna och Fastighetsägarna tillstyrker den här motionen. Man har till och med skrivit debattartiklar om att man tycker att det här är ett bra förslag och vädjar om bifall av motionen. Det hör väl inte

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

till vanligheterna när det gäller motionsbehandling. Jag skulle vilja be er att lyssna på dem. Lyssna på dem som bor på tomträtt, bifall motionen och gör någonting åt detta!

Anförande nr 187

E m i l B u s t o s (S): Det finns två bitar här. Den ena biten är att det står fritt att köpa loss marken för dem som tycker att det är ekonomiskt fördelaktigt att göra det. Den andra biten handlar om att tomträttssystemet är lite oflexibelt. Det är någonting vi jobbar med för att se hur vi kan göra det mer flexibelt inom de ramar som redan finns inom lagarna. Det är som sagt inte helt lätt, och det är klart att det är synd att det här skapar onödig osäkerhet för tomträttsinnehavarna. Men vi får jobba tillsammans för att se vad vi kan göra.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

§ 24 Motion om narkotikafria skolor – en självklarhet för en trygg skolmiljö och en given förutsättning för att bryta rekrytering till kriminella gäng

Anförande nr 188

Leif Söderström (SD): Ordförande! Ingen spaning, ingen aning! I motionen, som lämnades in för drygt ett år sedan, föreslås att Stockholms stad utreder möjligheten att upphandla en tjänst som för stadens skolor tillhandahåller specialsökhundar för återkommande narkotika- och vapensökning på överenskomna tider och platser. Det pågår nu sedan en månad tillbaka en upphandling enligt motionens intentioner, vilket är mycket glädjande. Men att det är första gången som denna typ av avtal för narkotikasök upphandlas i staden visar på att problematiken tidigare har varit förbisedd eller underprioriterad.

Narkotika- och vapenfria skolor är en absolut förutsättning för att ge ungdomar en trygg och funktionell skolmiljö och undanröja incitamenten för kriminellas aktiviteter. Det är en krävande uppgift som är beroende av omfattande och uthålligt stöd från stadens politiker, förvaltningar och samarbetande organisationer. Vi sverigedemokrater vill på olika sätt öka den polisiära närvaron i Stockholm, inte minst i stadens skolor, bland annat genom att erbjuda inflyttande poliser förtur i bostadskön och genom att till en för staden häpnadsväckande låg kostnad öka polisens naturliga närvaro i skolorna genom att erbjuda poliser fri lunch i skolornas matsalar.

Skolplikten medför att ungdomarna tillbringar en stor del av sin tid i skolorna. Därav följer att barn och föräldrar har rätt att förvänta sig och ställa krav på att skolorna ska vara en trygg plats att vistas i. Därför måste absolut allt göras för att garantera elevernas trygghet och säkerhet. Då krävs att skolorna är fria från vapen, narkotika och kriminella gängs inflytande. Genom att det förebyggande syftet är att återkommande utföra narkotika- och vapensök i skolorna kommer en tydlig signal att skickas till de kriminella om en avsevärt ökad risk för upptäckt, detta samtidigt som skolornas elever och lärare ser att Stockholms stad agerar med kraft för att säkra deras trygghet och skolmiljö. Kriminella gäng, vapen och narkotika ska inte ha någon plats i Stockholms skolor. Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 189

Borgarrådet Bjuggren (S): Jag delar över huvud taget inte Leif Söderströms verklighetsbeskrivning att frågan om att få bort droger och droghandel från våra skolor skulle ha varit underprioriterad eller oupptäckt. Jag tror att det var ungefär ett år sedan som jag fick frågor i medier just om det faktum att vi har sökande hundar i vissa av våra skolor för att hitta narkotika. Det här beror på att det är någonting som har pågått i vår stad under lång tid. Det stämmer att det nu finns en upphandling att avropa från. Det handlar om beloppsgränser. Beroende på hur stora belopp man använder krävs det att tjänster upphandlas eller inte.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Det är klart att man skulle önska att våra skolor och skolledare skulle kunna fokusera på undervisningen och på att ge våra elever de kunskaper och sociala färdigheter de behöver och kunna överlåta till polisen att sköta det brottshanterande arbetet. Men mycket riktigt är det så att situationen för polisens resurser i dag gör att även skolorna måste bidra i det som handlar om att söka efter droger på våra skolor. Våra skolor ska självklart vara trygga och fria från alla former av droger, narkotika och andra substanser.

Med tanke på hur stor andel av de debatter som SD initierar på skolområdet handlar om just polisen och polisiärt arbete i våra skolor skulle man ha kunnat förvänta sig att den regering som Sverigedemokraterna faktiskt utgör en väldigt stor del av underlaget till hade haft större fokus på att polisen ska kunna göra sitt jobb i våra skolor i stället för att man hela tiden försöker lägga över det på en annan yrkeskår, vars uppdrag är att ge elever kunskap och demokratisk fostran. Men så ser det inte ut. Vi tar dock såklart vårt ansvar och gör allt vi kan för att skapa trygga skolor i den här staden. Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 190

L e i f S ö d e r s t r ö m (SD): Det är klart att man kan försöka flytta bollen någon annanstans, Emilia Bjuggren. Det är ett vanligt verktyg inom politiken.

Borgarrådet anför i svaret på motionen att sökhundar på skolans område kan vara ett viktigt verktyg i kampen mot organiserad brottslighet och för att hitta elever i behov av stöd för att komma ifrån missbruk. Detta håller jag med om helt och hållet. Vidare menar borgarrådet att det i första hand är polisen som när behov finns ska bedriva narkotikasök på skolorna. Tyvärr har polisen i dag inte de resurserna, så det faller bort. Om genomsök bara sker när behov finns pekar det mer på agerande utifrån konkreta brottsmisstankar än på förebyggande insatser. Ett exempel på förebyggande insatser är polisens hastighetskontroller, där risken att bli kontrollerad finns hela tiden, vilket verkar avhållande på överträdelser.

Frågan är: Ser borgarrådet inte den förebyggande aspekten rörande behovet av narkotika- och vapensök i skolan?

Anförande nr 191

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det förebyggande arbetet är i skolans fokus. Det är därför vi har både undervisning och aktiva insatser. Som jag beskrev har vi haft narkotikasök med hundar i våra skolor under ganska lång tid vid det här laget. Skälet är att vi ser att vi i samarbetet med socialtjänsten kan göra just tidiga insatser riktade mot de elever som kommer att behöva stöd för att inte hamna riktigt snett.

Med det sagt tycker jag att det hade varit rimligt, precis som det beskrivs, att polisen hade haft möjligheter att göra ett förebyggande arbete i breda lager med andra insatser

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

i skolan. Det borde inte vara skolans uppgift att utföra det här arbetet. Men för att inte flytta bollar utan ta ansvar har jag precis beskrivit att vi gör detta i Stockholms stad. Skälet är att vi ser att det finns ett behov som gör att vi måste kliva in och ta ansvar. Men det här går kanske egentligen något utanför vad man skulle förvänta sig av rektorer, biträdande rektorer och övriga anställda i skolan.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

§ 25 Motion om att utveckla stadens markprismodell

Anförande nr 192

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag börjar bli trött på min egen röst. Det ska mycket till för att det ska hända, kan jag berätta.

Det här är en viktig motion som handlar om att vi ska utveckla stadens markprismodell. Varför är då det viktigt? Jo, det som händer med bostadsbyggandet just nu är allvarligt, inte minst i Stockholms stad. Det har blivit en tvärnit, och det är mycket som händer på bostadsmarknaden som Stockholms stad måste ta ställning till. Byggkrisen är både en lokal fråga och en nationell fråga. Både från det kommunala hållet och nationellt behöver man kolla på verktygslådan för att se vad man faktiskt skulle kunna göra.

En fråga handlar just om att se över, utveckla och komplettera stadens markprismodell för att ge en flexibilitet och en stabilitet som håller även i svårare ekonomiska tider. Vi menar från Moderaternas håll att ett alternativ för detta skulle kunna vara en modell för avbetalning eller hyrköp vid försäljning av kommunal mark för bostadsbyggande, exempelvis genom att upplåtelse först sker med tomträtt för att marken sedan efter en viss tid ska kunna köpas loss. Genom att möjliggöra för avbetalning där den totala kostnaden för marken inte behöver betalas av direkt utan kan fördelas på ett antal år skulle aktörer kunna få ekonomisk möjlighet att starta igång fler projekt även i utmanande tider. Som vi har varit inne på i flera tidigare debatter är det så att det finns många projekt och att de är i olika delar av processen; vissa är i startgrupparna för att kunna komma igång. Låt oss fokusera på att få loss de projekten, som vi faktiskt har bearbetat i stadens olika processer!

I svaret på motionen kan vi läsa att det redan pågår en dialog kring utformningen av en ny eller justerad markprismodell. Så var inte riktigt fallet när motionen skrevs. Det är naturligtvis bra om det pågår ett sådant arbete, men apropå tidigare diskussioner: Se då till att värna en blocköverskridande politisk samsyn kring detta! Jag står här och är redo att prata mer om att vi kan hitta en samsyn. Det tror jag faktiskt att branschen skulle gilla, till och med efterfråga.

Det finns i svaret på motionen lite olika resonemang om att det här inte skulle vara möjligt juridiskt. Vi menar dock att det skulle vara fullt möjligt. Det är givetvis så att staden kan passa på att säkerställa att vi utreder det här på riktigt. Det har faktiskt varit så att man från styret utlovat åtgärder kring att underlätta köp av mark för bostäder. Något sådant har vi hittills inte fått se. Vi väntar. Jag yrkar bifall till motionen och vår reservation i kommunstyrelsen.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Anförande nr 193

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Från Liberalernas sida deltar vi gärna i denna samsyn med Moderaterna. Vi har en egen reservation där vi konstaterar att vi har drivit dessa frågor under lång tid. Jag yrkar bifall till vår reservation.

Anförande nr 194

E m i l B u s t o s (S): Ordförande! Jag tycker att det är kul att debattera med Dennis Wedin. Du får gärna komma upp i talarstolen i fler ärenden, Dennis.

Moderaterna föreslår att kommunstyrelsen och exploateringsnämnden ska utreda en modell för avbetalning av mark och se hur vi kan utveckla stadens markprismodell. Vi socialdemokrater delar ambitionen att kommunen ska vara en aktiv part. Det är viktigt att vi har en välfungerande markpolitik för att vi ska kunna bygga bra bostäder och förbättra livsvillkoren för dagens och framtidens stockholmare. Vi är också oroade över det kraftiga fallet i byggandet. Det verkar dock som att det här framför allt beror på de makroekonomiska faktorerna, som exempelvis höga finansieringskostnader. Detta är delvis en internationell fråga, men det som kan göras ligger framför allt på nationell nivå. Vi hoppas därför att regeringen kommer med kraftfulla åtgärder.

Med det sagt ska vi göra det vi kan i staden. Vi håller på och utvecklar markprismodellen. Det pågår ett arbete mellan exploateringskontoret och marknadens aktörer. Syftet med att utveckla den här modellen är bland annat att se hur vi kan jämna ut konjunktursvängningarna och ha en mer robust prissättningsmodell. Vi får ge den processen lite tid och se vad samtalen leder till.

Andra delar av Moderaternas förslag berör sådant som vi var inne på i den tidigare debatten. Vi är oroliga över hur det blir om staden tar på sig den här kreditrisken. Vore det lämpligt att ha lägre räntor än vad marknaden har? Nej, säger vi. Vi tror också att det finns en del juridiska problem med att villkora tomträtter på det här sättet. Med det sagt ser vi fram emot fortsatta diskussioner om hur vi kan stimulera byggandet. Vi är skeptiska till de förslag som Moderaterna har lagt fram, men ni får gärna komma med fler. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 195

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Läget där man befinner sig i byggbranschen är verkligen allvarligt. Stockholm är inte på något sätt förskonat. Konsekvenserna av att byggandet stannar av syns inte bara på stadens utveckling. Får vi inte rätsida på detta hotas jobben, tillväxten och välfärden. Den kraftiga inbromsningen av påbörjade bostäder i Stockholm kommer även med sänkta och uppnådda byggmål. Det finns en uppsjö av markanvisningar och projekt i planskeden som det enligt exploateringskontorets kanske senaste uppgifter skulle ta nästan 20 år att slutföra med nuvarande byggtakt.

Bilaga 2

Yttranden 2024-11-04

Därför tycker vi i Centerpartiet att det är hög tid att förutsättningslöst se vilka verktyg som finns i verktygslådan och hur man skulle kunna använda dem bäst. Med gemensamma krafter över blockgränsen skulle man kunna diskutera detta, och i god dialog med branschen kanske man skulle kunna staka ut en robust lösning som håller även under kristider. Men låt även krisen bli en katalysator för att få till förändring! Vi måste se till att vi gör det här utan att vi från politikens sida på något sätt rear ut en av stockholmarnas viktiga tillgångar, nämligen marken. Med detta yrkar jag bifall till Centerpartiets reservation i kommunstyrelsen och därmed bifall till motionen.